

6.2. TÁNCMŰVÉSZETI ÁG

TÁRSASTÁNC TANSZAK

AZ ALAPFOKÚ TÁRSASTÁNCOKTATÁS CÉLRENDSZERE ÉS FUNKCIÓI

A táncművészeti ágak közül a legrégebbi hagyományokkal rendelkező társastáncoktatás nagy utat tett meg az ifjúság kulturált szórakozási formájától a művészetoktatásig. Az értékeket megtartva a tantervi program további lehetőséget nyújt az alapos, mélyebb tudás megszerzésére, a rendszeres munka igényének kialakítására, a megfelelő munkafegyelemre, az önkontroll alkalmazására.

Az alapfokú oktatás célja a társastánc iránt érdeklődő és fogékony tanulók képességeinek szakirányú fejlesztése. A főtárgyak és kötelező tantárgyak tanulása során a tanulók jártasságot szereznek a különböző társastáncokból. Megismerik azok történetét, a hozzátartozó viselkedés szabályait és a mindennapok magatartásformáit. A szabadon választható tantárgyak előkészítik a társastáncok tanulását, megismertetik a főtárgy előzményeivel a tanulót és bekapcsolódást biztosítanak a táncművészet más ágába valamint a társaművészetekbe. A korán elkezdett testképzés előkészíti a társastánc tantárgy tanulását, majd a historikus táncokon keresztül a főtárgy előzményeivel ismerkedhetnek meg a tanulók.

A kötelezően választható tantárgy órái az összevont osztályokban történő tanulást segítik.

A tanszak komplex ismeretet adó, készségfejlesztő tanterve motiválja a tanulót az újabb tudás megszerzésére és ösztönzi a tanultak gyakorlati alkalmazására az élet minden területén. Közelebb viszi a tanulót a művészetekhez, ugyanakkor választott művészeti ágának értő művelőjévé, közönségévé válik.

A TÁRSASTÁNCOKTATÁS ÁLTALÁNOS FEJLESZTÉSI KÖVETELMÉNYEI

A társastánc tanszak célja, hogy törekedjen a társastánc minél teljesebb megismertetésére, megszerettetésére, értékeinek megvédésére. Sajátos eszközeivel segítse a tanulók személyiségének formálását. Késztesse a tanulót hatékony, önálló tanulásra, a tanultak gyakorlati alkalmazására az élet minden területén

Kiemelt kompetenciák a társastánc területén

Szakmai kompetenciák

A mozgás és a zene kapcsolatának kialakítása, összhangja A helyes testtartás, a tudatos légzés megismerése

A társastánc alapjainak, technikai elemeinek ismerete A kombinációk, etűdök, koreográfiák kivitelezése

A képességek (a ritmusérzék, a tér- és formaérzék, a stílusérzék, előadói készség, koncentrálóképeség) fejlesztése

A viselkedéskultúra alapszabályainak és magatartásformáinak elsajátítása, alkalmazása Az idegen szavak, kifejezések kiejtése, alkalmazása

A táncok történeti háttérének ismerete A historikus táncok ismerete

Személyes kompetenciák

Az esztétikai érzék fejlesztése

A tánc iránti szeretetet mélyítése

Lelkiismeret, önfegyelem, önkontroll kialakítása A fizikai és lelki állóképesség fejlesztése

Az értelmi és érzelmi intelligencia szintjének emelése A múlt és jelen értékeinek befogadására nevelés

Társas kompetenciák

A közösségi magatartás (közös alkotás öröme, alkalmazkodás, kapcsolatteremtés, aktív szerepvállalás, a társak elfogadása, tiszteletben tartása) formáinak kialakítása, gyakorlati alkalmazása.

A táncos partnerkapcsolat kialakítása

Csoportos bemutatásnál a figyelmes együttműködésre nevelés A táncművészetek iránti érdeklődés felkeltése

A környezet megóvásának fontossága

Az egymás segítése és saját egészségünk megóvása iránti igény kialakítása

Módszerkompetenciák

A nyitottságra, az ismeretek befogására nevelés

A tanulás tanulása (a rendszeres és igényes munkára, a hatékony, önálló gyakorlásra nevelés)

Művészi önkifejezés fejlesztése

Az esztétikai érzék fejlesztése a táncelőadások rendszeres látogatásával, táncelemzéssel

A kiemelkedő alkotók megismerése a hazai és nemzetközi társastáncmozgalomban Az elsajátított viselkedéskultúra gyakorlati alkalmazása

Tehetséggondozás, a tanulók felkészítése szakirányú továbbtanulásra

A MŰVÉSZETI ALAPVIZSGA ÉS ZÁRÓVIZSGA ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI

Az alapvizsgára és záróvizsgára bocsátás feltételei

Művészeti alapvizsgára az a tanuló bocsátható, aki az alapfokú művészetoktatási intézmény utolsó alapfokú évfolyamát sikeresen elvégezte és a vizsgára jelentkezett

Művészeti záróvizsgára az a tanuló bocsátható, aki az alapfokú művészetoktatási intézmény utolsó továbbképző évfolyamát sikeresen elvégezte, és a vizsgára jelentkezett

A művészeti alapvizsga és záróvizsga követelményei, feladatai meghatározásának módja

A művészeti alapvizsga és záróvizsga követelményeit, vizsgafeladatait – valamennyi vizsga tantárgy tekintetében – az alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programja figyelembevételével kell meghatározni. A művészeti alapvizsga és záróvizsga feladatait a követelmények alapján a vizsgát szervező intézmény állítja össze oly módon, hogy azokból mérhető és elbírálgató legyen a tanuló felkészültsége és tudása.

A művészeti alapvizsga és záróvizsga feladatait a vizsgabizottság elnöke hagyja jóvá

Vizsga tantárgyak

Művészeti alapvizsga: társastánc, társastánc történet

A művészeti alapvizsga és záróvizsga egyes részei alóli felmentés

Mentesülhet (részlegesen vagy teljes mértékben) az adott tantárgyból a művészeti alapvizsga illetve záróvizsga letétele alól az a tanuló, aki az országos művészeti tanulmányi versenyen – egyéni versenyzőként illetve párban – a versenyfelhívásban meghatározott helyezést, teljesítményt, szintet elérte

Ha a tanuló már rendelkezik a táncművészeti ág valamelyik tanszakán tánc történet tantárgyból megszerzett művészeti záróvizsga-bizonyítvánnyal, akkor az adott tantárgyból a vizsga alól felmentés adható

A művészeti alapvizsga és záróvizsga minősítése

A tanuló teljesítményét a művészeti alapvizsgán és a záróvizsgán vizsga tantárgyanként külön-külön osztályzattal kell minősíteni.

A művészeti alapvizsga illetve záróvizsga eredményét a vizsga tantárgyakból kapott osztályzatok számtani közepe adja. Ha az átlagszámítás eredménye öt tizedre végződik, a végső eredmény meghatározásában a gyakorlati tantárgyból kapott osztályzat a döntő. Amennyiben az intézmény előrehozott művészeti alapvizsgát vagy záróvizsgát szervez, úgy annak eredményét a tanuló kérésére a művészeti alapvizsgán és záróvizsgán figyelembe kell venni.

Eredményes művészeti alapvizsgát illetve záróvizsgát tett az a tanuló, aki valamennyi előírt vizsga tantárgy vizsgakövetelményeit teljesítette.

Sikertelen a művészeti alapvizsga illetve a záróvizsga, ha a tanuló valamely vizsgarészből illetve vizsga tantárgyból elégtelen érdemjegyet kapott. Sikertelen vizsga esetén a tanulónak csak abból a vizsgarészből illetve vizsga tantárgyból kell javítóvizsgát tennie, amelynek vizsgakövetelményét nem teljesítette.

GYERMEKTÁNC

A gyermektánc oktatás elsődleges célja egy olyan egészséges, a művészetek iránt érdeklő gyermek nevelése, aki számára a társastánctanulás olyan tevékenységi forma, melyben fejlesztheti fizikális erejét, formálhatja testét, miközben fejlődnek értelmi képességei, térlátása, ritmusérzéke, munkához való hozzáállása és kitartása.

Előkészítő évfolyamok

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A csoportos játékhoz szükséges képességek és készségek (egyensúly-, ritmus és térérzékelés) fejlesztése.
- A munka természetes igényének, a megfelelő munkafegyelemnek, önkontrollnak a kialakítása.
- Ismeretszerzési, tanulási és problémamegoldó képesség, kifejezőkészség fejlesztése (a beszéd, a zene, a mozgás összekapcsolása).
- A tanuló fizikai állóképességének, tánc iránti szeretetének, technikai tudásának fejlesztése.

Tananyag

Egyszerű mozgások (járás, futás, különböző irányú lépések, ugrás, fordulat) A helyes testtartás megtanítása

Gimnasztikai gyakorlatok (játékos formában, utánpótlással)

Rávezető gyakorlatok (testsúlyáthelyezés, súlyos és súlytalan lépés, helyzet) Az irányok, térformák tudatos használata

Ritmikai gyakorlatok (hangjegyérték gyakorlatok, tempógyakorlatok)

Játékos táncok, gyermektáncok (Petronella, Hacke–spitze, Kis kacska fürdik, Olálá, Kerek a káposzta, Letkiss...)

Követelmények

A tanuló ismerje a 2/4-es, 3/4-es, 4/4-es játékos táncokat, gyermektáncokat

A tanuló legyen képes a csoportos táncolás magatartásformáinak betartására, legyen nyitott, érdeklődő, fogékony, együttműködő és problémamegoldó

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A megfigyelőképesség, emlékezés és gondolkodás képességének fejlesztése
- A rögtönzési és együttműködési képesség fejlesztése (indítás, megállítás, gyorsítás, lassítás)
- A megismerő– és befogadóképesség (az alapmotívumok és variációs lehetőségek) fejlesztése
- Tér–, forma–, stílus– és ritmusérzék fejlesztése

Tananyag

Alapfogalmak tudatos alkalmazása

A társastánc alapmozdulatainak bővítése (rézsút irányú lépések, jobbra fordulat, balra fordulat)

Ritmikai gyakorlatok (ritmusra történő járás, taps, ütemgyakorlatok, ütemfajták) Dinamikus gyakorlatok (lendítések, emelések, hajlítások, nyújtások, fordítások, forgások)

Gyermektáncok, divattáncok, nemzeti táncok (Country, Stomp, Disco Cha-cha-cha, Boogie-woogie, Polka, Csárdás...)

Követelmények

A *tanuló ismerje* a társastánc alapfogalmait, alapmozdulatait, továbbá az évfolyamon tanult gyermektáncokat, divattáncokat, nemzeti táncokat.

A *tanuló legyen képes* a térben történő eligazodásra, a zenei löktetések felismerésére. Tudjon a partnerrel, a csoporttal megfelelően kommunikálni

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszköz

A gyermektáncok, divattáncok, nemzeti táncok leírását tartalmazó kiadványok, jegyzetek, ritmikával foglalkozó könyvek, a táncok zenéit tartalmazó CD-k, a terem méretének megfelelő audio készülék: CD lejátszó

TÁRSASTÁNC

A társastánc tanterv játékos tevékenységi formákon, képességfejlesztő gyakorlatokon és improvizációs feladatokon keresztül fejleszti a tanuló érzelmi, értelmi, szociális és fizikai képességeit, gazdagítja önkifejezési formáit. A társastánc tantárgyat két év előképző után tíz éven át tanulják a tanulók. Az egymásra épülő, folyamatosan nehezedő táncok és azok motívumai jutatják el a tanulót az egyre magasabb szintű tánctudáshoz. A kompetenciaalapú tartalom, tanterv olyan területekre hívja fel a figyelmet, mint az együttműködés, a kritikus gondolkodás, az önbecsülés, a felelősségérzet és a tolerancia.

A művészeti munka eljuttatja a tanulót az alkotó munkához, mely hozzájárul a harmonikus, gazdag érzelmvilágú, egészséges gondolkodású személyiség kialakításához. A csoportos tanulás, az órákon való megmutatkozás lehetősége, a közös utazások, a bemutatók sikerei összekovácsolják a tanulókat, ezért igen nagy közösségformáló hatással bírnak.

Alapfokú évfolyamok

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- Az önálló ismeretszerzés, a folyamatos tanulás igényének kialakítása

- Az egyénnel és a csoporttal a hatékony és megfelelő kommunikálás elősegítése
- A ritmusérzék, technikai tudás, kezdeményezőkészség, az improvizációs készség fejlesztése

Tananyag

A világtáncok kezdő, haladó motívumai, kombinációi

A páros tánc szabályai (tánctartás, a vezetés és követés, közlekedés a táncparketten)

A táncos alkalmakkor való viselkedés szabályai (bemutatkozás, felkérés, lekérés, leköszönés)

Követelmények

A tanuló ismerje a világtáncok kezdő, haladó motívumait, tanult kombinációit, a korok szokásait, viselkedési szabályait, magatartásformáit

A tanuló legyen képes a táncos alkalmakkor a tanultak gyakorlati alkalmazására, a világtáncok alapjainak kombinálására

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A standard és a latin–amerikai táncok helyes testtartásának kialakítása
- A térben való tájékozódás, a lábtechnika, a ritmusérzék, a hallás fejlesztése, a közösségtudat formálása
- A megfelelő táncos magatartásmód kialakítása, mások elfogadása, a szocializációs folyamatok elősegítése
- A partnerek közötti kommunikáció javítása

Tananyag

A standard és a latin tánctartás A ritmusok, ritmikák

Táncirányok (Alignment)

Lábpozíciók (Feet Positions), Lábmunka (Foot Work)

Az Angol keringő Closed changes, Natural turn, Reverse turn alaplépései

A Tangó Walk, Progressive side step, Progressive link, Closed promenade alaplépései

A Quickstep Quarter turn to right, Quarter turn to left (heel pivot), Natural turn, Progressive chasse, Forward lock alaplépései

A Cha–cha–cha Time step, Close basic, Open basic, Fan, Hockey stick, Check from OCPP, Check from OPP alaplépései

A Rumba Basic movement, Alternative basic movement, Forward walks in close hold, Backward walks in close hold, Fan, Hockey stick alaplépései

A Jive Basic in place, Basic in fallaway, Change of place right to left, Change of place left to right alaplépései

Követelmények

A tanuló ismerje a tanult lépéseket, azok ritmikáját, a standard és latin táncokra jellemző testtartást, a helyes láb munkát, a lépések irányait, a táncirányokat

A tanuló legyen képes partnerével harmóniában a tanult táncanyag újraalkotására, a tanórákon megfelelő fizikai és szellemi erőnléttel részt venni

3. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A standard és a latin–amerikai táncok alaplépéseiben alkalmazott forgásmennyiség, a használt akciók elsajátítása valamint a tanult lépésekből álló kombinációkon és etűdökön keresztül a táncokra jellemző stílusos előadásmód kialakítása
- A mozgáskoordináció, mozgásemlékezet, fizikai állóképesség fejlesztése, a zenei beosztáshoz, frázisokhoz való igazodás, a zenei hangsúlyok tudatosítása
- A technikai elemek alkalmazása, az egymást segítő táncos partnerkapcsolat kialakítása – A nemzetközi táncanyag elmélyítése, a tanult táncok technikai tökéletesítése

Tananyag

A latin táncokban használt akciók (Action Used)

A standard táncokban alkalmazott forgásmennyiség (Amount of Turn)

Az Angol keringő Natural spin turn, Whisk, Chasse from promenade position alaplépései A Tangó Rock turn, Open reverse turn lady outside, Back corté alaplépései

A Quickstep Natural turn with hesitation, Natural pivot turn, Natural spin turn, Chasse reverse turn alaplépései

A Cha–cha–cha Spot turn to left, Spot turn to right, Under arm turn to right, Under arm turn to left, Shoulder to shoulder, Hand to hand, Open hip twist, Turkish towel alaplépései

A Rumba Spot turn to left, Spot turn to right, Under arm turn to left, Under arm turn to right, Check from OCPP, Check from OPP, Hand to hand alaplépései

A Jive Link, Change of hands behind back, American spin, Left shoulder shove alapfigurái A tanult alaplépésekből és alapfigurákból összeállított kombinációk és etűdök

Követelmények

A *tanuló ismerje* a tanult lépéseket, az alkalmazott forgásmennyiséget és a használt akciókat, az alaplépésekből és alap figurákból összeállított kombinációkat és etűdöket

A *tanuló legyen képes* a tanult technikák alkalmazására, a kombinációk és etűdök párban történő, stílusos előadására, a táncos–táncosnő harmonikus kapcsolat kialakítására

4. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A latin táncok alaplépéseiben és alapfiguráiban alkalmazott testfordulatok elsajátítása, a standard táncok alaplépéseiben és alapfiguráiban használt emelkedés, süllyedés fejlesztése
- A térbeli tájékozódás, előadói készség javítása
- A megfelelő viselkedésmódok kialakítása, az illemszabályok alkalmazása – Stílusos előadásmód, tudatos gyakorlás

Tananyag

A latin táncokban alkalmazott testfordulatok (Body Turn)

A standard táncokban használt emelkedés, süllyedés (Rise and Fall)

A Slowfox Feather, Three step, Natural turn, Reverse turn, Closed impetus and feather finish alaplépései

Az Angol keringő Closed impetus, Hesitation change, Outside change alap figurái

A Tangó Open reverse turn lady in line, Progressive side step reverse turn alap figurái A Quickstep Closed impetus, Back lock alap figurái

A Samba Natural basic movement, Reverse basic movement, Side basic movement, Outside basic movement, Progressive basic movement, Whisks to left, Whisks to right, Promenade samba walks, Side samba walk, Stationary samba walks alaplépései

A Cha-cha-cha Alemana, Cross basic, Cuban break in Open position alap figurái A Rumba Natural top, Close hip twist, Alemana alap figurái

A Jive Curly whip, Whip, Throwaway whip alap figurái

A tanult alaplépésekből és alapfigurákból összeállított koreográfiák

Követelmények

A tanuló ismerje a tanult alaplépéseket, alapfigurákat és az ezekből összeállított etűdöket, az alkalmazott testfordulatokat valamint az emelkedést és süllyedést

A tanuló legyen képes a tanult technikák párban történő alkalmazására, az etűdök pontos kivitelezésére

5. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A standard táncokban használt ellentétes törzsmozdulat és testhajlás elsajátítása az alapfigurákban
- A tanulói előadói készség, ritmusérzék, mozgásemlékezet fejlesztése, stílusérzék kialakítása
- Az önálló alkotás, a szabad improvizáció fejlesztése, a koreográfiák élményszerű előadása
- A múlt és jelen értékeinek befogadása, a tánc és társművészetek iránti érdeklődés felkeltése

Tananyag

Ellentétes törzsmozdulat (CBM) és a testhajlás (Sway) fogalma

A Bécsi keringő *Natural turn, Change from natural to reverse, Change from reverse to natural* alapfigurái

A Slowfox *Natural weave, Change of direction, Basic weave* alapfigurái Az Angol keringő *Reverse corté, Back whisk, Basic weave* alapfigurái A Tangó *Open promenade, Left foot and right foot rocks* alapfigurái

A Quickstep *Reverse pivot, Progressive chasse to right, Tipple chasse to right* alapfigurái A Paso doble *Appel, Basic movement, Sur place, Chasses, Elevations, Huit* alaplépései

A Cha-cha-cha *Cuban break in open CPP, Split Cuban break in OCPP, Split Cuban break from OCPP and OPP* alapfigurái

A Rumba *Open hip twist, Side steps, Shoulder to shoulder* alapfigurái A Jive *Double cross whip, Stop and go, Rolling of the arm* alapfigurái

A Samba *Reverse turn, Corta jaca, Travelling botafogos, Shadow botafogos, Promenade botafogo* alapfigurái

Követelmények

A tanuló ismerje a tanult alapfigurákat, az ezekből összeállított etűdöket, az ellentétes törzsmozdulat és a testhajlás fogalmát

A tanuló legyen képes alkalmazni a standard táncokban használt ellentétes testmozdulatot és a testhajlást

6. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- Az új táncok alaplépéseinek elsajátítása és a már ismert táncok alapfiguráinak egymásra épülése

– A koncentrációképesség, kombinációs készség, rendszerszemlélet fejlesztése

A tanult technikai elemek együttes alkalmazása, a technikai elemek összefüggéseinek felismerése

Tananyag

A Bécsi keringő Reverse turn alapfigurája

Az Angol keringő Double reverse spin, Reverse pivot, Back lock, Progressive chasse to right alapfigurái

A Tangó Natural twist turn, Natural Promenade turn alapfigurái

A Quickstep Running finish, Natural turn and back lock, Double reverse spin alapfigurái A Slowfox Closed telemark, Open telemark and feather ending, Top spin haladólépései

A Paso doble Attack, Separation, Sixteen, Twist turn, Promenade, Promenade close alapfigurái

A Cha-cha-cha Changing feet variációk 1, 2, 3 alapfigurái

A Rumba Forward walks in shadow position, Alemana from open facing position with handshake hold, Advanced opening out movement, alapfigurái

A Samba Travelling voltas, Criss cross , Volta spot turn to right for lady, Volta spot turn to left for lady, Continuous volta spot turn alapfigurái

A Jive Promenade walks slow, Promenade walks quick, Change of place with double spin haladólépései

Követelmények

A tanuló ismerje a standard és latin táncok alaplépéseit, alapfiguráit, a Slowfox és a Jive tanult haladólépéseit

A tanuló legyen képes a tanult lépések letáncolására szólóban és párban

Követelmények az alapfokú évfolyamok elvégzése után

A tanuló ismerje

A világtáncok kezdő- és haladólépéseit, tanult kombinációit, a korok szokásait, viselkedési szabályait, magatartásformáit

A standard táncok (Angol keringő, Tangó, Bécsi keringő, Slowfox, Quickstep) alaplépéseit, alapfiguráit, a latin-amerikai táncok (Samba, Cha-cha-cha, Rumba, Paso doble, Jive) alaplépéseit, alapfiguráit és tánctechnikai feladatait, a Slowfox és a Jive tanult haladólépéseit A szakkifejezéseket, fogalmakat, a szakmai anyagok hozzáférési lehetőségét

A táncparkett szabályait

A tanuló legyen képes

A tanultak gyakorlati alkalmazására és a világtáncok alapjainak kombinálására

Az általánosan elfogadott viselkedési szabályok gyakorlati alkalmazására, a közösségépítésre.

A másság elfogadására, véleménynyilvánításra és a demokratikus magatartásformák elsajátítására

A tanult táncok (kombinációk, etűdök, koreográfiák) pontos és stílusos előadására, a páros és csoportos feladatok végrehajtására

A fogalmak megértésére, értelmezésére, a helyes és kreatív nyelvhasználatra a társadalmi és kulturális tevékenység során. Anyanyelvén és a nemzetközi táncnyelven kommunikálni

A térben történő eligazodásra, a zenei lüktetési rendhez, zenei egységhez való igazodásra Az önálló feladatvállalásra, az önálló ismeretszerzésre

Művészi előadásra, az improvizációra, az alapfokú művészeti vizsga követelményeinek teljesítésére

A művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgából áll

A vizsga tantárgya és időtartama: Társastánc főtárgy, 20–25 perc

A vizsga tartalma

- A társastánc gyakorlati vizsga a szaktanár által összeállított tánckombinációk bemutatásából áll
- A tanulók párosan, csoportos formában, önálló előadásban mutatják be a táncokat 2–2 percben, miközben számot adnak a standard és latin táncartás, a különböző ritmusok, stílusok, táncirányok, tánctechnikák ismeretéről
- A standard táncok (Angol keringő, Tangó, Bécsi keringő, Slowfox, Quickstep) alaplépései, alapfigurái, a latin–amerikai (Samba, Cha–cha–cha, Rumba, Paso doble, Jive) táncok alaplépései, alapfigurái, a Slowfox (Closed telemark, Open telemark and feather ending, Top spin) és a Jive (Promenade walks slow, Promenade walks quick, Change of place with double spin) haladólépései

A vizsga értékelése

- a standard táncok és a latin–amerikai táncok kombinációinak pontos kivitelezése, – a zene és a tánc összhangjának betartása,
- a technikai biztonság,
- a tánc stílusának megfelelő előadásmód,
- a térfigyelem és figyelmes együttműködés a csoportos munkában.

Továbbképző évfolyamok

7. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A koreográfiakészítés, a táncszerkesztési elvek gyakorlati alkalmazása, a tanult táncok alaplépéseinek és alapfiguráinak, haladólépéseinek és haladó figuráinak alkalmazása során.
- A stílusérzék, előadói készség, koncentrálóképeség fejlesztése.
- Az önállóan készített, rövid koreográfiákban a standard és latin táncok stílusjegyeinek alkalmazása.
- Belső igény kialakítása a különböző stílusirányzatokkal való találkozásra.

Tananyag

A koreográfiakészítés szabályai és a táncszerkesztési elvek

Az Angol keringő Weave from promenade position, Closed telemark, Open telemark and cross hesitation haladólépései

A Tangó Promenade link, Four step haladólépései

A Slowfox Hover feather, Hover telemark, Natural telemark, Hover cross haladólépései A Quickstep Quick open reverse, Fishtail, Running right turn haladólépései

A Paso doble Promenade to counter promenade, Grand circle, La passe, Banderillas, Syncopated separation alapfigurái

A Samba Natural roll, Close rocks, Open rocks, Backward rocks, Plait, Circular voltas haladólépései

A Cha-cha-cha Open hip twist spiral, Natural top finish A, Natural top finish B, Close hip twist haladólépései

A Rumba Opening out to right, Opening out to left, Spiral, Curl, Reverse top haladólépései

A Jive Fallaway throwaway, Overturned change of place left to right, Ball change haladólépései

A standard és latin táncok stílusjegyei

Követelmények

A tanuló ismerje a Paso doble alap figuráit, az Angol keringő, Tangó, Slowfox, Quickstep, Samba, Cha-cha-cha, Rumba, Jive haladólépéseit, a koreográfiakészítés szabályait, a táncszerkesztési elveket.

A tanuló legyen képes a standard és latin táncok stílusos eltáncolására, önállóan etűdök összeállítására.

8. évfolyam

Fejlesztési feladatok

– A tanult lépések és figurák neveinek szakszerű használata, a szakkifejezések alkalmazása. –

A nyelvi kifejezőképesség fejlesztése.

– A táncos szakirodalom gyakorlati használata.

Tananyag Szakkifejezések, fogalmak

A Bécsi keringő Fleckerl haladó figurája

Az Angol keringő Open telemark and wing, Open impetus and cross hesitation, Open impetus and wing haladólépései

A Tangó Back open promenade, Outside swivels haladólépései A Quickstep Four quick run, V6, Closed telemark haladólépések

A Slowfox Open telemark natural turn to outside swivel and feather ending, Open impetus, Weave from PP, Reverse weave haladólépései.

A Cha-cha-cha Closed hip twist spiral, Reverse top, Spiral haladólépései

A Rumba Opening out from reverse top, Fallaway, Cuban rocks, Rope spinning haladólépései

A Samba Closed volta, Contra botafogos, Samba locks in OPP, Samba locks in OCPP, Rhythm bounce, Simple volta, Methods of changing feet haladólépései

A Paso doble Fallaway whisk, Fallaway reverse, Spanish line, Flamenco taps, Chasse cape, Travelling spins from PP haladólépései

A Jive Windmill, Spanish arms haladó figurái

Követelmények

A tanuló ismerje a tanult haladólépéseket és haladó figurákat, a tanult szakkifejezéseket és fogalmakat

A tanuló legyen képes azok stílusos és pontos eltáncolására, a szaknyelv használatára

9. évfolyam

Fejlesztési feladatok

– A tanult lépések és figurák improvizatív használatának elősegítése.

– A kombinációs készség, mozgásemlékezet, ritmusérzék, zenei löktetésrendhez való igazodás fejlesztése, a saját egyéni karakter kialakítása.

– A táncok stílusjegyeinek megismerése, a táncok stílusos megjelenítése. – A zene és a tánc összefüggéseinek felismerése.

Tananyag Improvizációs szabályok

A Bécsi keringő Contra check haladó figurája

Az Angol keringő Outside spin, Turning lock, Closed wing, Turning lock to right haladólépései

A Tangó Fallaway promenade, Four step change, Brush tap haladólépései

A Quickstep Six quick run, Zig–zag, back lock and running finish, Change of direction haladó figurák

A Slowfox Natural twist turn, Curved feather to back feather, Natural zig–zag from PP haladó figurái

A Cha–cha–cha Rope spinning, Sweetheart, Follow my leader, Curl haladólépései A Rumba Sliding doors, Three alemanas, Fencing, Three threes haladólépései

A Paso doble Travelling spins from CPP, Changing feet variációk One beat hesitation, Syncopated chasses, Left foot variation, Coup de pique haladólépései

A Jive Toe heel swivels, Flicks into break, Simple spin haladó figurái

A Samba Argentine crosses, Rolling off the arm, Three step turn, Cruzados walks, Cruzados locks haladó figurái

Követelmények

A *tanuló* ismerje az improvizáció szabályait, a standard és latin táncok tanult haladólépéseit és haladó figuráit

A *tanuló* legyen képes improvizálásra, a tanult koreográfiák bemutatására, stílusos eltáncolására

10. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- Az előadói készség, a rendszerező képesség fejlesztése – Egyéni táncstílus kialakítása
- Önálló ismeretszerzés és gondolkodás fejlesztése
- Az összefüggések keresése, a rendszerezés, a tudatos gyakorlás iránti igény kialakítása

Tananyag

Az Angol keringő Fallaway reverse and slip pivot, Hover corté, Drag hesitation, Fallaway whisk, Left whisk, Contra check haladó figurái

A Tangó Fallaway four step, Basic reverse turn, The chase, Fallaway reverse and slip pivot, five step haladó figurái

A Quickstep Cross swivel, Rumba cross, Tipsy to right and left, Hover corté, Cross chasse haladó figurái

A Slowfox Fallaway reverse and slip pivot, Natural hover telemark, Bounce fallaway with weave ending haladó figurái

A Cha–cha–cha Aida, Opening out from reverse top, Slip–close chasse, Syncopated open hip twist haladó figurái

A Rumba Continuous hip twist, Continuous circular hip twist, Cucharachas, Syncopated open hip twist haladó figurái

A Jive Reverse whip, Chicken walks haladó figurái

A Samba Promenade to counter promenade runs, Carioca runs, Drug, Dropped volta, Samba side Chasses haladó figurái

A Paso doble Alternative entries to PP, Twists, Separation with fallaway ending, Separation with lady's caping walks, Farol, Fregolina incorporating farol haladó figurái

Követelmények

A tanuló ismerje a standard és latin táncok alaplépéseit, alapfiguráit, haladólépéseit, haladó figuráit, az alkalmazott technikákat, táncokra jellemző stílusjegyeket

A tanuló legyen képes a standard és latin táncok koreográfiájának stílusos eltáncolására szólóban, párban és csoportban

Követelmények a továbbképző évfolyamok elvégzése után

A tanuló ismerje

A standard és latin–amerikai táncok alaplépéseit, alapfiguráit, haladólépéseit, haladó figuráit, az alkalmazott technikákat, a táncokra jellemző stílusjegyeket

A szakkifejezéseket, fogalmakat

A páros és csoportos táncok megformálásának szabályait, a táncszerkesztés elvét A táncok karakterének megfelelő előadásmódot

A táncalkalmaknak megfelelő magatartásmódot

A tanuló legyen képes

A standard és latin–amerikai táncok önálló és páros bemutatására A szakmai elvárásoknak megfelelő nyelvezet alkalmazására

A megfelelő technika alkalmazására, a táncok stílusos előadására A csoportos bemutatási formában figyelmes együttműködésre

Önállóan használni a tereket, irányokat, a tanult társastáncok valamelyikéből vagy azok mixeléséből készített koreográfiák önállóan történő csoportos bemutatására

Az elsajátított szókincs alkalmazására a mindennapi életben és a megszerzett ismeretekről beszélni

A változó elvárásoknak megfelelni, a szakmai és társadalmi érdekképviselőre, a határon túl nyúló kapcsolatok kiépítésére

Az improvizációra, a művészi önkifejezésre, a művészeti záróvizsga követelményeinek teljesítésére

A művészeti záróvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll

A vizsga tantárgya és időtartama Társastánc, főtárgy 25–30 perc

A vizsga tartalma

A társastánc gyakorlati vizsga anyaga előre kijelölt, a szaktanár által összeállított kombinációkból (5 standard, 5 latin–amerikai tánc) és egy koreográfiából áll, melyet a tanulók párosan és csoportos formában, önállóan mutatnak be. Az előadás során lemérhető a tanulók technikai tudása, ritmus-, tér- és stílusérzéke, együttműködő készsége és művészi önkifejezése

– A standard táncok (Angol keringő, Tangó, Bécsi keringő, Slowfox, Quickstep) alaplépései, alapfigurái, haladólépései, haladó figurái

– A latin–amerikai táncok (Samba, Cha–cha–cha, Rumba, Paso doble, Jive) alaplépései, alapfigurái, haladólépései, haladó figurái

– Egy szabadon választott táncból 3–5 perces koreográfia. (Ebből a táncból a kombinációt nem kell bemutatni!)

A vizsga értékelése

- a standard táncokból és a latin–amerikai táncokból készített kombinációk és a koreográfia pontos kivitelezése
- a zene és a tánc összhangjának betartása, – a technikai biztonság,
- a tánc stílusának megfelelő előadásmód,
- a térfigyelem és figyelmes együttműködés a csoportos munkában

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszköz Társastánc leírásokat tartalmazó könyvek hazai és külföldi kiadásai, Társastánczenét tartalmazó CD–k, társastánc DVD–k,

A terem méretének megfelelő audio készülék (CD lejátszó), televízió, DVD lejátszó, Fellépő ruhák

VISELKEDÉSKULTÚRA

A viselkedéskultúra tantárgy célja, hogy a tanulók megismerjék és elsajátítsák a mindennapi élet és a társas érintkezés viselkedéskultúrájának alapszabályait, magatartásformáit

Az udvariasság, az ízléses megjelenés, az alkalmazkodó készség, kombinációs készség mellett kialakul a tanulóban az esztétikai minőség tisztelete, mások megismerésének igénye, az emberi jogok tiszteletben tartása

Alapfokú évfolyamok

3. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- Az önmegismerés, az önkontroll, az önfejlesztés igényének kialakítása – A kezdeményezőképeség és a kreativitás fejlesztése
- A kritikai gondolkodás megerősítése, a konfliktusok kezelése, az életminőség javítása

Tananyag Viselkedésünk alapjai

Viselkedés táncos alkalmakkor Az étkezés illeme

Testünk, ruhánk, környezetünk tisztasága Nők és férfiak (fiúk és lányok) Művelődés, szórakozás

Az ajándékozás illeme Utazás, közlekedés Kapcsolattartás távolról Nemzeti sajátosságok Amit még illik tudni

Követelmények

A tanuló ismerje a táncos alkalmakkor való viselkedés szabályait és a köznapi élet illemtanát

A tanuló legyen képes a helyes és kreatív nyelvhasználatra az oktatásban, a családi életben és a szabadidős tevékenységben, valamint a viselkedés általánosan elfogadott és a táncos alkalmakra vonatkozó szabályainak gyakorlati alkalmazására

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszköz

Az illemmel, etikettel, protokollal foglalkozó hazai kiadású könyvek, kérdések–feleletek oktatási segédkönyv, intelligenciatesztek.

TÁRSASTÁNC TÖRTÉNET 5-6.

A társastánc történet tantárgy célja, hogy a tanuló megismerje a XIX. századi társastáncok kialakulását, történeti háttérét, neves hazai és nemzetközi alkotóit és műveiket. A társastáncok stílus és formavilágát, az európai és hazai táncmozgalmak törekvéseit, és műhelyeik fejlődését.

Alapfokú évfolyamok

5. évfolyam

Fejlesztési feladatok

– A tanuló táncelméleti, tánc történeti tudásának, személyiségének, esztétikai és művészeti tudatosságának, nyelvi kommunikációjának fejlesztése, összegző és szintetizáló képességének javítása

Tananyag

A társastánc művészi és közhasznú formái A társasági táncélet alkalmi, eseményei

A színpadi táncművészet legfontosabb ágazatai, korszakai

A standard és latin–amerikai táncok kialakulása, történeti háttére

Követelmények

A tanuló ismerje a standard (Angol keringő, Bécsi keringő, Tangó, Slowfox, Quickstep) és latin–amerikai táncok (Samba, Cha–cha–cha, Rumba, Paso doble, Jive) történeti kialakulását, stílusjegyeit és formáit, a társasági táncélet alkalmait és eseményeit, a társastánc művészi és közhasznú formáit, a színpadi táncművészet legfontosabb ágazatait és korszakait

A tanuló legyen képes felismerni a társastáncok stílusjegyeit, a társasági táncélet különböző alkalmait, jellemző stílusjegyeit.

6. évfolyam

Fejlesztési feladatok

– A tanuló stílusérzékének, elemző képességének, analízis értelmezésének, aktív befogadó magatartásának, egyéni és közösségi alkotótevékenységének fejlesztése.

Tananyag

A XIX. század társastánc élete (Ausztria, Csehország, Olaszország, Franciaország) nemzetközileg meghatározó alkotóműhelyei, képviselői

Az európai táncmozgalmak törekvései és fejlődésük

A XIX. századi hazai táncmozgalmak és műhelyek fejlődése

Követelmények

A tanuló ismerje a XIX. század európai és magyarországi táncélet fejlődését, jeles képviselőit, munkásságukat, alkotásaikat, a meghatározó stílusjegyek alapján ismerje fel a kor társastáncainak formanyelvét

A tanuló legyen képes felismerni a korszak alkotóinak formanyelvét és műveik értékeit

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

A tanuló ismerje

A standard (Angol keringő, Bécsi keringő, Tangó, Slowfox, Quickstep) és latin–amerikai táncok (Samba, Cha–cha–cha, Rumba, Paso doble, Jive) közhasznú formáit, stílusjegyeit (jellege, ütem, tempó, ritmus)

A XIX. századi hazai és nemzetközi társastáncélet fejlődésének állomásait, alkotóműhelyeit és jeles képviselőit

A magyar társasági táncélet alkalmait és eseményeit

A tanuló legyen képes

A tánc sajátosságaira való érzékenységre, a stílusismeretre, a szakmai szókincs és fogalomkészlet önálló használatára

A művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga szóbeli vizsgából áll

A vizsga tantárgya és időtartama Társastánc történet, 10 perc

A vizsga tartalma

A szaktanár által összeállított szóbeli tételsor alapján a tanulók számot adnak a XIX. századi magyar és európai társasági táncélet fejlődéséről, korszakairól és neves táncmestereikről. A standard és latin–amerikai táncok kialakulásáról, történeti háttéréről, a társasági táncélet alkalmairól és eseményeiről

– A társasági élet alkalmait.

– A nemzetközi és hazai társastáncélet legfontosabb korszakai, alkotói. – A színpadi táncművészet legfontosabb ágazatai, korszakai.

– A hazai társastáncmozgalom kiemelkedő táncprodukciói.

A vizsga értékelése

– A standard (Angol keringő, Tangó, Bécsi keringő, Slowfox, Quickstep) és latin–amerikai táncok (Samba, Cha–cha–cha, Rumba, Paso doble, Jive) közhasznú formáinak, stílusjegyeinek ismerete (jellege, ütem, tempó, ritmus).

– A XIX. századi hazai és nemzetközi társastáncélet fejlődésének, alkotóműhelyeinek és jeles képviselőinek ismerete.

– A magyar társasági táncélet alkalmainak és eseményeinek ismerete

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszköz

A standard táncok, a latin–amerikai táncok történeti kialakulását, stílusjegyeit és formáit tartalmazó társastánckönyv, a táncalkalmakkal, a nemzetközi és hazai táncélettel, a színpadi táncművészetrel foglalkozó könyvek, oktatási segédanyagok, társastánc videokazetták, DVD-k, televízió, videó lejátszó, DVD lejátszó

TÁRSASTÁNC TÖRTÉNET 9-10.

A társastánc történet tantárgy célja, hogy a tanuló megismerje a XX–XXI. század tánc történetének kiemelkedő hazai– és nemzetközi képviselőit, az európai társastáncélet fejlődését, a kor hazai alkotóműhelyeit és a formációs társastáncok kialakulását, aktív közreműködőként vegyen részt táncművek, koreográfiák elemzésében.

Továbbképző évfolyamok

9. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A társastáncok hazai és nemzetközi irányzatainak, alkotóműhelyeinek és képviselőinek megismertetése.
- A táncelméleti tudás valamint az összegző és szintetizáló képesség fejlesztése

Tananyag

Az európai társastáncélet fejlődése és alkotóműhelyeinek kialakulása (Anglia, Németország, Olaszország)

A magyarországi táncközösségek, táncklubok és táncszervezetek kialakulása és a nemzetközi vérkeringésbe való bekapcsolódása a XX. századtól napjainkig

Követelmények

A tanuló ismerje a társastánc hazai és nemzetközileg meghatározó alkotóműhelyeit, képviselőit, az európai táncmozgalmak törekvéseit és fejlődésüket, a hazai táncmozgalmak és műhelyek fejlődését

A tanuló legyen képes a nemzetközi társastáncélet kiemelkedő műhelyeinek és stílusjegyeinek felismerésére, a magyarországi társastáncmozgalom fejlődésének, alkotóiinak és produkcióinak a felismerésére, tudatos értelmezésére.

10. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- Kiemelkedő hazai és nemzetközi (európai) táncművek, formációs alkotások elemzése és összehasonlítása.
- Életpályák és életművek megismerése a magyarországi társastáncmozgalomban, társastáncművek analízisa

Tananyag

A nemzetközi és magyarországi formációs társastáncok kialakulása.

A XX–XXI. század hazai alkotóműhelyek és szakemberek (pedagógusok) életpályája és műveik.

Jeles koreográfiák a társastáncmozgalomban.

Követelmények

A tanuló ismerje a formációs társastáncok kialakulásának történetét, a XX–XXI. század kiemelkedő hazai alkotóit, műveiket. Biztosan tudjon eligazodni a formációs társastáncok világában, isme fel az alkotók műveit. A társastáncok stílus és formavilágában legyen jártas és önálló.

Követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után

A tanuló ismerje

A nemzetközi és hazai táncélet legfontosabb korszakait, alkotóit, a színpadi táncművészet legfontosabb ágazatait, korszakait, a hazai társastánc mozgalom kiemelkedő táncprodukcióit

A tanuló legyen képes

A múlt és a jelen értékeinek befogadására

A művészeti záróvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga szóbeli vizsgarészből áll

A vizsga tantárgya és időtartama Társastánc történet, 10 perc

A vizsga tartalma

- A társasági élet alkalmai
- A XX.–XXI. századi nemzetközi és hazai társastáncélet kibontakozása, legfontosabb korszakai, alkotói
- A színpadi táncművészet legfontosabb ágazatai, korszakai – A hazai társastáncmozgalom kiemelkedő táncprodukciói – A formációs társastáncok kialakulásának története

A vizsga értékelése

- a nemzetközi és hazai társastáncélet legfontosabb korszakainak, alkotóinak ismerete, – a színpadi táncművészet legfontosabb ágazatainak, korszakainak ismerete,
- a hazai társastánc mozgalom táncprodukcióinak ismerete. – a formációs társastáncok kialakulásának története

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszköz

A nemzetközi és hazai társastáncélet legfontosabb korszakait, alkotóit, a színpadi táncművészet legfontosabb ágazatait, korszakait bemutató könyvek, oktatási segédanyagok, kiemelkedő táncprodukciókat tartalmazó videokazetták, DVD-k, televízió, videó lejátszó, DVD lejátszó.

TÁRSASTÁNC GIMNASZTIKA

A társastánc gimnasztika oktatás elsődleges célja, hogy a tanuló a speciális társastáncformák és táncok elsajátításához megfelelő erőnlétben, izomzata gondosan előkészített és bemelegített állapotban legyen. Alapvető cél a sérülések elkerülése, a testtartási hibák javítása, a koordináció és a ritmikai készség fejlesztése

Előkészítő évfolyamok

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A helyes, tudatosan kontrollált légzéstechnika és testtartás megtanulása és alkalmazása, a koordinációs készséget fejlesztő gyakorlatok és motívumok elsajátítása, tudatos alkalmazása és kivitelezése

Tananyag

A kontrollált légzéstechnika elsajátítása A mozdulat iránya

A mozdulat magassága és mélysége A mozdulat ritmusa

Követelmények

A *tanuló ismerje* a helyes légzéstechnikát, az alaptartást és annak kontrollját, a mozdulatok sajátosságait, tájékozódást a térben

A *tanuló legyen képes* a kontrollált légzésre és mozgásra, eligazodni a térben – színpadi térformákban – és zenei interpretációkra koordinált mozgáskombinációk kivitelezésére.

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok

– A mozgás esztétikai törvényszerűségeinek megismerése és tudatos alkalmazása a gyakorlatokban, az akusztikus és vizuális képességek, ritmikai készségek és koordinációs képességek fejlesztése

Tananyag

A karok, törzs, lábak izomzatának erősítése Az egyensúlyi helyzet tudatos kialakítása

A táncelőkészítő gimnasztikai gyakorlatok összeállítása etűd formában

Követelmények

A *tanuló ismerje* a test izomzatának erősítését, az egyensúlyi helyzeteket, gyakorlatokat és etűdöket. A tanult mozgásformák önálló, plasztikus végrehajtását, a szakkifejezések tudatos használatát és ismeretét

A *tanuló legyen képes* testének tudatos kontrolljára, izomzatának és testrészeinek erősítésére és bemelegítésére, egyensúlyi helyzetek kialakítására és tudatos alkalmazására.

Alapfokú évfolyamok

1. évfolyam

Fejlesztési feladat

– A természetes mozgásfajták megismerése, a mozgáskészségen alapuló mozgásérzék tudatosítása, a ritmika, az izomerő tudatos használata, az egyéni improvizáció fejlesztése

Tananyag

Az előképző gyakorlatainak egymás utáni folyamatos összekapcsolása A mozgás esztétikai törvényszerűségei

Lábgyakorlatok Nyakgyakorlatok Törzsgyakorlatok Kargyakorlatok

Követelmények

A *tanuló ismerje* a mozgás esztétikai törvényszerűségeit, a láb–, nyak–, törzs– és kargyakorlatokat, a tanult mozgásformák tudatos és plasztikus végrehajtását. Legyen kreatív, gondolatait tudja kifejezni nem csak verbális, hanem nonverbális kifejezési eszközök segítségével is

A *tanuló legyen képes* testének és testrészeinek esztétikus használatára, mozdulatainak és tánckombinációinak tudatos értelmezésére és kivitelezésére.

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok

– A tanuló tudatos izomhasználata, a mozgás esztétikai törvényszerűségeinek ismerete, kombinációs gyakorlatok, etűdök önálló összeállítása, a mozgásfolyamatok kontrollja

Tananyag

Lábgyakorlatok álló helyzetben Törzsgyakorlatok (fekvésben, rúd mellett)
Hasizomgyakorlatok

Kargyakorlatok Kombinációs gyakorlatok

Követelmények

A tanuló ismerje álló és fekvő helyzetben a láb– és törzsgyakorlatokat, a hasizomgyakorlatokat és kombinációkat.

A tanuló legyen képes az esztétikus mozdulatok, erősítő és bemelegítő sorozatok kivitelezésére, az izomerősítő gyakorlatok valamint kombinációk helyes és tudatos bemutatására, művészi kifejezésére, interpretálására.

3. évfolyam

Fejlesztési feladatok

– Az etűdkészítés szabályainak megismerése.

– Az izolált testmozgások, kar – lábgyakorlatok elsajátítása – Önálló kombináció és etűdkészítés.

Tananyag

Karhajlítás, nyújtás, feszítés Kézfej, ujjak tudatos használata

Lábgyakorlatok – alsó lábszár, felső lábszár függetlenített mozgásai, lábujjgyakorlatok
Törzsívek

Testhullám

Követelmények

A tanuló ismerje a hajlítást, feszítést, nyújtást, a kar– és lábgyakorlatokat, a test izolációt, a tudatos testhasználatot

A tanuló legyen képes a testrészek izolációjára, önálló etűd készítésére, a zenei frázisok és lüktetések felismerésére, a gyakorlatok egységeinek megkülönböztetésére

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszköz

A gimnasztikai gyakorlatokat bemutató tankönyv, CD-k a ritmikus mozgáshoz, a terem méretének megfelelő audio készülék (CD lejátszó)

TÖRTÉNELMI TÁRSASTÁNC

A tantárgy célja

A tanulókat megismertetni a XVI–XIX. századig terjedő időszak – a reneszánsz és barokk korszakok, valamint a XIX. század – béli táncainak korabeli anyagával, az adott korszakok szokásaival és illemtanával.

A történelmi társastáncok célja, hogy előmozdítsa a tanulók mozgáskultúrájának, ezen belül koordinációs képességének, tér és formaérzékének, fizikai állóképességének fejlődését,

továbbá a tanulók koncentráció képességének, zenei hallásának, ritmusérzékének, zenei és koreográfiai memóriájának, improvizációs készségének fejlesztését.

Emellett alapozza meg és fejlessze a tanulók stílusismeretét, ízlését, magatartásának és társas kapcsolatainak kulturáltságát, társaival való együttműködési képességét. Járuljon hozzá a tanulók előadói készségének, művészi kifejező készségének sokirányú fejlődéséhez.

Tágabb értelemben a tanuló váljon nyitottabbá az egyéb művészeti ágak irányába, fejlődjön komplex korszemlélete és legyen képes a tanultakat az iskolai tananyagba sokoldalúan visszakapcsolni.

Alapfokú évfolyamok

6. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A tanuló ismereteinek bővítése az adott történelmi társastáncanyag megfelelő korszakba való elhelyezése valamint a korabeli szokások és illemszabályok megismertetése által.
- A tanuló mozgáskultúrájának, ritmusérzékének, zenei és koreográfiai memóriájának fejlesztése az adott mozdulat- és lépésanyagon keresztül. – A tanult történelmi társastáncok elnevezéseinek, az alkalmazott szakkifejezéseknek, azok jelentéseinek megismertetése.
- A tanuló tér és formaérzékének, társaival való együttműködési képességének fejlesztése a koreográfiák által.
- A tanuló improvizációs készségének, stílusérzékének fejlesztése.

Tananyag

XVI. századi reneszánsz társastáncok

Reneszánsz stíluselemek: testtartás, lábfejek helyzete, kéztartások, lépéstechnika, meghajlások

Francia reneszánsz körtáncok alaptípusai

– Branle double, Branle simple, Branle gay, Branle de Bourgogne

Lépés és mozdulatanyag: double, simple, petit saut, pied en l'air, reprise, branle, Capriole, révérence

A koreográfiák körben vagy láncban előadva. Díszítés improvizáció A szabálytalan branle;

– Branle coupé, Branle coupé, Charlotte, Branle coupé Aridan Zenei anyag–memorizálás, koreográfiatanulás

Táncos játékok

A tréfás, utánozó branle;

– Branle morgué, Branle des Chevaux, Branle des Lavandières, Branle des Pois, Branle de la Montarde

Zenei anyag–memorizálás, koreográfiatanulás, improvizatív gesztus lehetőségek Páros táncok

Lépő tánc: Pavane

Lépésanyag: simple, double előre és hátra, conversion, fleuret Különböző térforma lehetőségek, koreográfiatanulás

Ugrós tánc: Gaillarde

Lépésanyag: Cinq pas: grue, saut majeur, posture, cadence Egyéb mozdulatelemek: ruade, croisé

Cinq pas variációk: „croisé”, „pieds joints” Pas raccourci: révérence passagière

Egyéb variációk: fleuret, onze pas

Különböző lépéskötés lehetőségek, improvizáció Improvizált csoportos forma: Gaillarde lyonnaise Koreográfia szóló párra

Követelmények

A *tanuló ismerje* a tanult történelmi társastáncok elnevezéseit, az alkalmazott szakkifejezéseket, azok jelentését, tudja a megfelelő történelmi korszakba elhelyezni a tanult történelmi társastáncanyagot

A *tanuló legyen képes* a tanult báli táncok pontos, stílusos bemutatására, a zene és tánc összhangjának betartására, a csoportmunkában, a térforma kialakításban való fegyelmezett együttműködésre

Továbbképző évfolyamok

7. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A tanuló ismereteinek bővítése az adott történelmi társastáncanyag megfelelő korszakba való elhelyezése, valamint a korabeli szokások és illemszabályok megismertetése által.
- A tanuló mozgáskultúrájának, ritmusérzékének, zenei és koreográfiai memóriájának fejlesztése az adott mozdulat- és lépésanyagon keresztül.
- A tanult történelmi társastáncok elnevezéseinek, az alkalmazott szakkifejezéseknek, azok jelentésének megismertetése.
- A tanuló tér és formaérzékének, társaival való együttműködési képességének fejlesztése a koreográfiák által.
- A tanuló stílusérzékének, előadói készségének fejlesztése.

Tananyag

Barokk báli táncok

Barokk stíluselemek: testtartás, lábfejek kifelé forgatottsága, pozíciók, lépéstechnika, plié, élelé, port des bras

Előkészítő etüdök 3/4-es és 4/4-es barokk zenékre Lépés anyag: demy coupé, pas de bourrée

Etüd 4/4-ben Menüett

Lépés anyag: pas de menuet előre, hátra, és oldal irányokba, chassé, révérence Menüett etüd 3/4-es zenére

Contredance française;

– Menuet, R. A. Feuillet: La Bergère, Menuet du Chevalier Báli menüett szóló párra P. Rameau alapján

Figurák: révérence, bevezetés, „Z”, „malom” jobb kézzel, „malom” bal kézzel, két kezet nyújt Koreográfia

Angol country dances

Lépések, figurák: slipping, step, double, set, turn, siding, arms, meet, lead – J. Playford: Gathering peascods, Sellenger’s Round, Parsons farewell Ismétlő anyag

Reneszánsz társastáncok Gaillarde koreográfia szóló párra

Követelmények

A *tanuló ismerje* a tanult történelmi társastáncok elnevezéseit, az alkalmazott szakkifejezéseket, azok jelentését, tudja a megfelelő történelmi korszakba elhelyezni a tanult történelmi társastáncanyagot

A *tanuló legyen képes* a tanult báli táncok pontos, stílusos, kifejező bemutatására, a zene és tánc összhangjának betartására, a csoportmunkában, a térforma kialakításban való fegyelmezett együttműködésre

8. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A tanuló ismereteinek bővítése az adott történelmi társastáncanyag megfelelő korszakba való elhelyezése valamint a korabeli szokások és illemszabályok megismertetése által.
- A tanuló mozgáskultúrájának, ritmusérzékének, zenei és koreográfiai memóriájának fejlesztése az adott mozdulat- és lépésanyagon keresztül.
- A tanult történelmi társastáncok elnevezéseinek, az alkalmazott szakkifejezéseknek, azok jelentésének megismertetése.
- A tanuló tér és formaérzékének, társaival való együttműködési képességének fejlesztése a koreográfiák által.
- A tanuló stílusérzékének, előadói készségének, művészi kifejezőkészségének fejlesztése.

Tananyag Polonaise

Alaplépések: pas polonaise előre, hátra haladva. Koreográfia

Francia négyes

Alaplépések: pas marché, pas élevé, pas chassé, chassé-formák, pas balancé, pas galop
Francia négyes kiválasztott tételei

Körmagyar

Lépések: Andalgó, bokázók, tétovázó, vágás, lejtő, verbunkos, magányforgó, kettős forgó, toppantó, villám, kisharang, toborzó, urak magánya, friss, vitorlaforgás

Koreográfia a Szöllősi-féle „körtáncz” alapján Ismétlődő anyag

Korszakonként egy-egy koreográfia

Követelmények

A tanuló ismerje a tanult történelmi társastáncok elnevezéseit, az alkalmazott szakkifejezéseket, azok jelentését, tudja a megfelelő történelmi korszakba elhelyezni a tanult történelmi társastáncanyagot

A tanuló legyen képes a tanult báli táncok stílusos és kifejező előadására, a zene és tánc összhangjának betartására, a csoportmunkában, a térforma kialakításban való fegyelmezett együttműködésre

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszköz

Történelmi társastánczenét tartalmazó CD-k, történelmi társastánc leírásokat tartalmazó könyvek, korabeli tánckönyvek magyar nyelvű kiadásai, viselettörténeti könyvek, történelmi társastánc DVD-k, a terem méretének megfelelő audio készülék (CD lejátszó), televízió, DVD lejátszó

Táncművészet

Néptánc

a.) A tanszak általános fejlesztési követelményei

A néptánc tanszak célja a magyar néptánc és népi kultúra iránti érdeklődés kialakítása és elmélyítése, hagyományaink, kulturális örökségünk továbbéltetése, a mozgáskultúra megalapozása és fejlesztése, a tánc, mint a közösségteremtés és közösségformálás lehetséges eszközének értelmezése.

Kiemelt kompetenciák a néptánc területén

Szakmai kompetenciák

- A táncos képességek – készségek – jártasságok kialakítása és fejlesztése
- A hagyományos népi játékmód ismerete
- Korszerű szemléletmód kialakítása a népi kultúra–népélet összefüggő rendszerének értelmezéséhez
- A tánc általánosan jellemző vonásainak ismerete és gyakorlati alkalmazása
- A zenéhez igazodó, alkalmazkodó táncos mozgás kialakítása
- Az improvizáció és a táncszerkesztés törvényszerűségeinek, szabályainak az életkori sajátosságoknak megfelelő ismerete és tudatos alkalmazása
- A térforma, stílusérzék és mozgásmemória fejlesztése, az alakzatok, formák gyakorlati alkalmazása
- A táncokhoz kapcsolódó énekek, zenei kísérek, jellemző viseletek, szokások és a társasági táncélet alkalmainak megismerése
- A színpad általános törvényszerűségeinek megismertetése
- Előadói táncos magatartás kialakítása az életkori sajátosságoknak megfelelően
- A színpadi táncművészet legfontosabb ágazatainak, korszakainak és művészeti alkotásainak megismerése

Személyes kompetenciák

- Az esztétikai érzék fejlesztése
- A rendszeres és következetes kitartó munkára nevelés
- Nyitottságra, valamint a múlt és a jelen értékeinek befogadására nevelés
- Folyamatos ismeretbővítésen keresztül a szintetikus látásmódra való nevelés
- A vizuális memória és a képzelőerő fejlesztése
- A kreativitás és a testi–lelki állóképesség fejlesztése
- A kommunikáció verbális és nonverbális módjainak alkalmazása

Társas kompetenciák

- A közösségi alkotás öröme, a közösségi kultúra értékei iránti fogékonyság kialakítása
- A másság elfogadásának képessége
- Az önálló döntéshozatal képessége
- Kezdeményezőkészség, egyéni feladat– és szerepvállalás
- A kapcsolatteremtő képesség fejlesztése
- A szabálytudat kialakítása
- A csoportnorma kialakítása
- A segítő életmódra nevelés s a szociális érzékenység fejlesztése
- A közösségi szemlélet kialakítása
- A környezet megóvásának fontossága
- Az egészséges életmód igénye

Módszerkompetenciák

- Az ismeretbefogadás képességének fejlesztése
- Az intelligens tudás megszerzésére irányuló igény kialakítása

- Az összefüggések megértésére, a következtetések levonására irányuló fejlesztések
- Az ismeretek alkalmazásának, újrafogalmazásának képessége
- A kreatív alkotói folyamatokban való részvétel igényének kialakítása
- A hatékony önálló tanulásra nevelés
- Az alkalmazott tudás kialakítása, a képzés során elsajátított ismeretek alkalmazása más környezetben is
- A tehetség azonosítása, tehetséggondozás, mentorálás, nyomon követés

b.) A tanszak képzési szerkezete, szakaszai, óraszámai, tantárgyai

Az iskola mindenki számára nyitott. A felvételi vizsga szaktanárokból álló bizottság előtt történik. Célja a *szintfelmérés* és a csoportbeosztás elkészítése. A csoportok összeállításakor az életkor, és a tanulók tánctechnikai és fizikai fejlettsége a meghatározó. A tanszakra később bekapcsolódók részére *különbözeti vizsgát* biztosítunk, mely az adott évfolyam előző évének anyagára támaszkodik.

A táncképzés tanszakai:

Néptánc tanszak

Tanszakunkon a képzés ideje 12 év. Az alapfok 6. évfolyama végén alap záróvizsgát tehetnek a növendékek - csak ennek meglétével tanulhatnak tovább a továbbképző évfolyamain- illetve a 12. évfolyam végén is záróvizsgára van lehetőségük. A vizsgákra jelentkezniük kell a tanulóknak.

A 12. évfolyam elvégzése után a tanulóknak lehetőségük van a szakirányú továbbtanulásra a közép és felsőfokú intézményekben.

A képzés szakaszai:

- *előképző*: kiselőképző, előképző

Az előképző már óvodás korban elkezdhető, de az általános iskola 1. vagy 2. osztályával párhuzamosan megkezdeni mindenképpen ajánlatos. Az előképző célja, hogy fejlessze a zenei készségeket (dallam, ritmika), a mozgáskultúrát, megalapozza az alkotásra nevelés folyamatát és játékos formában alakítsa ki a közösségi érzés, összetartozás élményét. Az előképző osztályokban ismerje meg a tanuló azokat az alapfogalmakat, alapelemeket, melyek képessé teszik a néptánc tanulmányok megkezdésére.

- *alapfok*: 1-6 osztály

Az alapfok feladata a néptánc megalapozása. Ezekben az években dől el a gyermek tánchoz való viszonya.

- *továbbképző*: 7-10. osztály

A továbbképző osztályokban minden tanuló bebizonyította érdeklődését, elkötelezettségét az adott művészeti ág iránt.

A képzés tantárgyai, óraszámai:

Főtárgy: népi játék, néptánc

Kötelező tárgy: folklórismeret, tánc történet

Kötelezően választható tárgyak: népi ének/népzenei ismeretek, folklórismeret, tánc történet, kinetográfia

Választható tárgyak: korosztálynak megfelelő szakmai tárgy

A **népi játék, néptánc** a tanszak fő tantárgya, mely az előképző, alapfok és továbbképző évfolyamain a legtöbb óraszámban van jelen, mely több részterületet foglal magába. Pl.:

- **Tánctechnika**; ami minden órát bevezet, a táncos izomzatának, ízületeinek bemelegítése; egyben technikai alapozást is hivatott szolgálni.

- **Ritmikai gyakorlatok** és a táncos nyelvezet elsajátítása is a táncosok felkészülését segíti.

- A **népi játékok** az előképző és az alapfok első évfolyamain játszanak fontos szerepet. A gyerekek a magyar játékkincs legszebb változatain keresztül ismerik meg a népzene és néptáncot.

- A **néptánc** oktatása már az előképzőben megjelenik, de az alapfok és a továbbképző évfolyamain teljeseedik ki, egyre több dialektus táncrendjét táncolják anyanyelvüként.

- A daltanulás szorosan összetartozik a táncsal, míg a színpadi munkák, koreográfiák a tanult anyagok összefoglalásai.

A **folklórismeret** az alapfok 3-6 évfolyamán kötelező tantárgy, a továbbképző 7-8. évfolyamán szabadon választható tantárgy. 4 év alatt a növendékek megismerkednek a jeles napokkal, az emberi élet fordulóival, a magyar nép hiedelemvilágával, majd a továbbképző évfolyamain bővebb ismereteket szereznek az adott év tanmenetében meghatározott tananyag szerint. A néptáncot tanuló gyerekek számára szükséges, hogy tudatosodjon bennük: a tanult művészeti területek egy komplex, elkülönülő részeiben is összefüggő kultúra része.

A **tánc történettel** a továbbképző évfolyamain találkoznak a tanulók. Témaként ekkor találkoznak az egyetemes és nemzeti tánc történeti rétegekkel, stílusjegyekkel; így értőivé és befogadóivá válnak a táncművészetnek.

A **kinetográfia** tantárgy a továbbképző 9-10 évfolyamának szabadon választható tárgya. A táncjelírás tantárgyat első évben *mozdulatelemzés* címmel és témakörben, második évben *kinetográfia* tantárgyként tanulják. A mozdulatelemzés hiánypótlásként szerepel a táncjelírás tantárgyban.

Szabadon választható tantárgy: a tanszak bármely tantárgyából választható, hogy a tehetséges tanulóknak módot adjon a további fejlődésre.

Óratervezet

Tantárgy	Évfolyamok											
	Előkészítő		Alapfok						Továbbképző			
	1.	2.	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
Népi játék Néptánc	2	2	3	3	3	3	3	3	4	4	4	4
Kötelezően választható t.			1	1	1	1	2	2	1	1	1	1
Szabadon választható t.							1	1	1	1	1	1
Összesen	2	2	4	4	4	4	6	6	6	6	6	6

Előképző 1. és 2. évfolyama:

- népi játék és néptánc heti 2 óra

Alapfok 1- 4. évfolyama:

- néptánc heti 3 óra

- népi ének (alapfok 1.-2. évfolyam) heti 1 óra

- folklórismeret (alapfok 3.- 4. évfolyam) heti 1 óra

Alapfok 5-6. évfolyama:

- néptánc heti 3 óra

- népi ének – kötelezően választható heti 1 óra

- folklórismeret (alapfok 5-6. évfolyam) – kötelezően választható heti 1 óra

- néptánc (szabadon választható) heti 1 óra

Továbbképző 7.-10. évfolyama:

- néptánc heti 4 óra

- tánc történet (7-8. évfolyam) heti 1 óra

- folklórismeret (szabadon választható, 7-8. évfolyam) heti 1 óra

- mozdulatelemzés, kinetográfia (9-10. évfolyam) heti 1 óra

- néptánc (szabadon választható, 9-10. évfolyam) heti 1 óra

A tanterv jellemzői

A néptánc tanulása révén a tanulók megismerhetik annak a magyar néptánc kultúrájának az értékeit, amely a magyarok honfoglalásakor hozott alapokon, a Kárpát-medencében együtt élő népek sok évszázados egymásra hatása során alakult ki és amely ismeret – tevékenység – magatartás - attitűdrendszerével tájékozódási pontokat nyújthat a tanulóknak a múlt-jövő, az egyén – település – magyarság – európaiság – emberiség és az adottságok – képességek – vállalható szerepek intervallumában.

A néptánc képességfejlesztő és attitűdalakítási, - befolyásolási potenciálja a dallam – ritmus – mozgás egységéből, a táncnak a személyiség egészét mozgató (ének, mozgáskoordináció, kooperáció stb.) szerepéből adódóan rendkívül nagy.

A kerettanterv meghatározóan reflektál a magyar néptánc kincs, magyar néptánc hagyomány egészére. Tananyaga a magyar néptánc kincs legfontosabb típusait és dialektusait építi programjába. Felépítése összhangban van az Alapfokú Művészetoktatás követelményei és Tantervi Programja c. kiadvány 12 évfolyamra lebontott programjával.

A néptáncot tanuló gyermekek számára szükséges, hogy tudatosodjon bennük, a tanult művészetük egy komplex, részeiben elkülönülő és mégis összefüggő kultúra része.

a.) A néptánc tanszak cél- és feladatrendszere

A néptánc tanszak alapvető célja, hogy **felkeltse a tanulók érdeklődését** szűkebb és tágabb lakóhelyük, a magyar nyelvterület földrajzi-néprajzi-nyelvjárási tájegységeinek **néptánc kultúrája, néphagyományai** iránt. Ezen keresztül szerezzenek élményszerű ismereteket, ismerjék fel értékeit, értsék a Kárpát – medence táncainak formanyelvét, adottságaiknak megfelelően tudják használni ill. továbbfejleszteni táncos anyanyelvünket, ismerjék meg a népi műveltség és a néptánc egységét, alakuljon ki bennük a népi kultúra és a nemzeti értékek megbecsülése, tisztelete és tudják használni a dallam, a ritmus és a mozgás harmóniájának – diszharmóniájának mentálhigiénés hatásait.

Célja továbbá, hogy a tanulók:

- eligazodjanak az őket körülvevő világban;
- felfedezzék a szűkebb és a tágabb szülőföld szellemi és tárgyi hagyományait, történelmi és vallási emlékeit;
- felismerjék példák alapján a szűkebb környezetükben jelen lévő hagyományok kialakulásának okait, időbeli és térbeli változásait;
- megismerjék a természeti adottságokhoz igazodó gazdálkodás és életmód magyar hagyományait, a magyarság társadalmi-kulturális örökségeit;
- felfedezzék, hogy a nemzedékeken át kialakult közösségi hagyomány miként köti össze az embert a múlttal, hogyan segíti eligazodását a jelenben;
- felfedezzék a magyar néphagyomány sokszínűségét, közös jellemzőit, és lássák példák alapján tájanként eltérő vonásait;
- felismerjenek még élő néphagyományokat a lakóhelyükön, a régiójukban.

Személyiségfejlesztés feladatai

Ismerjék meg a tanulók:

- a hagyományos népi játékokat;
- a három dialektus tánc típusait, táncrendjeit;
- a mozgásanyag variációs lehetőségeit;
- a táncokhoz kapcsolódó énekeket, zenei kíséretet, viseleteket;
- a tánc tudomány sajátos megközelítési módját;
- a „nép” műveltségének sajátos helyét az egyetemes emberi kultúrában;
- a társasági táncélet alkalmait;
- a színpadi táncművészet legfontosabb ágazatait és korszakait;
- az egyetemes és nemzeti táncművészet legjelentősebb művészeinek pályáját, néhány alapművét, s ezek elemzésén keresztül a táncirodalom különböző stílusait.

Alakítsa ki a tanulóban:

- a rendszeres munka természetes igényét;
- a munkafegyelmet;
- a munkájuk tudatos kontrollálását;
- a művészi előadásmód kivitelezését;
- az esztétikai érzéket;
- a művészetek befogadására nyitott attitűdöt;
- a múlt és jelen értékeinek befogadását.

Készségek, képességek fejlesztése

Fejlessze a tanuló:

- mozgáskultúráját, fizikai állóképességét;
- ritmusérzékét, hallását, zenéhez való alkalmazkodását;
- tér, forma és stílusérzékét;
- mozgásmemóriáját, improvizációs készségét, koncentrálo képességét;
- ízlését, kritikai érzékét;
- a társ művészetek (zene, képzőművészet, színház) iránti érzékenységet;
- vizuális memóriáját és képzelőerejét.

A közösségfejlesztés feladatai

- A közösségi élet és az oktatás színtereinek otthonossá tétele.
- Az oktatást ellátó pedagógusok, és a kisegítő személyzet következetes, szubjektivitástól mentes, összehangolt nevelési terv alapján alakítsanak ki családi légkört, az oktató-nevelőmunkában maximálisan elérhető eredmények elérése érdekében. Segítsék a gyermekek beilleszkedését, valamint a különböző életkorral együtt járó szomatikus és pszichikus változások problémáinak áthidalását.
- A gyermekek tevékenységét, a szokások, szabályok bevezetését és betartatását a tanórai és azon kívüli közösségi együttlét formáiban egységes rendszerben, a gyermekek számára élményszerűen kell kialakítani, és az életkori sajátosságokat figyelembe véve fejleszteni.
- A közösségi hagyományok és ünnepek a néphagyományokból merítve épüljenek be a személyiség- és közösségfejlesztés folyamatába.
- A közösségfejlesztésen belül a gyermekek objektív értékelése a közösség szemszögéből, a közösség érdekének védelmében történjen.
- „Az egy nagy közösség érzetének” kialakítása – átjárhatóság biztosítása, kapcsolódási pontok kialakítása a különböző évfolyamok között annak érdekében, hogy ne okozzon törést a másik közösségbe történő beilleszkedés.

Ezen elvek ösztönözzék a tanulót:

- a közösségi alkotás örömei, értékei iránti érdeklődés
- néprajzi és kultúrtörténeti ismereteinek gyarapítására, a rendszeres múzeumlátogatásra;
- a rendszeres társasági és színházi táncsemények látogatására;
- a Tv és rádió táncos témájú műsorainak figyelemmel kísérésére;
- az iskolán kívüli rendezvényeken való részvételre (játsházak, táncházak, táborok, kézműves foglalkozások);
- a környezetben adódó gyűjtési lehetőségek kihasználására.

Hívja fel a tanulók figyelmét az évfolyamuknak megfelelő néptáncos, népzenei, néprajzi, tánc-történeti irodalomra.

Irányítsa a tanulót:

- szakirányú továbbtanulásra;
- a továbbképző folytatására;
- az amatőr táncéletbe való bekapcsolódásra.

A magatartás problémákkal küzdő gyermekek beilleszkedésével kapcsolatos feladatok:

- segítségnyújtás a magatartászavart okozó problémák feltárásában, megoldásában direkt és indirekt módszerek alkalmazásával
- a családi háttér megismerése,
- folyamatos kapcsolattartás a szülővel
- kapcsolatfelvétel az általános (vagy közép-) iskolai pedagógusokkal
- egyénre szabott, sikerélményt nyújtó feladatok (táncos, közösségi) kijelölése a gyermek pozitív személyiségjegyeinek erősítése érdekében, a gyermekjátékokban, közösségi játékokban, koreográfiákban rejlő személyiségformáló szerepjátékok felhasználásával
- példakép keresése számukra a tananyagban lévő lehetőségek (pl. táncos egyéniségek, tudósok stb.) segítségével
- a közösség tagjainak bevonása a problémák felismerésére, segítségük felhasználása azok megoldására, a gyermek (v. fiatal) mihamarabbi beilleszkedése érdekében, egyéni karaktere elvesztése nélkül.

A képességek kibontakoztatása, a tehetséggondozás feladatai:

- a tantervi követelmények megismerésén belül a meghatározott követelményszintnél mélyebb anyagismeret nyújtása a tanórán belül és azon kívüli foglalkozásokon
- útmutatás az anyag önálló elsajátításához, feldolgozásához szükséges módszerekhez, segítségnyújtás az ismeretek forrásainak összegyűjtéséhez
- a személyiség életkori sajátosságainak, testi alkatának és emocionális beállítottságának megfelelő szölisztikus feladatok megjelölése az eredeti anyag jellegzetessége és a koreográfiák adta lehetőségek figyelembevételével
- bemutatkozási lehetőségek biztosítása, egyéni felkészítés iskolai vizsgákra, záró bemutatókra, helyi, megyei és országos tanulmányi versenyekre, egyéb műsorokra.

Gyermek és ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatok:

Prevenációs feladatok:

- A neveltek családi környezetének, iskolai környezetének megismerése, a gyermek anamnézisének megismerése.
- Különös odafigyelés azokra, akik nem megfelelő családi környezetben élnek s ezért személyiségük torzulhat (kedvezőtlen életkörülmények, a helyes nevelésre kevésbé alkalmas szülői környezet pl. iskolázatlanság, képzetlenség, a gyermek számára veszélyes életmódot folytató szülő, a mindent megadó, de a gyermek számára torz életvitel mintát nyújtó környezet, ahol nem a valós értékek az elsődlegesek)
- Az iskolai, lakóhelyi környezet, s az abból esetlegesen adódó szociális problémák megismerése.

Korrektív feladatok:

- A gyermek személyiségének megismerése, a problémás tünetek alapos, sokoldalú tanulmányozása, elemzése
- az alapvető probléma súlyosságának, kialakulása útjának feltárása
- a korrektívhoz segítségre hívhatók körének megtalálása (szülők, barátok, iskolai közösség)
- a személyiség pozitív tulajdonságainak erősítése
- megfelelő, a személyiség adottságai által teljesíthető feladatok meghatározása
- a személyiség helyes megítélésével segítség nyújtás a reális énkép és az életkörülmények adta lehetőségek helyes értékelésének kialakításában
- hosszú távú jövőkép kialakítása
- a deviáns rétegektől elszigetelés
- a tanórán kívüli foglalkozásokkal (táncházak, játszóházak, táborok)
- a generációk közötti kapcsolatok erősítésével (gyűjtőutak alkalmával, példakép helyes megválasztásával)
- a közösségi élet feladatai megvalósításába történő bekapcsolással

a pedagógus magatartásának főbb jellemzői:

- a személyiséget ne felszínesen, csak a kifelé mutató jelek alapján ítélje meg
- fokozottan legyen érzékeny a neveltek sebezhetőségére (életkorukból, társadalmi környezetükből adódó problémák, változások)
- a tanulót segítse a problémák konkrét megoldásában is, akaratereje helyes megítélés alapján
- indirekt módon a közösség tagjain keresztül is hasson az elszigetelődés megelőzése végett.

NÉPI JÁTÉK, NÉPTÁNC TANTÁRGY

Előképző 1.-2. évfolyam

A népi játékok tanításánál figyelembe kell venni a gyermekek nemét, korát, érdeklődési körét, illetve a helyet ahol tanítjuk. Lehetőség szerint helyi vagy a régió szerinti játékokat, kiszámolókat is tanítsunk. A játékok célja a mozgáskészség javítása, a közösségi érzés tudatos erősítése, a játékra nevelés. A népi játékok nagyon alkalmasak a jellembeli tulajdonságok (ügyesség, bátorság, önuralom, önérték, gyors felfogóképesség, versenyszellem) fejlesztésére.

Énekes-táncos gyerekjátékok

Altatók, kiolvasók, szerepjátékok, fogócska, párválasztó, fogyó- gyarapodó, vonulós- kapuzó Pl., Ragasztó fogó, Boglya tetején..., Áradi-fáradí..., Gólyát látok...

Népi sportjátékok

Küzdő, Nemzetes, Fogó, Pásztorjátékok, Tréfás versengések, csülkőzés, méta, botos játékok , cipőszakító stb.

Néptánc alaplépések:

A játékokhoz fűződő lépések: szép, egyenletes járás, futás, egyes- kettes csárdás, szökellő, galopp, sarkazó, szökdelés páros lábon, stb., dél-dunántúli általános ugrós motívumok.

Az iskola magasabb évfolyamára lépés feltételei:

Az előkészítő 1-2. évfolyama elvégzése után a tanulók tudjanak önállóan játékfűzéseket létrehozni a 6-8 különböző típusú játékokból, ismerjék s szabályait, a hozzájuk kapcsolódó dalokat. Ismerjék az alaplépéseket, rövid improvizáció ugrós zenére.

Alapfok 1. évfolyam

Tánctechnika

- Gimnasztika: járás különböző talpfelületeken, futás különböző kartartással és lábemelésekkel, törzs-,kar,- és fejgyakorlatok
- Speciális gyakorlatok: helyes testtartás, pozíciók fogalma (I. II.)- pozíció váltások, térdhajlítás, féltalpra emelkedés, lábsúsztatás

Ritmika: nyolcad-negyed- fél értékű járás tapssal; visszhang és futótűz típusú gyakorlatok;

Táncos nyelv: különböző térirányok; alakzatok alakítása (sor,oszlop,kör, félkör)

Játék: Mezőföldi vagy somogyi játékok (párválasztó, fogyó-gyarapodó, kapuzó) és kiszámolók

Néptánc: Mezőföldi vagy somogyi ugrós, lassú és friss csárdás alapok

- Motívumok: háromugró, lengető típusok, sarkazó, összetett motívumok, kettes csárdás, forgás, bukós motívumok
- Eszközhasználat: bot, üveg
- Páros viszony kialakítása: kézfogással, különtáncolással
- Kiegészítő anyag: a fenthangsúly megalapozása, ill. más régióból, dialektusból származó játékműanyag

Daltanulás: mezőföldi vagy somogyi játék és táncdallamok
Koreográfia: a tanult eredeti anyagból – ugrós ill. eszközös

Az iskola magasabb évfolyamára lépés feltételei:

Az alapfok 1. évfolyam elvégzése után a növendékek tudjanak min. 5 mezőföldi/somogyi játékot és ismerjék azok dalait, valamint szabályait. A mezőföldi/somogyi ugrós szabad táncolása és a csárdás és friss csárdás alapmotívumainak ismerete. Viselet részeinek bemutatása. A koreográfia bemutatása, dalok éneklése.

Alapfok 2. évfolyam

Tánctechnika

- Gimnasztika: járás különböző talpfelületeken, futás különböző kartartással és lábemelésekkel, törzs-,kar,- és fejgyakorlatok
- Speciális gyakorlatok: az eddig tanultak ismétlése és kombinációja valamint, III.- IV. -V. pozíció megismerése; térdhajlítás, lábkörzés a földön; lábemelések; ugrások fordulással (1/4, 1/2)

Ritmika: egyenletes járás közben ritmusképletek visszatapsolása; kétszólamú mozgás gyakorlása

Táncos nyelv: különböző térirányok (irányrózsa); stílus jegyek felismertetése (hasonlóság, azonosság, különbözőség)

Játék: Somogyi játékok (szerepjátzó, sport jellegű, kapuzó) és kiszámolók

Néptánc: Somogyi vagy Sárközi ugrós és csárdás alapok (lassú, friss)

- Motívumok: lenhangsúlyos háromlépő, lengető típusok, csapások, térdütések, kettes csárdás, forgás, bukós motívumok
- Eszközhasználat: bot, üveg
- Páros viszony kialakítása: csalogatási formák, páros viszony fejlesztése

Daltanulás: somogyi vagy sárközi játék és táncdallamok

pl. Két tikom tavali....; Hüccs ki disznó....; Három hordó....; Bújj bújj bokrosi...

Hogy a kakas? , Csóri kanász...

Koreográfia: a tanult eredeti anyagból, elsősorban ugrós és eszközös táncok

Az iskola magasabb évfolyamára lépés feltételei:

Az alapfok 2. évfolyam elvégzése után a növendékek tudjanak min. 5 somogyi vagy sárközi játékot és ismerjék azok dalait, valamint szabályait. A somogyi ugrós vagy sárközi cinegés szabad táncolása (somogyi:a csalogatás elemeivel, eszközök használatával). A csárdás és friss csárdás motívumainak ismerete. Viselet részeinek bemutatása. A koreográfia bemutatása, somogyi vagy sárközi dalok éneklése.

Alapfok 3. évfolyam

Tánctechnika

- Gimnasztika: járás különböző talpfelületeken, futás különböző kartartással és lábemelésekkel, törzs-, kar-, és fejgyakorlatok
- Speciális gyakorlatok: az eddig tanultak ismétlése és kombinációja valamint, lábdobások; fejkapás technika; forgás

Ritmika: kontrás taps; járás és futás változó tempójú zenére

Táncos nyelv: tempó (lassú, közepes, gyors); szimmetria - aszimmetria

Néptánc: Szatmári vagy nyírségi játékok és páros táncok

- Motívumok: fenthangsúlyos csárdás, hegyező és bokázó variációk, fonás előre- hátra, forgás, kifordítás, lányoknak forgás, fiúknak egyszerűbb csapások
- Eszközhasználat: bot (forgatás)
- Páros viszony kialakítása: tartás- ellentartás, kar alatt forgatás, átvetés
- Kiegészítő anyag: Hajdúsági vagy zoborvidéki motívumok tanulása

f., Daltanulás: Szatmári vagy nyírségi táncdallamok

pl. Zörög az akácfa levél..., Már ezután..., Juhász legény..., Zöld erdőben...,

g., Koreográfia: a tanult eredeti anyagból

Az iskola magasabb évfolyamára lépés feltételei:

Az alapfok 3. évfolyam elvégzése után a növendékek tudják a tanult táncanyaghoz kapcsolódóan, annak földrajzi elhelyezkedését (térképen megmutatni), nevesebb települések nevét felsorolni, táncrészeit felsorolni. A szatmári vagy nyírségi csárdás szabad táncolása. Viselet részeinek bemutatása. Szatmári vagy nyírségi dalok éneklése. A koreográfia bemutatása. Hajdúsági vagy zoborvidéki motívumok táncolása, dalok éneklése.

Alapfok 4. évfolyam

Tánctechnika

- Gimnasztika
- Speciális gyakorlatok: az eddig tanultak ismétlése, nehezített variációi valamint, ugró gyakorlatok, forgások diagonálban

Ritmika: nehezebb visszhanggyakorlatok; koordinációs gyakorlatok (más taps-más tánc)

Néptánc: Dél- alföldi páros ugrós, lassú és friss csárdás

- Motívumok: egyes csárdás, három ugró variációk (kirugós, futós, légbokázós), oldalazó, hátravágó, kopogó, csapások, földcsapó, darudübögő változatai csárdás, forgás, irányváltás, félfordulók, bedöntve is, páros bokázók, kisharang, előre- hátra csárdás
- Páros viszony kialakítása: tartás- ellentartás, félforduló
- Kiegészítő anyag: Hajdúsági lassú és friss csárdás, verbunk vagy zoborvidéki lassú és friss csárdás, verbunk

Daltanulás: Dél- alföldi és hajdúsági táncdallamok

pl. Varga Julcsa., Édes volt az ..., A szegedi halastó..., Tisza partján..., Hortobágyi gulyás legény...,

Koreográfia: a tanult eredeti anyagokból

Az iskola magasabb évfolyamára lépés feltételei:

Az alapfok 4. évfolyam elvégzése után a növendékek tudják a tanult táncanyaghoz kapcsolódóan, annak földrajzi elhelyezkedését (térképen megmutatni), nevesebb települések nevét felsorolni, táncrészeit bemutatni. Dél-alföldi ugrós és csárdás szabad táncolása. Viselet részeinek bemutatása. Dél-alföldi és hajdúsági/zoborvidéki dalok éneklése. A koreográfia bemutatása dél-alföldi és/vagy hajdúsági/zoborvidéki anyagból.

Alapfok 5. évfolyam

Tánctechnika

- Gimnasztika
- Speciális gyakorlatok: lábkörzések; ugrások fordulva is; forgások és ugrások diagonálban

Ritmika: hosszabb ritmusképletek memorizálása; nehezebb koordinációs gyakorlatok; régi és új stílusú zene felismertetése

Néptánc: Sárközi ugrós és csárdás (lassú és friss), karikázó, verbunk

- Motívumok: háromugrós, haladók, kopogók, kettes csárdás, egylépés, lippentő, keresztező, bokázó, sarkazó, sergő, forgó, mártogató, kopogók, 5/8-os lépő, csárdás, keresztező, rezgők, jobbra-balra váltások, futó
- Páros viszony kialakítása: csalogatás, körtartás és alakítás, fogásmódokkal;
- Kiegészítő anyag: Forgós- forgatós táncok alapozása pl. széki vagy szilágysági táncanyag

Daltanulás: Sárközi táncdallamok

pl. Báta vize zihög-zuhog..., Ez a bajor enni...,

Koreográfia: a tanult eredeti anyagból

Az iskola magasabb évfolyamára lépés feltételei:

Az alapfok 5. évfolyam elvégzése után a növendékek tudják a tanult táncanyaghoz kapcsolódóan, annak földrajzi elhelyezkedését (térképen megmutatni), nevesebb települések nevét felsorolni, táncrészeit bemutatni. Sárközi ugrós és csárdás improvizatív táncolása a csalogatás elemeivel, karikázó szabad táncolása a tanult dalokkal és részeivel, fogásmódjaival. Viselet részeinek bemutatása. Sárközi dalok éneklése. A koreográfia bemutatása.

Alapfok 6. évfolyam

Tánctechnika

- Gimnasztika
- Speciális gyakorlatok: eddig tanultak ismétlése, kombinációja

Ritmika: összetett koordinációs gyakorlatok (különböző láb-kar-fejmozgások); különböző táncstílus zenei anyagának felismertetése a tanult táncrendek alapján

Néptánc: Rábaközi dus, lassú és friss csárdás, verbunk (vagy bagi/hévízgyörki lassú és friss csárdás, verbunk, karikázó)

- Motívumok: kopogó, sarkas cifra, ugrócsapó és variánsai, terpeszcsapó, taps bemérő, fordulós és variációi, lengető-séta, pattintó csapó, hegyező, csárdás, forgás irányváltása, friss csárdás motívumai
- Páros viszony kialakítása: vonulás a dussal, tartás- ellentartás, egyéb fogásmódok,

karéj, kar alatt forgatások

- Kiegészítő anyag: Széki táncrend
- Motívumok:- négyes; bekezdő, lépő, váltó, szabályszerűsége,- csárdás; kopogók, páros forgás, irányváltó,- lassú; lépő (helyben, előre-hátra fordulva)
 - porka és hétlépés; ropogtató, páros forgás, előre-hátra lépő, kifordítás
 - sűrű és ritka tempó; bekezdő, kopogó, csapások, lezárók, lábkörzések, figurák
- Páros viszony kialakítása: szép páros összefogódzás a lassúban, helyes forgás viszony a csárdásban, tempóban helyes kartartások

Daltanulás:

Rábaközi táncdallamok

pl. Töltsd teli pajtás..., Ez a kislány..., Bojtár volt a nagyapám..., Szomszéd asszony...

Széki táncdallamok

pl. Erdő, erdő..., Bonchidai menyecskék..., Kimentem én az erdőre..., Örömanya gyűjjön ki..., csujjogatások

e., Koreográfia: a tanult eredeti anyagból

Az iskola magasabb évfolyamára lépés feltételei:

Az alapfok 6. évfolyam elvégzése után a növendékek tudják a tanult táncanyaghoz kapcsolódóan, annak földrajzi elhelyezkedését (térképen megmutatni), nevesebb települések nevét felsorolni, táncrészeit bemutatni. Rábaközi dus és csárdás improvizatív táncolása a csalogatás elemeivel, verbunk táncolása. Viselet részeinek bemutatása. Rábaközi dalok éneklése. A koreográfia bemutatása.

Az alapfok 6. évfolyam végén az év végi számadás mellett, alapvizsgát is kell azoknak a gyerekeknek tenni, akik a továbbképző évfolyamain szeretnék tovább folytatni a tanulmányaikat.

Az alapvizsga az 1-6 évfolyam anyagából tevődik össze, melyen elméleti és gyakorlati ismereteikről adnak számot a növendékek. Minden táncanyagból önálló etűdszerkesztés, a táncanyagokhoz kapcsolódó elméleti ismeretek (topográfia, falvak, táncrészek).

Továbbképző 7. évfolyam

Tánctechnika

- Gimnasztika
- Speciális gyakorlatok:

Néptánc: Rimóci lassú és friss csárdás, karikázó, sarkantyús

- Motívumok: lefelé törekvő fenthangsúly, kettes csárdás, forgás és irányváltás, bukós karikázó motívumai, sarkantyús motívumai:bokázók, koppantók, fonások
- Páros viszony kialakítása: kidobások- emelések
- Kiegészítő anyag: Forgós- forgatós tánc; székelyföldi forgatós és szöktető
 - Motívumok: összerázó, átvető, összeugró, csizmaverő, kiforgató, csalogató, forgás, ugró bokázó, cifrák és kopogók, elől- hátul keresztezők

Daltanulás: Rimóci táncdallamok

pl. A szécsényi sorozóra..., Felsáncolták a rimóci utcát..., Elmosta a víz a..., A rimóci szőlő közepébe..., Látod babám..., Rétest ettem megégette...

Székelyföldi dalok

pl., Elmegyek, elmegyek..., Én vagyok az..., A malomnak nincsen köve...

Koreográfia: a tanult eredeti anyagból

Az iskola magasabb évfolyamára lépés feltételei:

A továbbképző 7. évfolyam elvégzése után a növendékek tudják a tanult táncanyaghoz kapcsolódóan, annak földrajzi elhelyezkedését (térképen megmutatni), nevesebb települések nevét felsorolni, táncrészeit bemutatni. A tanulók tudjanak improvizálni a következő táncrészekből; karikázó, sarkantyús, csárdás. Ismerjenek legalább 4-4 a tánchoz kapcsolódó népdalt. Viselet részeinek bemutatása. Kiegészítő anyagként a székelyföldi táncrészeket ismerjék és önálló táncalkotás során tudják alkalmazni az alapmotívumait. Viselet részeinek bemutatása. Legyenek képesek zene alapján a táncrészek felismerésére és legalább 4 dal éneklésére. A koreográfiák bemutatása.

Továbbképző 8. évfolyam

Tánctechnika

- Gimnasztika
- Speciális gyakorlatok

Néptánc: Mezőségi táncok

- Motívumok: - Mezőségi táncrend
Lassú cigánytánc
Szászka
Ritka szökős
Ritka csárdás
Sűrű csárdás
Ritka magyar
Sűrű magyar
Korcsos
Négyes

Kiegészítő anyag: Moldvai táncok

Pl: Kecskés, Öves, Kezes, Vert kezes, Gergelyes,

Daltanulás: Mezőségi táncdallamok

pl.: Én az éjjel nem aludtam..., Megátkozott engem az édesanyám...

+ csujjogatások

Moldvai táncdallamok

pl., Keresem..., Mikor Gergely legény vót..., Lérem, lérem...,

Koreográfia: a tanult eredeti anyagokból

Az iskola magasabb évfolyamára lépés feltételei:

Az továbbképző 8. évfolyam elvégzése után a növendékek ismerjék a mezőiségi táncrendeket és azok zenei anyagát. Tudják a választott mezőiségi falu helyét a térképen, ismerjék a néprajzi háttérét, viseletének bemutatása. Tudjanak énekelni legalább 4-4 mezőiségi ill. moldvai dalt. Tudják táncolni a következőket; Mezőség: Lassú cigánytánc, szászka, ritka szökős, ritka csárdás, sűrű csárdás, ritka magyar, sűrű magyar, korcsos, négyes. A moldvai táncrészeket ismerjék fel zene alapján és tudják táncolni a hozzájuk kapcsolódó motívumokat.

Ha a tánchoz dal is kapcsolódik, azokat énekeljék. Viselet részeinek bemutatása. A koreográfiák bemutatása.

Továbbképző 9. évfolyam

Tánctechnika

- Gimnasztika
- Speciális gyakorlatok

Néptánc: kalotaszegi táncok

- Kalotaszegi táncrend

Legényes

Csárdás és szapora

- Páros viszony: kar alatt forgatások, behúzások, kartartások

Kiegészítő anyag: gyimesi táncok

Kárpát medencei: féloláhos,

verbunk,

lassú és sebesmagyaros,

lassú és sebes csárdás,

kettős jártatója és sirülője.

Balkáni táncréteg: régi héjsza

sima héjsza,

korobjászka,

kerekes,

tiszti héjsza,

Daltanulás: Kalotaszegi dalok

pl., Szép holdvilág volt az este., Piros kancsó, piros bor., Körösfői halastó...

+ csujjogatások

Koreográfia: a tanult eredeti anyagból

Az iskola magasabb évfolyamára lépés feltételei:

A továbbképző 9. évfolyam elvégzése után a növendékek ismerjék a kalotaszegi táncrendeket és azok zenei anyagát, ismerjék és tudjanak improvizálni a tanult gyimesi táncokból. Tudják Kalotaszeg és Gyimes helyét a térképen, ismerjék a néprajzi hátterét, viseletének bemutatása. Tudjanak énekelni legalább 4-4 dalt táncrendenként. Kalotaszegi táncrend: Legényes, Csárdás és szapora.

A koreográfia bemutatása.

Továbbképző 10. évfolyam

Tánctechnika

- Gimnasztika
- Speciális gyakorlatok

Néptánc: az eddig tanult táncanyagok ismételése, gyakorlása, összefoglalása

Méhkeréki vagy eleki táncanyag

Daltanulás: az eddig tanult táncanyagokhoz kapcsolódó dalok ismételése, gyakorlása

Az iskola befejezésének feltételei:

A továbbképző 10. évfolyamán a növendékek az iskola befejezésére készülnek, ahol számot adnak a megszerzett tudásukról. Elmélet, gyakorlati és színpadi vizsgán tehetik ezt meg. A továbbképzőn tanult táncmatériákból vizsgáznak a tanulók. Minden tanult anyaghoz ismerni kell a táji hovatartozását (térkép, nevesebb települései), táncrészeit, zenéjének jellemzőit (zenekar összeállítás, jellegzetes ritmikai jegyeit), valamint viseletét. A színpadi vizsgán szerkesztett műsorban adják elő ezeket a táncokat.

Tankönyvek

Magyar Néptáncgyománnyok szerk.: Lelkes Lajos

Martin György: A magyar tánc típusok és táncdialektusok

A magyar nép és nemzetiségeinek táncgyománnyai szerk: Felföldi László és Pesovár Ernő

Pesovár Ernő – Lányi Ágoston: A magyar nép táncművészete

Ugrós táncaink szerk.: Zórándi Mária

Martin György: A magyar körtánc és európai rokonsága

Néptánc kislexikon

A fentiekén kívül az adott év anyagához kapcsolódó néprajzi kézikönyvek, lexikonok, videó és/vagy DVD filmek.

FOLKLÓRISMERET

Alapfok 3. évfolyam

Az egyes jeles napok és a hozzájuk kapcsolódó népszokások ismerete előtt, bizonyos alapfogalmak tisztázása szükséges. Ezek a következők: ünnep, ünnepek csoportosítása, szokás, népszokás.

A paraszti év ünnepi időpontjait befolyásoló, különböző történelmi időszámítási rendszerek:

- holdév (lunáris)- napév (szoláris) amely meghatározza az állandó és mozgó ünnepeink időpontjait
- évkezdő időpontok
- ünnepi év- gazdasági év
- napfordulók napéjegyenlőségek

Jeles napok az alapfok 3. évfolyamán: *Téli ünnepkör jeles napjai*
(Adventtől- Vízkeresztig)

Advent („Kisbőjt”) időszaka: - időbeli meghatározása, egyházi értelme, jelentősége

- fonó szokásköre, szerepe a falu téli szokásaiban
- dísznótor menete, szokásai
- András, Katalin, Borbála napok szokásai, jóslásai

Miklós nap (dec.6.): - Miklós püspök legendája

- fonóbeli alakoskodás

Luca nap (dec.13.): - egykori évkezdés, napforduló

- Szent Luca személye, nevének eredete, jelentése
- Luca napi szokások: lucázás, kotyolás, Luca szék készítése
- Luca napi jóslások: házasságjóslás, időjárásjóslás

Karácsony (dec. 25-26.): - Szenteste

- Újszövetségi történet (Jézus születése)
- karácsonyi asztal, étkezési szokások - mágikus és jósló praktikák
- kántálás, névnapköszöntés, pásztorok karácsonyi vesszőhordása, Paradicsom- játék, Szentcsaládjárás, ostyahordás
- Betlehemezés- bábtáncoltató betlehemes
- Regölés: meghatározása, jelmezek, szereplők hangszerek, ideje

Aprószentek napja (dec. 28.): - újszövetségi történet

- korbácsolás, vesszőzés
- legényavatás

Szilveszter (dec. 31.): - az év utolsó napjához kapcsolódó szokások, hiedelmek, ételek, jóslások

Újév napja (jan.1.): - az év első napjához kötődő köszöntők, jókívánságok, évkezdő szokások

- mágikus és jósló praktikák
- étezési szokások

Vízkereszt (jan.6.): - Újszövetségi története (három napkeleti bölcs, Jézus megkeresztelése...)

- vízszentelés, házszentelés
- csillaghordás- karácsonyi ünnepkört lezáró, a farsangi ünnepkört kezdő időpont

Követelmények

Folklorismeret tantárgyból az iskola növendékei a tanmenetben megjelölt időpontokban, év közben írásban adnak számot tudásukról év végén, szóban (tételek formájában) számolnak be. Ezen érdemjegyek összességéből adódik az év végi minősítése a tanulóknak.

Alapfok 4. évfolyam

Az alapfok 4. évfolyamán olyan ünnepeket tárgyalunk, melyek minden évben más és más időpontra esnek, így fontos a mozgó ünneppel kapcsolatos elméleti ismeretek alapos átbeszélése.

Húsvét előtt 40 nap a nagyböjt időszaka. Ennek kezdete és a vízkereszt közé eső időszak neve a farsang hagyomány szerint. Húsvét után 50 nappal van Pünkösd (Pentekosztész - ötvenedik). Húsvét vasárnapja a tavaszi napéjegyenlőséget (márc.21.) követő első holdtölte utáni vasárnapra esik. Így március 22. és április 25. között kap helyet.

Jeles napok az alapfok 4. évfolyamán: *Tavaszi ünnepkör jeles napjai*
(Vízkeresztől- Pünkösdig)

Farsang (jan.6.- húshagyókedd): - Balázs napja (febr.3.); Balázsolás
- Mátyás napja (febr.24.); időjárásjóslás
- Farsang ideje; jeles napjai, farsangi köszöntők, alakoskodás
téltemetések, időjárásjóslások, mohácsiak busójárása.

Nagyböjt idejére eső napok: - Gergely napja (márc.12); Gergely- járás, időjárás jóslás
- Sándor, József, Benedek; időjárás jóslások, népszokások

A húsvéti ünnepkör jeles időpontjai:- hamvazószerda

- virágvasárnap
- nagyhét;
 - nagycsütörtök
 - nagypéntek
 - nagyszombat
 - húsvétvasárnap
 - húsvéthétfő
 - fehérvasárnap

Minden naphoz kapcsolódó szokások, jóslások.

Pünkösd: - pünkösd vallási értelmezése, idejének meghatározása
- pünkösd király és királyné választásának szokásai, rituáléi
- Árpád házi Szent Erzsébet legendája, pünkösd rózsza
- májusfa állítás szokásai

Pünkösd idejére eső jeles napok: - Szent György napja (ápr.24.); gonoszjáró nap, körmenetek,
varázslásra alkalmas nap, időjárásjóslások
- Május elseje: természet újjászületése, természetben való
mulatságok, majálisok ideje, boszorkánygyűlések napja,
legények májusfa állítása kedvesük háza elé.
- Szent Iván napja (jún. 24.): vallási vonatkozása, tűzgyújtás,
tűzugrás, hosszú szentiváni ének, gazdasági jeles nap

Folklorismeret tantárgyból az iskola növendékei a tanmenetben megjelölt időpontokban, év közben írásban adnak számot tudásukról év végén, szóban (tételek formájában) számolnak be. Ezen érdemjegyek összességéből adódik az év végi minősítése a tanulónak.

Alapfok 5. évfolyam

Az emberélet fordulóinak tanulása igaz csak alapfok 6. évfolyamon kerül részletezésre, de már előző éven javasolt vele foglalkozni, hiszen az alapvizsgára a következő év végén kerül sor, így több idő marad a felkészülésre, ismételésre az alapvizsga évében.

Jeles napok az alapfok 5. évfolyamán: *Munkavégző ünnepek, Pásztorok, cselédek évadzáró napjai, Egyéb munkálatok, Az emberélet fordulói*

Munkavégzés: szerepek, feladatok, eszközök a munkához. A munkák általános sorrendje, ideje. Termények tájankénti eloszlása.

Aratás: - kezdése: Péter-Pál (jún.29), Sárlos Boldogasszony (júl.2.)
- aratókoszorú, felvonulások, aratóbál

Szüret: - kezdés, hegytörvények
- szüreti koszorú, szüreti bál
- Tokaj- Hegyalja; Baksus, kapáscéh, kádártánc

Pásztorok, cselédek: - társadalmi viszonyok fogalmának tisztázása

Szentmihály nap (szept. 29.): - szezonra szerződött bér munkások elszámolási- újrafogadási napja
- bálók, időjárásjóslások

Vendel nap (okt. 20.): főként a nyugati területek juhászainak ünnepe

Dömötör nap (okt. 26.): keleti területeken a „juhász újév”

Az emberélet fordulóinak felvázolása: születés, gyermekkor, legény- leányélet, párválasztás, házasságkötés, lakodalom, családok formái, halál

Követelmények

Az alapfok 5. évben az iskola növendékei a tanmenetben megjelölt időpontokban, év közben írásban adnak számot tudásukról év végén, szóban (tételek formájában) számolnak be. Ezen érdemjegyek összességéből adódik az év végi minősítése a tanulónak.

Alapfok 6. évfolyam

Részletes összefoglalás az előző évek tananyagából készülve az alapvizsgára, valamint az emberi élet fordulóinak tárgyalása.

Jeles napok az alapfok 6. évfolyamán: *Az emberi élet fordulóihoz kötődő szokások.*

Születés: - születendő gyermek tulajdonságaira, megjósolására vonatkozó praktikák, babonák
- terhes asszony státusza a családban, a falusi közösségben
- születéssel kapcsolatos szerepek, hagyományok
- születéstől a keresztelőig a családban

- keresztelővel kapcsolatos szokások, szerepek
- asszonyavatás
- Gyermekkor: - gyerekjátékok, tárgyi környezet
 - munkára való nevelés, munkába állás fokozatai (előző év alapján)
 - gyermekkiváltságok
- Legény és leányélet: - serdülők számára szervezett alkalmak ahol elsajátíthatják a felnőtt
 - fiatalság viselkedésmódját (serketánc, gyermeklakodalom..stb.)
 - a fel nem avatott serdülők tilalmai, szabályai
 - legényavatás, leányavatás (legénycéh, banda, leányklasszis, kórus)
 - fiatalok együttes szórakozási, megmutatkozási lehetőségei (játsszók, táncalkalmak, munkavégzések..stb.)
 - udvarlási szokások, szerelmi élet
- Párválasztás: - szokásjog, párválasztás szempontjai
- Házasság: előzményei: - háztűznéző, lánynéző, kéretés
 - jogi megállapodások, móring, hozomány
 - kézfogó, eljegyzés, jegyajándékok
 - próbaházasság
- Lakodalmi szertartás: - tisztségviselők, szerepek, rítusok rendje,
 - lakodalmi táncok, alakoskodó, szórakoztató szokások
 - hívatlanok, táji eltérések (menyasszonytánc- újasszonytánc)
- Házasság életmódja: - családformák, nagycsaládrendszer
 - új státusz a falu társadalmában, jogok és tilalmak
 - vadházasság, félrelépés, közösségi szankciók
- Halál: - halálra való felkészülés, haldoklóval kapcsolatos szokások
 - halottal kapcsolatos szokások, hiedelmek, mágia, tilalmak
 - sirató, temetés- temetkezési szokások, sírjelek
 - halotti tor, gyász, emlékünnepek
 - kísértet, hazajáró halott, halottlátó

Követelmények

Folklórismeret tantárgyból az iskola növendékei a tanmenetben megjelölt időpontokban, év közben írásban adnak számot tudásukról.

Ezen az éven történik az alapvizsga, melyen a 4 év anyagából számolnak be a tanulók, két részben: írásban (teszt formájában) és szóban (összeállított tételek formájában). A két osztályzat átlaga adja az alapvizsga érdemjegyet.

Továbbképző évfolyamok

Továbbképző 7. – 8. évfolyamon szabadon választható tantárgyként szerepel a folklórismeret tantárgy.

Továbbképző 7. évfolyam

Tananyag

Néphit, népi vallásosság

- ősi magyar hitvilág
- magyar néphit-európai néphit
- paraszti világkép
- természetfeletti lények

- mágia
- népi természetismeret
- népi gyógyászat
- népi vallásosság, bűcsújáró helyek

Követelmények

A tanuló ismerje a néphit, hiedelem, babona fogalmát. Magyar néphit-európai néphit közti párhuzam. Népi vallásosság fogalma. Bűcsújáráshelyek sajátos szokásai.

Továbbképző 8. évfolyam

Tananyag

Népköltészet

A magyar folklorisztika története – áttekintés

Népballada – főbb műfaji jellemzők; előadásának alkalma, módja; nemek, korcsoportok közti különbségek

Népmese – magyar mesekutatás és gyűjtés; főbb műfaji jellemzők; területi csoportok; mesemondók

Monda – fogalom, meghatározás; magyar mondaanyag: eredetmagyarázó és történelmi mondák;

Találósok

Anekdota

Vicc

Népművészet

A népművészet fogalma, felfedezése

Népművészet – népi iparművészet

A népművészeti tárgyak alkotói

Népvisélet – táji tagolódás; a népvisélet alkalmat jelölő funkciói; polgárosodás hatása; helyi specialisták – paraszttarrónők; kivetkőzés fogalma; a népvisélet, mint jelmez: úri-polgári használat

Követelmények

A tanuló ismerje a népköltészet az év során tanult műfajait, főbb jellemzőit. Tudjon mindegyikre legalább 2-3 példát mondani. Ismreje a népművészet fogalmát. Tudjon különbséget tenni a népművészet – népi iparművészet között. Ismerje a népvisélet szemiotikáját, a kivetkőzés fogalmát, a polgárosodás hatását a népviselethez.

TÁNC TÖRTÉNET

Továbbképző 7. évfolyam

Tananyag

A tárgygal kapcsolatos alapfogalmak; a tánc történet korszakainak felsorolása

- A mozgás alapfogalmai
- A köznapi élet mozgásvilága
- Életfunkciós mozgások
- Speciálisan szabályozott mozgások

Követelmények

A továbbképző 7. évben az iskola növendékei a tanmenetben megjelölt időpontokban, év közben írásban adnak számot tudásukról év végén, szóban (tételek formájában) számolnak be. Ezen érdemjegyek összességéből adódik az év végi minősítése a tanulóknak.

Továbbképző 8. évfolyam

A tanév anyaga:

Az őskor és az ókor táncművészete

- Az őskor táncélete
- Az ókor általános jellemzése
- Egyiptom táncélete
- India táncélete
- Kína táncélete
- Japán táncélete
- Róma táncélete

Követelmények

A továbbképző 8. évben az iskola növendékei a tanmenetben megjelölt időpontokban, év közben írásban adnak számot tudásukról év végén, szóban (tételek formájában) számolnak be. Ezen érdemjegyek összességéből adódik az év végi minősítése a tanulóknak.

Továbbképző 9. évfolyam

A tanév anyaga:

A középkor táncművészete, a balett kialakulása és fejlődése

- A középkor általános jellemzése
- A kora középkor társadalmi felépítése
- A tánc és a vallás kapcsolata
- Reneszánsz táncélet
- A reneszánsz mesterei
- A barokk táncélet
- A francia udvari balett kialakulása
- A cselekményes balett kialakulása, Noverre munkássága

- A romantikus balett

Követelmények

A továbbképző 9. évében az iskola növendékei a tanmenetben megjelölt időpontokban, év közben írásban adnak számot tudásukról év végén, szóban (tételek formájában) számolnak be. Ezen érdemjegyek összességéből adódik az év végi minősítése a tanulóknak.

Továbbképző 10. évfolyam

A tanév anyaga:

A magyarság táncművészete a XIX.- XX. sz.- ban

- A magyar táncélet a XIX. században
- A modern műfajok megjelenése hazánkban
- A színpadi táncművészet kialakulása
- A magyar néptánc fejlődése
- Gyöngyösbokréta mozgalom
- A táncház-mozgalom kialakulása
- Hivatásos együttesek hazánkban
- A néptánc jövője a XXI. században

Követelmények

A továbbképző 10. évben az iskola növendékei a tanmenetben megjelölt időpontokban, év közben írásban adnak számot tudásukról év végén, szóban (tételek formájában) számolnak be. Ezen érdemjegyek összességéből adódik az év végi minősítése a tanulóknak.

Tankönyvek

Vályi Rózsi: Tánc történet

Kaán Zsuzsanna: Egyetemes tánc történet az őskortól a XIX. század végéig (tanjegyzet)

Tánc tudományi tanulmányok

Tánc történeti kézikönyvek, lexikonok

Tánc történeti videó és/vagy DVD filmek

KINETOGRÁFIA TANTÁRGY

Továbbképző 9. évfolyam

A kinetográfia tantárgy oktatását megelőzi mintegy hiánypótlásként a mozdulatelemzés.

Tananyag

1. A tánc tagolódása: fázis- motívum- motívumfűzés- tánc
 2. Alaptényezők:
 - a., plasztika (irányok, mellékirányok, fő magassági fokok, tágsági fokok, frontirányok, térrajz)
 - b., ritmika (hangjegyérték, metrum és az ütem, ritmus, tempó)
 - c., dinamika (erőfok, feszítés- lazítás)
 3. A mozdulat és helyzet típusai:
 - a., mozdulattípusok
 - Lépés
 - Súlyt hordó láb mozgása: Föl- le, lábujjhegy, térdhajlítás, forgatás, ringás, jobbra-balra
 - Gesztus
 - Ugrás
 - b. helyzettípusok
 - Testpozíciók
 - Súlytalan testrészek mozdulatlansága
 - Szünet a testben
 - Szünet a térben
 - Szünet a helyen
 4. Mozdulattípusok
 - Forgás:
 - Perdülő
 - Perdülés nélküli
 - Ugró
 - Keringés
 - Gesztus
- Testrészek forgatása
Karhelyzetek
Csípő forgatása
Törzs forgatása, döntése, hajlítása
Kiegészítő fogalmak
- Páros viszony
 - Fogások
 - Táncos- eszköz viszonya

Követelmények

A tanulók minden évfolyamban félévi és év végi vizsgán adnak számot tudásukról, emellett évközben is beszámolnak a tanmenetnek megfelelően. A vizsgák anyagát a szaktanár állítja össze.

Továbbképző 10. évfolyam

1. Alapfogalmak:

vonalrendszer, irányok

2. Mozdulattípusok jelölése:

- Lépés jelölése
- Magassági szintek

Kiegészítő jelek: kapocs, ismétlőjel,

- Ugrás jelölése
- Kiegészítő jelek: távolság csökkentés- növelése, földhöz közeli lábmozdulatok, kis térdhajlítás, fesztítés, a lábfej részei, azok alkalmazása, pozíciójelek, forgatás jele
- Helyzettípusok
- Különböző típusú forgások jelölése
Frontirányok
- Kiegészítő jelek
Testrészek- izületek
- Keringés jelölése
- Újabb gesztusok jelölése
- Páros viszony jelölése
- Fogások jelölése
- Vonatkozási jel

Követelmények

A tanulók minden évfolyamban félévi és év végi vizsgán adnak számot tudásukról, emellett évközből is beszámolnak a tanmenetnek megfelelően. A vizsgák anyagát a szaktanár állítja össze, a bemutatás csoportosan történik.

A továbbképző 10. évfolyamán a növendékek legyenek képesek a mozdulattípusok felismerésére, a motívum ritmusának pontos eltapsolására és a motívumok stílusos eltáncolására. Karikázó, ugrós és csárdás motívumok leolvasása.

Tankönyvek

Neuwirth Annamária: Táncjelírás és olvasás alapfokon

Lányi Ágoston: Néptáncolvasókönyv

Szentpál Mária: Táncjelírás I-III.

Követelmények

Előkészítő elvégzése után

A tanuló ismerjen:

- legalább 10 kiszámolót, mondókát;
- 10 különböző típusú játékot ill. 10 népdalt.

Legyen képes:

- a játékokhoz fűződő lépéseket szépen előadni;
- tetrapódikus 2/4-es ritmusképleteket visszaadni tapssal és dobogással is.

Alapfok elvégzése után

A tanuló ismerjen:

- 20 tanult játékot és 40 népdalt;
- a tanult táncrendeket és kettőt magabiztosan improvizáljon.

Legyen képes:

- a technikai gyakorlatokat biztosan végrehajtani, összekötni;
- 2/4-es ritmusképleteket visszatapsolni, dobogni;
- ismerje fel az irányokat, arányokat, alakzatokat.

Folklórismeret tantárgyból ismerje:

- a folklór, mint történeti hagyomány sajátosságait;
- az egyes jeles napok időpontját;
- a jeles napok vallási, hiedelmi funkcióját, magyarázó történetét;
- a paraszti élet jellegzetes fordulópontjait;
- a magyar paraszti világkép legfőbb elemeit, eredetüket, s a hozzájuk fűződő mondákat;
- a paraszti hiedelemvilág főbb szereplőit, funkciójukat.

Legyen képes:

- felidézni a népszokások idejét és rítusrendjét;
- előadni népdalokat, rítusénekeket és szokásszövegeket.

Továbbképző elvégzése után:

Néptánc tantárgyból ismerje:

- a különböző táncrendek zenéjét, népdalait (MIN. 100);
- a tanult táncrendeket.

Legyen képes:

- a technikai gyakorlatokat biztosan végrehajtani – összekötni;
- 2/4-es és 4/4-es változó ritmusképletekkel visszatapsolni, dobogni;
- felismerni és megnevezni az irányokat, arányokat, alakzatokat.

Folklórismeret tantárgyból ismerje:

- a fő népművészeti műfajok jellegzetességeit;
- a magyar népművészet – kutatás irányzatait, képviselői;
- a magyar néprajzi csoportok földrajzi elhelyezkedését, kialakulásuk legfőbb történeti momentumát.

Kinetográfia tantárgyból a tanuló ismerje:

- a mozdulatelemzés alaptényezőit;
- a mozdulat és a helyzet típusait.

Legyen képes a kinetogrammal lejegyzett táncokat pontosan leolvasni és stílusosan előadni.

Tánc történet tantárgyból ismerje:

- az adott évfolyam tananyagát;
- a táncművészet kimagasló alpműveit, nagy egyéniségek munkásságát;
- az egyetemes és nemzeti tánc történeti folyamatokat.

Legyen képes:

- elemezni a táncművészet különböző stílusait;
- a társ művészetek iránti érdeklődésre;
- a múlt és a jelen értékeinek befogadására.

NÉPI JÁTÉK

A képzés elemi szinten járuljon hozzá a tanuló szocializációs, kommunikációs készségének, kezdeményező készségének, kulturális tudatosságának, általános műveltségének fejlesztéséhez. Elsődleges feladat az önfeledt játék megvalósítása, a játékszabály megismerése, a játéköröm megélése.

A népi játékok tanításánál figyelembe kell venni a gyermekek nemét, korát, érdeklődési körét, illetve a helyet ahol tanítjuk. A játékok célja a mozgáskészség javítása, a közösségi érzés tudatos erősítése, a játékra nevelés. A népi játékok nagyon alkalmasak a jellembeli tulajdonságok (ügyesség, bátorság, önuralom, önérték, gyors felfogóképesség, versenyszellem) fejlesztésére.

Előképző évfolyamok

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- Alapvető mozgulattípusok fejlesztése a játéktevékenység során
- A ritmus – tér – térforma fogalmainak kialakítása
- Az ugrás és forgás technikai előkészítése
- A tanuló mozgáskészségének, önfegyelmének, kommunikációs képességének, éneklési készségének, játékbatárságának, szabálytudatának fejlesztése
- A közösségi érzés, a közösséghez tartozás tudatos kialakítása
- A verbális és nonverbális kommunikáció szinkronjának elősegítése
- A szocializációs folyamatok fejlesztése

Tananyag

A játékműveltség felmérése.

A népi játékokhoz szükséges mozgások, ritmusok, terek, térformák megismertetése

Az alapvető mozgulattípusok ismerete

A játékokhoz fűződő lépések: szép, egyenletes járás, futás, egyes- kettes csárdás, szökellő, galopp, sarkazó, szökdelés páros lábon, stb.

Játéktípusok (sport–küzdő karakterű népi játékok, énekes–táncos gyermekjátékok)

Népi mondókák, kiszámolók, szövegek, dallamok

Alapvető zenei ismeretek (egyenletes lüktetés, zenéhez való igazodás, negyedes és nyolcados lüktetés, dallamegységek, a gyermekdalok hangkészlete, ritmusgyakorlatok)

Irányok, alakzatok (előre–hátra, jobbra–balra, lent–főnt, sor, kör, oszlop, félkör, csigavonal, szórt forma, térkitöltés, térváltás, egyén és csoport viszonya az alakzatokban)

Játékfűzések (a helyi vagy régió szerinti néphagyományban fellelhető népi gyermekjátékokból)

Követelmények

A tanuló ismerje a népi játékok cselekményét, szövegét és dallamait, játékfűzéseket

A tanuló legyen képes az együttműködésre, alkalmazkodásra, mások elfogadására, a szabályok betartására, a fizikai kontaktus kialakítására, a társas együttlétre, a társak előtti kommunikációra, a párválasztásra, a szerepvállalásra, a játéktevékenységre

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A mozgáskészség, alapvető kombinációs képesség fejlesztése a mozgás- és játéktevékenység során
- A ritmus – tér – térforma fogalmainak alkalmazása a gyakorlatban
- Az ugrás és forgástechnika fejlesztése
- A játékműveltség, játékbátorság, szabálytudat, önfegyelem és kezdeményezőképeség fejlesztése
- A kommunikációs és éneklési képesség fejlesztése, a verbális és nonverbális kommunikáció szinkronjának kialakítása
- A kreatív játékos tevékenység valamint a mozgásos és verbális önkifejezés ösztönzése, a közösségépítés megvalósítása, a szocializációs folyamatok fejlesztése

Tananyag

Az alapvető mozdulattípusok variációs lehetőségeinek valamint az ugrás típusainak megismertetése. A játékokhoz fűződő lépések: szép, egyenletes járás, futás, egyes- kettes csárdás, szökellő, galopp, sarkazó, szökdelés páros lábon, stb.

Az improvizációs tevékenység előkészítése, a játékkismeret bővítése

Játéktípusok (sport–küzdő karakterű népi játékok, énekes táncos gyermekjátékok)

Népi mondókák, kiszámolók, szövegek, dallamok

Alapvető zenei ismeretek (egyenletes lüktetés, zenéhez való igazodás, negyedes és nyolcados lüktetés, dallamegységek, a gyermekdalok hangkészlete, ritmusgyakorlatok)

Írányok, alakzatok (előre–hátra, jobbra–balra, lent–főnt, sor, kör, oszlop, félkör, csigavonal, szórt forma, térkitöltés, térváltás, egyén és csoport viszonya az alakzatokban)

Játékfűzések (a helyi vagy régió szerinti néphagyományban fellelhető népi gyermekjátékokból)

Követelmények

A tanuló ismerje a népi játékok cselekményét, szövegét és dallamait, a játékfűzéseket

A tanuló legyen képes az együttműködésre, alkalmazkodásra, mások elfogadására, a szabályok betartására, a fizikai kontaktus kialakítására, a társas együttlétre, a társak előtti kommunikációra, a párválasztásra, a szerepvállalásra és a játéktevékenységre a variációk során is

A tananyag feldolgozásához szükséges taneszköz

Cd, videó– vagy DVD lejátszó, televízió vagy monitor, laptop

A tananyaghoz kapcsolódó könyvek, kiadványok

Videó és/vagy DVD filmek

A tanulólétszámnak megfelelő, a tanévzáró bemutatókhoz szükséges, megfelelő népviseletek, lábbelik

A tananyaghoz kapcsolódó könyvek, kiadványok

Lázár Katalin: Népi játékok

Kiss Áron: Magyar Gyermekjáték Gyűjtemény

Tápé története és néprajza

Magyar Néprajz VI. kötet

NÉPTÁNC

A néptáncoktatás tantervi programja lehetővé teszi a tanulók kompetenciaalapú fejlesztését. Hozzájárul, hogy a tanulók személyisége nyitottá váljon a közösségi alkotó tevékenységek és művészetek iránt, fejleszti a kapcsolatépítést az emberekkel, az időgazdálkodást, fejleszti a tanulók megérző képességét, intuícióját, kreativitásukat, improvizációs képességüket, készségüket. Fejleszti a tanulók szocializációs, kommunikációs készségét, kezdeményező készségét, kulturális tudatosságát, általános műveltségét.

Lehetőséget nyújt a tanulók mozgásműveltségének, mozgáskultúrájának sokoldalú fejlesztésére, fizikai állóképességük, ügyességük, cselekvő biztonságuk, ritmusérzékük, hallásuk, tér- és formaérzékenységük fejlesztésére, gazdagítására. Figyelembe veszi az egyéni adottságokat, az életkorra jellemző fizikai és szellemi sajátosságokat. Alkalmazkodik a helyi igényekhez és hagyományokhoz. Rugalmassága révén hozzájárul a speciális képzési rendszerekben, összevont osztályokban történő oktatás megvalósításához, lehetőséget teremt a különböző életkorban a képzésbe bekapcsolódó tanulók számára az életkornak megfelelő szintű képzés megvalósítására.

Célja, hogy felkészítse és irányítsa a tehetséges tanulókat a táncművészeti pályára illetve az amatőr táncéletbe való bekapcsolódásra. A múlt és a jelen hagyományainak és táncművészeti értékeinek megismertetésével, megszerettetésével lehetőséget teremt a tanulók számára az életkoruknak megfelelő táncművészeti kultúra, műveltség megszerzésére

Alapfokú évfolyamok

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A test alkalmassá tétele a tananyag szerinti táncos mozgásra
- Az ugrástechnikák fejlesztése, a népijáték–ismeret bővítése, az alapvető táncos alakzatok fogalmi rendszerének kialakítása és alkalmazása
- A ritmus – tér – térforma fogalmainak alkalmazása a gyakorlatban
- A játék központi szerepének megtartása
- Az önálló tanulói tevékenység és egyéni szerepvállalás ösztönzése
- A játékbátorság, a kezdeményező-készség, az improvizációs készség, a ritmuskészség és a mozgáskoordináció fejlesztése
- Az éneklési kedv, a társak előtti kommunikáció ösztönzése, közösségfejlesztés, a helyi szokások és normák kialakítása

Tananyag

Táncelőkészítő gimnasztika

Tánctechnika: alapvető mozdulattípusok, támasztékszerkezet, súlyváltások, ugrástípusok, térdhasználat, térben való eligazodás, térkitöltő játékok, helyes testtartás, pozíciók fogalma (I. II.)- pozíció váltások

Énekes–táncos népi gyermekjátékok: (szerepjátékok, párvalasztó játékok) a páros tánc előkészítése, mezőföldi vagy somogyi játékok

Táncgyakorlat: Somogyi vagy mezőföldi anyag

- Az ugrós és a csárdás tanítását előkészítő táncos mozdulatok megismertetése
- Ugrós táncok előkészítése csoportos formában – somogyi vagy mezőföldi táncanyag
- Csárdás motívumok (egylépéses, kétlépéses, tovahaladó) csoportos formában

– Eszközhasználat előkészítése (babzsák, karika, ugrálókötél, bot, üveg)

Koreográfia: népi gyermekjáték vagy népi gyermekjáték és tánc

Zenei ismeretek: dudaritmus, kanásztánc ritmus, ritmusgyakorlatok, strófa, 2/4-es lökötés

Népi ének: a választott táncanyaghoz kapcsolódó népdalok, gyermekjáték dallamok

Viseletek: jellemző viseletdarabok, azok elnevezései

Hagyományörzés: saját táncrégió gyermekjátékai és táncai

Követelmények

A tanuló ismerje a népi játékok cselekményét, szövegét és dallamait, a játékfűzéseket és játékszabályokat, az ugrós és a csárdás technikai elemeit, a tánc közbeni eszközhasználatot

A tanuló legyen képes a játéktevékenységre, együttműködésre, feladatvállalásra, a tánctechnikai elemek alkalmazására, improvizációra, a rövid táncetűd folyamatainak felidőzésére, koreográfia bemutatására, a ritmikai gyakorlatok megvalósítására

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok

– A test alkalmassá tétele a tananyag szerinti táncos mozgásra

– Az ugrások különbözőségeinek, hasonlóságainak összevetése

– A fizikai kontaktus megteremtésének elősegítése

– A csárdás mozgáselemeinek előkészítése

– A zenei lökötésrendhez történő igazodás hangsúlyainak felfedezése, alkalmazása

– Ritmus – tér – térforma fogalmainak alkalmazása a gyakorlatban

– A játékbátorság, a kezdeményezőkészség, az improvizációs készség, a ritmusérzék, a hallás, a ruganyosság, a térdhasználat, a kapcsolatteremtő képesség és az eszközhasználat fejlesztése

– Az önálló tanulói tevékenység és egyéni szerepvállalás ösztönzése

– Az éneklési kedv, a társak előtti kommunikáció ösztönzése, közösségfejlesztés, a helyi szokások és normák kialakítása

Tananyag

Táncelőkészítő gimnasztika

Tánctechnika: alapvető mozdulattípusok, támasztékszerkezet, súlyváltások, ugrástípusok, térdhasználat, térben való eligazodás, dinamikai gyakorlatok, pozíciók, körtartás, körív mentén haladás (séta, járás, futás, ridázás) lenghangsúly – fenghangsúly gyakorlatok, összekapaszkodási módok, eszközhasználat, csapások, gesztusok

Énekes–táncos népi gyermekjátékok: a játékkismeret bővítése, a játék központi szerepének megtartása, (szerepjátékok, párválasztó játékok) kör és páros tánc előkészítése

Táncgyakorlat:

– Az ugrástechnikáknak, a súlyvétel lehetőségeinek, az ugrós táncelemeknek és az összekapaszkodási módoknak a megismertetése

– Mezőföldi vagy somogyi vagy sárközi ugrós táncanyag (csoportos, páros) – az anyag az adott év tanmenetében kerül pontosításra.

– A Dunai táncdialektus eszközös táncai közül a helyi tantervben meghatározott táncanyag bevezetése (szóló) - Mezőföldi vagy somogyi kanász, üveges tánc

– Csárdás motívumok (egylépéses, kétlépéses) páros formában. Az ugrós táncoknál választott alldialektus csárdásanyagának alapjai (egylépéses, kétlépéses csárdás)

Koreográfia: népi gyermekjáték és tánc és/vagy ugrós–eszközös táncok

Zenei ismeretek: dudaritmus, kanásztánc ritmus, ritmusgyakorlatok, strófa, a duda, a hosszúfurulya

Népi ének: a Dunai táncdialektusból választott tánchoz kapcsolódó népdalok, gyermekjáték dallamok

Táncfolklorisztika: az ugrós tánc típus fogalma, formai lehetőségei, összekapaszkodási módok, a tánc típus főbb jellemzői

Viseletek: jellemző viseletdarabok, azok elnevezései, öltözködési szabályok

Hagyományörzés: a saját tánc régió gyermekjátékai és táncai

Követelmények

A tanuló ismerje a tanult táncanyagot, az énekes táncos gyermekjátékok cselekményét, szövegét és dallamát, a tánc közbeni eszközhasználatot

A tanuló legyen képes a közösségen belüli aktív tevékenységre, a tanult táncanyag újraalkotására, improvizációra, a tanult koreográfia bemutatására, a ritmikai gyakorlatok megvalósítására, a tanórákon megfelelő fizikai és szellemi erőnléttel való részvételre

3. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A test alkalmassá tétele a tananyag szerinti táncos mozgásra
- A ritmus – tér – térforma fogalmainak alkalmazása a gyakorlatban
- Az ritmikai, plasztikai, dinamikai fogalmak kialakítása az életkori sajátosságoknak megfelelően
- Az ugrós tánc ritmikai, plasztikai, dinamikai lehetőségeinek, a táncszerkesztés elveinek és a táncok elnevezésének megismertetése az adott tájegység illetve funkció szerint
- A gesztusmozdulat fogalmának kialakítása
- Az eszközhasználat lehetőségeinek bővítése
- A táncalkalmak megismerése, a viselkedésmódok, illemszabályok, a megfelelő táncos magatartás elsajátítása
- A zenei löktetésrendhez történő igazodás hangsúlyainak tudatosítása
- Az improvizációs készség, az előadói készség, a ritmusérzék, a mozgáskoordináció, a mozgásemlékezet, a fizikai állóképesség fejlesztése
- A közösséghez tartozás, kötődés erősítése, a másságot elfogadó attitűd valamint a nemi identitás erősítése
- Az önálló tanulói tevékenység és egyéni szerepvállalás ösztönzése

Tananyag

Táncelőkészítő gimnasztika

Tánctechnika: alapvető mozdulattípusok, támasztékszerkezet, súlyváltások, ugrástípusok, térdhasználat, térben való eligazodás, dinamikai gyakorlatok, pozíciók, körtartás, körív mentén haladás (séta, járás, futás, ridázás) lenthangsúly–fenthangsúly gyakorlatok, összekapaszkodási módok, tartás–ellentartás gyakorlatai, tempóváltások, páros fogás, kargesztusok, térirányok gyakorlatai, csapások, gesztusok

Énekes–táncos népi gyermekjátékok: a játéktudás bővítése, a játék központi szerepének megtartása (szerepjátékok, párválasztó játékok) a kör– és páros táncok előkészítése

Táncgyakorlat:

- A Dunai táncdialektus ugrós és eszközös táncai közül a 2. évfolyamon választott tánc (mezőföldi, somogyi vagy sárközi) elmélyítése, a tananyag bővítése

- A Tiszai táncdialektus dél-alföldi, szatmári/nyírségi vagy bodrogi közli csárdásai közli választott tánc bevezetése
- A verbunk előkészítése, a választott verbunk és csárdás elemeinek, a jellegzetes összekapaszkodási módoknak a megismerése

Koreográfia: az ugrós–eszközös vagy a csárdás táncanyagából

Zenei ismeretek: dudaritmus, kanásztánc ritmus, ritmusgyakorlatok, strófa, a hangszerek funkciója, játékmódja, jellegzetes hangszer együttesek,

Népi ének: a választott táncához kapcsolódó népdalok, gyermekjáték dallamok

Táncfolklorisztika: az ugrós tánc fejlődése, formái, a csárdás jellemző vonásai, a tánc típus meghatározása, táncalkalmak, a táncos magatartás jellemzői, tánckezdő szokások, a táncok földrajzi, történelmi háttere

Viseletek: jellemző viseletdarabok, azok elnevezései, öltözködési szabályok, a táncos mozgás és a viselet összefüggései

Hagyományörzés: a saját táncrégió (dél-alföldi) gyermekjátékai és táncai – dél-alföldi oláhos és páros ugrós

Követelmények

A tanuló ismerje a választott ugrós, verbunk és csárdás elemeit, a tanult népdalok szövegét, dallamát, a tanult hangszereket, a tanult táncok földrajzi elhelyezkedését

A tanuló legyen képes az ugrós és eszközös ugrós valamint csárdás elemekből csoportosan és párban történő improvizációra, a tánc típus fogalmának meghatározására, a tájegységek, falvak földrajzi meghatározására

4. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A test alkalmassá tétele a tananyag szerinti táncos mozgásra
- A körtáncok technikai előkészítése
- A táncszerkesztés elveinek, az összekapaszkodási módok variációs lehetőségeinek megismertetése, a táncos partnerkapcsolat kialakítása
- A táncalkalmak megismerése, a viselkedésmódok, illemszabályok, a megfelelő táncos magatartás elsajátítása
- A zenei löktetésrendhez történő igazodás hangsúlyainak tudatosítása
- Az improvizációs készség, az előadói készség, a ritmusérzék, a mozgáskoordináció, a mozgásemlékezet, a fizikai állóképesség fejlesztése
- A közösséghez tartozás, kötődés erősítése, a másságot elfogadó attitűd valamint a férfi és női szerepből adódó viselkedésmódok szerint a nemi identitás erősítése
- Az önálló tanulói tevékenység és egyéni szerepvállalás ösztönzése

Tananyag

Táncelőkészítő gimnasztika

Tánctechnika: alapvető mozdulattípusok, támasztékszerkezet, súlyváltások, ugrástípusok, forgások, térdhasználat, térben való eligazodás, térkitöltő játékok, dinamikai gyakorlatok, pozíciók, körtartás, körív mentén haladás, lenghangsúly–fenghangsúly gyakorlatok, összekapaszkodási módok, tartás–ellentartás gyakorlatai, tempóváltások, páros forgás, térirányok, forgások, csapások, gesztusok (kar, láb)

Táncgyakorlat:

- A Dunai táncdialektus ugrós–eszközös táncai közül előző években választott tánc elmélyítése
- A Tiszai táncdialektus csárdásai közül előző évben választott tánc ismeretének bővítése, ritmikai, plasztikai, dinamikai lehetőségeinek megismertetése
- A Tiszai táncdialektus verbunkjai (szatmári vagy bodrogi) közül választott tánc bevezetése
- Ismerkedés a Déli körtánc dialektussal (Somogy vagy Sárköz)

Koreográfia: az ugrós–eszközös vagy a csárdás táncanyagából

Zenei ismeretek: a Tiszai dialektus jellegzetes hangszerei (cimbalom, klarinét, tekerő) parasztszámok, cigánybanda, a hangszerek funkciói, játékmódja, 4/4-es löktetés, nyújtott ritmus, éles ritmus

Népi ének: a választott csárdásokhoz és karikázókhoz kapcsolódó népdalok, gyermekjáték dallamok

Táncfolklorisztika: a csárdás fejlődése, formái, jellemző vonásai, a táncstílus meghatározása, táncalkalmak, a táncos magatartás jellemzői, tánckezdő szokások, a táncok földrajzi, történelmi háttere

Viseletek: jellemző viseletdarabok, azok elnevezései, öltözködési szabályok, a táncos mozgás és a viselet összefüggései

Hagyományörzés: a saját táncrégió táncai, beleértve az ott élő nemzetiségek táncagyományát is – Dél-Alföldi lassú és friss csárdás

Követelmények

A tanuló ismerje a választott ugróst, verbunkot és csárdást, a tanult népdalok szövegét, dallamát, a tanult hangszerek jellemzőit, a tanult táncok földrajzi elhelyezkedését

A tanuló legyen képes a táncstílus fogalmának meghatározására, a tanult táncok földrajzi elhelyezésére, az elsajátított táncokból történő improvizálásra

5. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A test alkalmassá tétele a tananyag szerinti táncos mozgásra
- Összefoglaló és rendszerező gondolkodás ösztönzése, összefüggések feltárása a tanult táncdialektus ismeretanyagán keresztül
- A mozgás közbeni éneklési készség fejlesztése
- A legényes és a forgós–forgatós táncok előkészítése
- A táncrend fogalmának kialakítása
- A táncszerkesztés elveinek, az összekapaszkodási módok variációs lehetőségeinek megismertetése, a táncos partnerkapcsolat kialakítása
- A táncalkalmak megismerése, a viselkedésmódok, illemszabályok, a megfelelő táncos magatartás elsajátítása
- A zenei löktetésrendhez történő igazodás hangsúlyainak tudatosítása
- A zenei kíséretmódok és a tánc összefüggéseinek feltárása
- Az improvizációs készség, az előadói készség, a ritmusérzék, a mozgáskoordináció, a mozgásemlékezet, a fizikai állóképesség, a dinamikai és stílusérzék fejlesztése

- A közösséghez tartozás, kötődés erősítése, a másságot elfogadó attitűd valamint a férfi és női szerepből adódó viselkedésmódok szerinti táncformálás, a nemi identitás erősítése
- Az önálló tanulói tevékenység és egyéni szerepvállalás ösztönzése

Tananyag

Táncelőlkészítő gimnasztika

Tánctechnika: alapvető mozdulattípusok, támasztékszerkezet, súlyváltások, ugrástípusok, forgások, térdhasználat, térben való eligazodás, térkitöltő játékok, dinamikai gyakorlatok, pozíciók, körtartás, körív mentén haladás, lenghangsúly–fénghangsúly gyakorlatok, összekapaszkodási módok, tartás–ellentartás gyakorlatai, tempóváltások, páros forgás, térirányok, csapások gesztusok (kar, láb)

Táncgyakorlat:

- A legényes és a forgós–forgatós táncok előkészítése
- A Dunai–dialektus csárdásai közül (Somogyi, Rábaközi vagy Sárközi) a helyi tantervben választott tánc bevezetése
- A Tiszai dialektus verbunkjai (szatmári vagy bodrogi) közül választott tánc ismeretének bővítése
- A Dunai dialektus verbunkjai (decsi verbunk) közül a helyi tantervben választott tánc bevezetése
- A Déli körtánc dialektus ismereteinek bővítése (Somogy vagy Sárköz) és az Északi körtánc dialektus bevezetése (bagi, rimóci vagy ajaki)

Koreográfia: az ismert táncanyagból

Zenei ismeretek: a választott karikázó énekes dallamai és azok jellemzői, sajátosságai, a periódus fogalma, a szinkópa ritmus

Népi ének: a tanult csárdásokhoz és körtáncokhoz kötődő dalok

Táncfolklorisztika: a verbunk fejlődése, formái, jellemző vonásai, a tánc típus meghatározása, táncalkalmak, táncos magatartás

Viseletek: jellemző viseletdarabok, azok elnevezései, öltözködési szabályok, a táncos mozgás és a viselet összefüggései

Hagyományörzés: a Szegváron 1955-ben filmre vett táncfolyamat, a „középrezgjös” elsajátítása

Követelmények

A tanuló ismerje a tánc típus, táncrend fogalmát, a Dunai táncdialektus választott táncait, a tanult koreográfiákat, a népdalok szövegét, dallamát, a hangszereket, a tanult táncok földrajzi elhelyezkedését, a jellegzetes falvakat

A tanuló legyen képes a tánc típus fogalmának meghatározására, a tanult táncok földrajzi elhelyezésére, az elsajátított táncokból történő improvizálásra

6. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A test alkalmassá tétele a tananyag szerinti táncos mozgásra
- Az összefoglaló és rendszerező gondolkodás valamint a fogalmi gondolkodás ösztönzése és fejlesztése, az összefüggések feltárása az alapfokú évfolyamok ismeretanyagán keresztül
- Az improvizációs készség, az előadói készség, a ritmusérzék, a mozgáskoordináció, a mozgásemlékezet, a fizikai állóképesség, a stílusérzék, a dinamikai készség, a partnerkapcsolat fejlesztése

– A vizsgahelyzetre való felkészítés

Tananyag

Táncelőkészítő gimnasztika

Tánctechnika: alapvető mozdulattípusok, támasztékszerkezet, súlyváltások, ugrás típusok, forgások, térdhasználat, térben való eligazodás, térkitöltő játékok, dinamikai gyakorlatok, pozíciók, körtartás, körív mentén haladás, lenghangsúly–fenghangsúly gyakorlatok, összekapaszkodási módok, tartás–ellentartás gyakorlatai, tempóváltások, páros forgás, térirányok, forgások, csapások gesztusok (kar, láb)

Táncgyakorlat:

– A legényes és a forgós–forgatós táncok előkészítése (Széki vagy szilágysági vagy nyárádmenti)

– Az ugrós és eszközös ugrós táncok ismételése, táncismeret bővítése

– A csárdások ismételése, táncismeret bővítése

– A verbunkok ismételése, táncismeret bővítése

– A körtáncok ismételése, táncismeret bővítése

Koreográfia: az ismert táncanyagból

Zenei ismeretek: a tanult tájegységek jellegzetes népi hangszerei és zenei együttesei, a *dűvő* és az *esztam* kíséret jellemzői, tánc típusok és kíséret módok

Népi ének: a tanult táncokhoz kötődő dalok ismételése, bővítése

Táncfolklorisztika: az ismert táncok jellemző vonásai, a tánc típusok, táncalkalmak, táncos magatartás

Viseletek: jellemző viseletdarabok, azok elnevezései, öltözködési szabályok, a táncos mozgás és a viselet összefüggései

Hagyományőrzés: Szegvári és Mindszenti cigánytáncok alapjainak elsajátítása az 1980-as filmfelvétel alapján

Követelmények

A tanuló ismerje az alapfokú évfolyamokon elsajátított táncokat, a tanult koreográfiákat, a tanult zenei, folklorisztikai, földrajzi jellemzőket

A tanuló legyen képes a tanult ismeretek megfogalmazására, az önálló táncos megjelenítésre, improvizációra, a megfelelő táncos magatartás színpadi megjelenítésére, az alapfokú művészeti vizsga követelményeinek teljesítésére

Követelmények az alapfokú évfolyamok elvégzése után

A tanuló ismerje

Az ugrósok, ügyességi táncok, körtáncok, csárdások és a verbunkok táncanyagát a helyi tantervben meghatározott tájegységek szerint

A tájegységek táncaihoz kötődő alapvető földrajzi, történelmi, zenei, táncfolklorisztikai ismeretek összefüggéseit

A táncszerkesztés elveit, a jellemző összekapaszkodási módokat

A tájegységre jellemző öltözködési, viselethordási szabályokat

A ritmikai, plasztikai, dinamikai törvényszerűségeket és azok alkalmazását a gyakorlat során

A színpadi törvényszerűségeket.

A koreográfiák folyamatait, az alakzatok, térformák gyakorlati alkalmazását

A táncalkalmaknak megfelelő magatartás- és viselkedésmódokat

A tanuló legyen képes

Az egyéni és csoportos improvizációra, a testtudat fenntartására, az eszközhasználatra, a tudatos színpadi megjelenésre, a táncfolyamatok mozgásemlékeztetése, a viseletek tánc közbeni használatára, viselésére, a táncos magatartás és partnerkapcsolat kialakítására

A megszerzett ismeretekről beszélni

A térben történő eligazodásra, a zenei löktetésrendhez, zenei egységekhez való igazodásra, ismerje és a gyakorlatban is tudja alkalmazni az alakzatokat, térformákat

A képzés során elsajátított ismeretek alkalmazására más környezetben is

A környezet értékeinek megőrzésére, gyarapítására, a környezettudatos magatartásra

A közösségi szerepvállalásra, önálló feladatvállalásra

A másság elfogadására, a csoporthagyományok kialakításában való aktivitásra

Olyan szokások, tevékenységek kialakítására, amelyek az egészséges életvitelt segítik elő

A művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgából áll.

A vizsga tantárgya és időtartama

Néptánc

Csoportban 5–10 perc

Egyénenként illetve párban: 2–3 perc

A vizsga tartalma

Koreográfia: a szaktanár által meghatározott egy vagy két tanult koreográfia (koreográfia részlet, folyamat) csoportos bemutatása

Improvizáció: A három táncdialektusból választott, a helyi tantervben szereplő tájegységek tanult táncából a nemének megfelelő szerepben kettő előadása kis csoportban (maximum 3 pár) illetve egyénenként vagy párban. Az egyiket a vizsgázók, a másikat a vizsgáztatók választják – a két tánc ne legyen ugyanabból a dialektusból

A vizsga értékelése

– Csoportban: a koreográfia ismerete, együttműködés a partnerekkel, színpadi jelenlét

– Egyénileg: a tanult táncanyag tudatos alkalmazása az improvizáció során, a táncos mozgás és a zene illeszkedése, a partneri kapcsolat, páros viszony kialakítása

Továbbképző évfolyamok

7. évfolyam

Fejlesztési feladatok

– A test alkalmassá tétele a tananyag szerinti táncos mozgásra

– Az egyensúlyviszonyok szerepének felismertetése, a tartás–ellentartás jelentőségének tudatosítása

– A forgás technikai megvalósítása a különböző lábfőrészeken

– Az erdélyi táncokra jellemző partnerkapcsolat kialakítása tánc típusonként

– A tánc tételek funkcióinak megismertetése, a megfelelő táncos magatartás kialakítása

– A tánc stílusok jellemző vonásainak megismertetése, a táncszók tánc közbeni alkalmazása, a táncok stílusos megjelenítésének elősegítése

- Az önálló táncszerkesztési gyakorlat, az improvizációs készség, az előadói készség, a ritmusérzék, a fizikai erőnlét fejlesztése
- A sajátos egyéni karakter kialakításának ösztönzése, a táncos elemek ritmikai, plasztikai, dinamikai különbségeinek megvalósítása
- A táncok újraalkotási igényének kialakítása a tanuló személyisége, habitusa, tánchoz való viszonyulása szerint
- A zene és tánc összefüggéseinek megfigyeltetése, az összefüggések megfogalmazása, rendszerezése
- Az önálló tanulói tevékenység és egyéni szerepvállalás ösztönzése
- A táncos életmód igényének kialakítása, az életminőség javítása

Tananyag

Táncelőkészítő gimnasztika

Tánctechnika: magasabb nehézségi fokú, összetett mozdulattípusok kialakítása és fejlesztése, térben való használata

Táncgyakorlat:

- Az alapfokon tanult táncok ismételése, a táncismeret bővítése a helyi tanterv alapján – adott évfolyam tanmenete tartalmazza.
- Az Erdélyi dialektus területéről kiválasztott táncrend, az alapfokon előkészített legényesre és forgós–forgatós párosra építve (Széki táncrend)
- A pontszerkezet, a táncot kísérő kargesztusok és azok funkcióinak megismertetése
- A forgás és forgatás módozatainak megismertetése

Koreográfia: az ismert táncanyagból

Zenei ismeretek: ardeleana–kolomejka típusú dallamok, a periódus szerkezete, zárlatok, félzárlatok, a zene és tánc kapcsolata, a „jajnóták” szerkezete és jellemzői, aszimmetrikus lüktetés

Népi ének: a tanult táncokhoz kötődő dalok ismételése, bővítése, táncbéli kiáltások, táncszók

Táncfolklorisztika: az Erdélyi dialektus táncai, tánc kultúrája, táncalkalmak, a táncrend, a tánc ház szerepe, az *adatközlők* megismerése

Viseletek: jellemző viseletdarabok, azok elnevezései, öltözködési szabályok, a táncos mozgás és a viselet összefüggései

Hagyományőrzés: szerb (Deszk) és szlovák (Szarvas) táncok

Követelmények

A tanuló ismerje az erdélyi táncok elsajátításához szükséges technikákat

A tanuló legyen képes az erdélyi táncok improvizatív megjelenítésére, újraalkotására, a tanult koreográfiák bemutatására, a zene és tánc összhangjának gyakorlati megvalósítására

8. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A test alkalmassá tétele a tananyag szerinti táncos mozgásra
- Az ismeret elmélyítése, bővítése
- A forgástechnika fejlesztése különböző lábförészekben
- A páros forgás és forgatás technika fejlesztése
- A stílusjegyek felismerése, elsajátítása és alkalmazása
- Az önálló táncszerkesztési gyakorlat, improvizációs készség, előadói készség, ritmusérzék, fizikai erőnlét, sajátos egyéni karakter kialakítása
- A táncos elemek dinamikai különbségeinek megvalósítása, a forgás– és ugrókészség fejlesztése

- A táncművek funkcióinak megismertetése, a megfelelő táncos magatartás kialakítása
- A táncrend fogalmának értelmezése az Erdélyi dialektus különböző területein
- A táncszók ismerete és alkalmazása
- A táncok újraalkotási igényének kialakítása a tanuló személyisége, habitusa, táncához való viszonyulása szerint
- A zene és tánc összefüggéseinek megfigyeltetése, az összefüggések megfogalmazása, rendszerezése
- Az önálló tanulói tevékenység és egyéni szerepvállalás ösztönzése
- A táncos életmód igényének kialakítása, az életminőség javítása

Tananyag

Táncelőkészítő gimnasztika, az alapfok tananyagának megfelelően

Tánctechnika: a magasabb nehézségi fokú, összetett mozdulattípusok előadásmódjának fejlesztése, térben való használata

Táncgyakorlat:

Az Erdélyi dialektus területéről kiválasztott táncrend tananyagának bővítése (Széki táncrend, mellette ismerkedés a székely forgatóssal – Nyárad-mente, Vajdaszentivány, Mezőkölpény)

A Dunai dialektus területéről kiválasztott táncrend, az alapfokon szerzett ismeretek felhasználásával, rendszerezésével (Sárközi vagy Rábaközi)

Az évfolyam célkitűzéseinek, feladatainak, az életkori sajátosságoknak, jellemzőknek megfelelő táncmű anyaga

Koreográfia: az ismert táncanyagból

Zenei ismeretek: az erdélyi táncok kísérő hangszerei, zenekari felállások, jellegzetes éneklési stílusok, hajnalozó dallamok

Népi ének: a tanult táncokhoz kötődő dalok ismételése, bővítése

Táncfolklorisztika: az erdélyi táncok földrajzi, történelmi háttere, táncalkalmak, táncgyományok, szokások

Viseletek: jellemző viseletdarabok, azok elnevezései, öltözködési szabályok, a táncos mozgás és a viselet összefüggései

Hagyományörzés: a saját táncrégió táncai, beleértve az ott élő nemzetiségek táncgyományát is

Követelmények

A tanuló ismerje a tanult táncokat, újraalkotásuk módját, az erdélyi táncok elsajátításához szükséges technikákat, a zene és tánc összhangjának gyakorlati megvalósítását

A tanuló legyen képes az erdélyi táncok improvizatív megjelenítésére, a tanult koreográfiák bemutatására, a stílusos előadásmód megvalósítására

9. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A test alkalmassá tétele a tananyag szerinti táncos mozgásra
- Az ismeret elmélyítése, bővítése
- A forgástechnika fejlesztése különböző lábfőrészeken
- A páros forgás és forgástechnika fejlesztése
- A stílusjegyek felismerése, elsajátítása és alkalmazása
- Az önálló táncszerkesztési gyakorlat, improvizációs készség, előadói készség, ritmusérzék, fizikai erőnlét, a sajátos egyéni karakter kialakítása

- A táncos elemek dinamikai különbségeinek megvalósítása, a forgás– és ugrókészség fejlesztése
- A táncműveletek funkcióinak, megismertetése, a megfelelő táncos magatartás kialakítása
- A táncrend fogalmának értelmezése az Erdélyi dialektus különböző területein
- A táncok, stílusok jellemző vonásainak ismerete, a táncszók ismerete és alkalmazása
- A táncok újraalkotási igényének kialakítása a tanuló személyisége, habitusa, táncához való viszonyulása szerint
- A zene és tánc összefüggéseinek megfigyeltetése, az összefüggések megfogalmazása, rendszerezése
- Az önálló tanulói tevékenység és egyéni szerepvállalás ösztönzése
- A táncos életmód igényének kialakítása, az életminőség javítása

Tananyag

Táncelőkészítő gimnasztika, az alapfok tananyagának megfelelően

Tánctechnika: a magasabb nehézségi fokú, összetett mozdulattípusok előadásmódjának fejlesztése, térben való használata

Táncgyakorlat:

- Az Erdélyi táncdialektus tananyagának bővítése (Mezőségi vagy kalotaszegi táncrend)
- A Tiszai táncdialektus területéről kiválasztott táncrend az alapfokon szerzett ismeretek felhasználásával, rendszerezésével (Bodrogszék, Szatmár, Dél-Alföld vagy Hajdúság)

Koreográfia: az ismert táncanyagból

Zenei ismeretek: erdélyi jellegzetes hangszerek, hangszer együttesek (hegedű, ütőgardon, koboz), az aszimmetrikus löktetésű táncok kíséretmódja

Népi ének: a tanult táncokhoz kötődő dalok ismétlése, bővítése

Táncfolklorisztika: az erdélyi táncok földrajzi, történelmi háttere, táncalkalmak, táncgyományok, szokások

Viseletek: jellemző viseletdarabok, azok elnevezései, öltözködési szabályok, a táncos mozgás és a viselet összefüggései

Hagyományőrzés: a saját táncrégió táncai, beleértve az ott élő nemzetiségek táncgyományát is

Követelmények

A tanuló ismerje a tanult táncokat, újraalkotásuk módját, az erdélyi táncok elsajátításához szükséges technikákat, a zene és tánc összhangjának gyakorlati megvalósítását

A tanuló legyen képes az erdélyi táncok improvizatív megjelenítésére, a tanult koreográfiák bemutatására, a stílusos előadásmód megvalósítására

10. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A test alkalmassá tétele a tananyag szerinti táncos mozgásra
- A tanult táncanyag elmélyítése, bővítése, az egyes táncműveletek funkciójának megismertetése
- Az összefoglaló és rendszerező, elemző gondolkodás valamint a fogalmi gondolkodás ösztönzése és fejlesztése, az összefüggések feltárása az alapfokú és a továbbképző évfolyamok ismeretanyagán keresztül
- Az improvizációs készség, az előadói készség, a ritmusérzék, a mozgáskoordináció, a mozgásemlékezet, a fizikai állóképesség, a stílusérzék, a dinamikai készség, a partnerkapcsolat fejlesztése

- Az egyéni táncstílus kialakítása, a táncok újraalkotása
- Az eredeti filmekről történő tánctanulás szabályainak megismertetése, gyakorlati alkalmazása
- A vizsgahelyzetre való felkészítés
- Az önálló ismeretszerzés ösztönzése
- A táncos életmód igényének kialakítása, az életminőség javítása

Tananyag

Táncelőkészítő gimnasztika, az alapfok tananyagának megfelelően

Tánctechnika: a magasabb nehézségi fokú, összetett mozdulattípusok előadásmódjának fejlesztése, térben való használata

Táncgyakorlat: az ismert táncrendek tananyagának bővítése, összegzése, rendszerezése, felkészülés a művészeti záróvizsgára

Koreográfia: az ismert táncanyagból

Zenei ismeretek: a zenei ismeretek összefoglalása, rendszerezése

Népi ének: a tanult táncokhoz kötődő dalok ismétlése, bővítése

Táncfolklorisztika: a Kárpát-medence táncai, tánc kultúrája

Viseletek: jellemző viseletdarabok, azok elnevezései, öltözködési szabályok, a táncos mozgás és a viselet összefüggései

Hagyományörzés: a saját táncrégió táncai, beleértve az ott élő nemzetiségek tánc hagyományát is

Követelmények a továbbképző évfolyamok elvégzése után

A tanuló ismerje

Az ugrások, közös táncok, körtáncok, karikázók, páros táncok, férfitáncok táncanyagát a helyi tantervben meghatározott tájegységek szerint

A táncdialektusok és tájegységek, tánc típusok és táncrendek fogalmát és összefüggéseit

A stílusjegyek, a színpadi törvényszerűségek, a ritmikai, plasztikai, dinamikai szabályszerűségek alkalmazását a gyakorlatban

A tanult koreográfiákat

A tanuló legyen képes

A testtudat fenntartására, a táncok improvizatív bemutatására, a kollektív és az individuális táncok tudatos megformálására, a táncalkalmaknak és a nemi identitásnak megfelelő magatartásmód tudatos megjelenítésére, a táncok egyéni, stílusos megjelenítésére, a táncos partnerkapcsolat megvalósítására a tájegységnek, tánc típusnak megfelelően

A szakmai nyelvezet alkalmazására, a képzés során elsajátított szókincs tudatos alkalmazására a mindennapi életben, a kommunikációra, véleménynyilvánításra, az érdeklődés, a szakmai ismeretszerzés fenntartására, az intelligens tudás megszerzésére

A művészeti záróvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll

A vizsga tantárgya és időtartama

Néptánc, 8–10 perc

A vizsga tartalma

- A helyi tantervben meghatározott tájegységek táncrendjeiből a szaktanár állít össze tételsort
- A tételsor legalább négy táncrendet tartalmaz, melyből a vizsgázó a nemének megfelelő szerepben improvizál
- Először a kihúzott tétel szerint, majd a vizsgázó által szabadon meghatározott táncrend szerint kell a táncokat bemutatni
- A tájegység táncrendjén kívül ismerniük kell még a tánc típusok nevét, a kísérő zenekari felállást, a jellegzetes viseleteket

A vizsga értékelése

- a táncrend ismerete, stílusos előadása,
- a tánc szerkezetének ismerete az improvizáció során,
- a tánc ritmikai, dinamikai, plasztikai megformálása,
- a táncos mozgás és a zene illeszkedése,
- a táncrendhez kapcsolódó táncfolklorisztikai ismeretek

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszköz

1 db tábla

1 db történelmi Magyarország térkép vagy néprajzi térkép

cd lejátszó, erősítő, hangfal

Videó vagy DVD lejátszó, televízió vagy monitor, laptop

A tanulólétszámnak megfelelő, a tanulmányi versenyekhez és tanévzáró bemutatókhoz szükséges megfelelő népviseletek, lábbelik.

A tananyaghoz kapcsolódó könyvek, kiadványok

Magyar Néptánc hagyományok szerk.: Lelkes Lajos

Martin György: A magyar tánc típusok és tánc dialektusok

A magyar nép és nemzetiségeinek tánc hagyományai szerk: Felföldi László és Pesovár Ernő

Pesovár Ernő – Lányi Ágoston: A magyar nép tánc művészete

Ugrós táncaink szerk.: Zórándi Mária

Martin György: A magyar körtánc és európai rokonsága

Néptánc kislexikon

A fentieken kívül az adott év anyagához kapcsolódó néprajzi kézikönyvek, lexikonok, videó és/vagy DVD filmek.

NÉPZENEI ALAPISMERETEK

A népzenei alapismeretek az alapfokú és továbbképző évfolyamokon választható tantárgy.

Tanításának célja, hogy a néptánc tantárgyon belül elsajátított zenei ismeretek kibővítésével járuljon hozzá a tanulók népzenei neveléséhez. Mutasson rá a tánc a zene az ének egységére, összefüggéseire. Világítson rá a hangszeres népzene és a tánc összefüggéseire, nyújtson élményszerű ismereteket a jellegzetes népi hangszerekről, hangszer-együttesekről, zenekarokról. Segítse elő a komplex látásmód kialakulását, az elemző gondolkodást, az összefüggések felismerését. Nyújtson bővebb ismereteket a vokális népzene jellemzőiről, segítse elő a népi éneklési technika elsajátítását. A közösségi éneklés élménye és hangulata erősítse az összetartozás érzését.

A tantárgy tanítása során a gyakorlati megközelítés, az élményszerzés dominál, amelynek eszközei a hangszerek bemutatása, zenehallgatás, zenefelismerés, bemutatás.

Alapfokú évfolyamok

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- Az énekhang technikai adottságainak a légzés, a vokális hangzók, hangterjedelem fejlesztése
- A zenei képességek a hallás, intonálás, ritmusérzék, az egyszerű, érthető és kifejező szövegmondás képességének, a népdalok memorizálási képességének fejlesztése.
- Az ének és tánc egységének felismertetése, a tánc közbeni éneklés követelményeinek megismertetése
- Az adott évfolyamon választott táncokhoz kötődő népdalokon keresztül a 2/4-es lüktetésrend hangsúlyainak érzékeltetése, felismertetése
- Az éneklés közösségi élményének, örömeinek felfedezése, megélése

Tananyag

Negyedes, nyolcados ritmusértékek, ritmusképletek, ritmusgyakorlatok

A 2/4-es zenei lüktetés

D–r–m dallammagú népi játék dallamok, népdalok

Az adott évfolyamon választott táncokhoz kötődő népdalok

A választott dallamok csoportos megszólaltatása

Népi hangszerek: idiofon hangszerek

Követelmények

A tanuló ismerje a tanult népdalok szövegét és dallamát, az alapvető ritmusértékeket, ritmusképleteket, a tanult hangszer jellemzőit

A tanuló legyen képes a népdalok csoportos bemutatására, a kezdőhanghoz történő igazodásra, a ritmusértékek, ritmusképletek gyakorlati alkalmazására

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- Az énekhang technikai adottságainak a légzés, a vokális hangzók, hangterjedelem fejlesztése
- A népi éneklési technika kialakítása
- A zenei képességek a hallás, intonálás, ritmusérzék, az egyszerű, érthető és kifejező szövegmondás képességének, a népdalok memorizálási képességének fejlesztése.
- Az adott évfolyamon választott táncokhoz kötődő népdalokon keresztül a 2/4-es lüktetésrend hangsúlyainak érzékeltetése ének és tánc közben egyaránt
- A tánc közbeni éneklés kritériumainak, a dallamívek megformálási szabályainak megismertetése, megvalósítása a gyakorlat során. A karikázó dalok éneklésének fejlesztése, bővítése
- Az előéneklés szabályainak, az előénekeshez történő igazodás technikájának elsajátítása, fejlesztése
- A közösségi éneklés élményének, örömeinek felfedezése, nagyobb és kisebb létszámú csoportokban egyaránt

Tananyag

A negyedes, nyolcados ritmusértékek, ritmusképletek, ritmusgyakorlatok

A 2/4-es zenei lüktetés

A dudaritmus

A kanásztánc ritmus

5–6 hangterjedelmű dallamok

Az adott évfolyamon választott táncokhoz kötődő népdalok

A választott dallamok csoportos, kiscsoportos megszólaltatása

Az előénekes feladata és funkciói, a bekapcsolódás módja

Népi hangszerek: duda

Követelmények

A tanuló ismerje a tanult népdalok szövegét és dallamát, az alapvető ritmusértékeket, ritmusképleteket, a tanult hangszer jellemzőit

A tanuló legyen képes a népdalok csoportos, kiscsoportos bemutatására, a kezdőhanghoz való igazodásra, a tanult dal előéneklésére, az előénekeshez történő bekapcsolódásra

3. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- Az előadásmód jellemző vonásainak, megismertetése, a fokozatos tempónövelés, tempóváltás technikájának megvalósítása
- A hangterjedelem növelése, a magabiztos dalkezdés megvalósítása
- Az intonációs készség és a zenei hallás, hangszín fejlesztése
- A hangképzési technika és a megfelelő légzés technika elsajátítása
- A népi éneklési technika fejlesztése
- Az énekelt népzenei karakterek megformálásához szükséges forma, dallam és tempóérzék fejlesztése
- Az egyéni feladatvállalás, a szóló, duó, kiscsoportos éneklés ösztönzése

Tananyag

A negyedes, nyolcados ritmusértékek, ritmusképletek, ritmusgyakorlatok
A nyújtott és éles ritmus
A 4/4-es zenei lüktetés
A hangterjedelem növelés oktáv terjedelemig
A lassú, közepes és gyors tempó dallampéldákon keresztül
Az adott évfolyamon választott táncokhoz kötődő népdalok
A folklórismeret tantárgy témaköréhez kapcsolódó szokásdalok
A választott dallamok csoportos, kiscsoportos, egyéni megszólaltatása
Népi hangszerek: tekerő, klarinét

Követelmények

A tanuló ismerje a tanult népdalok szövegét és dallamát, az alapvető ritmusértékeket, ritmusképleteket, a tanult hangszerek jellemzőit
A tanuló legyen képes egy oktáv hangterjedelemben belüli éneklésre, a népdalok csoportos, kiscsoportos, egyéni bemutatására, a kezdőhanghoz történő igazodásra, az előénekeshez történő bekapcsolódásra

4. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- Az előadásmód jellemző vonásainak megismertetése, a fokozatos tempónövelés, tempóváltás szabályainak tudatosítása
- A magabiztos dalkezdés elsajátítása
- Az énekelt népzenei karakterek megformálásához szükséges forma, dallam és tempóérzék fejlesztése
- A népi éneklési technika fejlesztése.
- Az intonációs készség, zenei hallás, hangképzési technika és a megfelelő hangszín kialakítása, a hangterjedelem növelése
- Az egyéni feladatvállalás, a szóló, duó, kiscsoportos éneklés ösztönzése

Tananyag

A negyedes, nyolcados ritmusértékek, ritmusképletek, ritmusgyakorlatok
A nyújtott és éles ritmus
A 4/4-es lüktetés
A hangterjedelem növelése oktávon túlra
A lassú, közepes és gyors tempó dallampéldákon keresztül
A *giusto* előadásmód
Az adott évfolyamon választott táncokhoz kötődő népdalok
A folklórismeret tantárgy témaköréhez kapcsolódó szokásdalok
Népi hangszerek: hegedű, brácsa, bőgő
A dallamhangszerek, kísérő hangszerek, játékmód
Az *esztam* és *dűvő* kíséret

Követelmények

A tanuló ismerje a tanult népdalok szövegét és dallamát, az alapvető ritmusértékeket, a *giusto* előadásmód jellemzőit, a hangszereket, kíséretmódokat

A tanuló legyen képes egy oktáv hangterjedelmen túl énekelni, a népdalok csoportos, kiscsoportos, egyéni bemutatására, a kezdőhanghoz való igazodásra, az előénekeshez történő bekapcsolódásra

5. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A zenei egységek érzékelésének elősegítése, zenei zárlatok és félzárlatok felismertetése
- A *giusto* és a *parlando*, *rubato* előadásmód jellegzetes vonásainak megismerése és alkalmazása
- A kíséretmódok és a tánc összefüggéseinek vizsgálata
- A fokozatos tempónövelés, tempóváltás tudatos alkalmazása
- A népdalcsoport szerkesztési elveinek megismertetése
- A magabiztos dalkezdés elsajátítása
- Az intonációs készség, zenei hallás, hangképzési technika, megfelelő légzés technika kialakítása, a hangterjedelem és az éneklési kedv növelése
- Az egyéni feladatvállalás, a szóló éneklés ösztönzése

Tananyag

A negyedés, nyolcados ritmusértékek, ritmusképletek, ritmusgyakorlatok

A periódus, zárlat, félzárlat

A hangterjedelem növelése oktávon túlra

Az adott évfolyamon választott táncokhoz kötődő népdalok

A folklórismeret tantárgy témaköréhez kapcsolódó szokásdalok

Népi hangszerek: cimbalom, citera, tambura

A zene és tánc összefüggései tájegységek és tánc típusok szerint

Követelmények

A tanuló ismerje a tanult népdalok szövegét, dallamát, az alapvető ritmusértékeket, képleteket, a periódus fogalmát, a *giusto* előadásmódot, a hangszereket, kíséretmódokat

A tanuló legyen képes egy oktáv hangterjedelmen felül énekelni, a népdalok csoportos, kiscsoportos, egyéni bemutatására, a kezdőhanghoz való igazodásra, az előénekeshez történő bekapcsolódásra, a kíséretmódok felismerésére, a hangszerek felismerésére, a táncdallamok és tánc típus hallás utáni felismerésére és azonosítására

6. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A vokális népzene dialektusterületeinek, az éneklési technikák stílusjegyeinek megismertetése
- A dallam díszítéstechnika fejlesztése
- Az ismeretek szintetizálásának elősegítése

- A hangszeres népzene és a tánc típusok összefüggéseinek feltárása
- A stílusismeret, a zenefelismerés, az éneklési készség, a díszítéstechnika, a légzéstechnika, az előadásmód fejlesztése
- A vizsgahelyzetre való felkészítés

Tananyag

A negyedes, nyolcados ritmusértékek, ritmusképletek, ritmusgyakorlatok

A szinkópa

Az aszimmetrikus zenei lüktetés

Az 5/8-os lüktetésrend

A periódus, a pontszerkezet

A *parlando*, *rubato* és a *giusto* előadásmód

Az adott évfolyamon választott táncokhoz kötődő népdalok

A folklór ismeret tantárgy témaköréhez kapcsolódó szokásdalok

A hangszerek, hangszer-együttesek, zenekari felállások tájegységek szerint

A zene és tánc összefüggései tájegységek és tánc típusok szerint

Zenefelismerés

Követelmények

A tanuló ismerje az emberi hang sajátosságait a tanult népdalok szövegét, dallamát, az alapvető ritmusértékeket, képleteket, a periódust, a különböző előadásmódokat, a hangszereket, a kíséretmódokat

A tanuló legyen képes egy oktáv hangterjedelmen felül énekelni, a népdalok csoportos, kiscsoportos, egyéni bemutatására, a kezdőhanghoz való igazodásra, az előénekeshez történő bekapcsolódásra, a kíséretmódok felismerésére, a hangszerek felismerésére, a táncdallamok és tánc típus hallás utáni felismerésére, azonosítására. Az eddig tanult ismeretek összegzésére, a tananyag összefüggéseinek felismerésére.

Továbbképző évfolyamok

7. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A zenei stílusok táji tagolódásának felismertetése
- A zenei dialektusok előadásmódjának, stílusjegyeinek felismertetése
- A kíséretmód és a tánc összefüggéseinek megismertetése, tudatosítása
- Az aszimmetrikus zenei lüktetés felismerése, jellemzőinek azonosítása
- A táncszók funkciójának, használatának, szövegeinek (az adott tájegység szerinti) megismertetése. A népzenei kiadványok népszerűsítése
- A stílusismeret, az éneklési készség, a díszítéstechnika, az előadásmód fejlesztése
- A különböző népzenei dialektusok felismerési képességének, a dialektusok díszítésmódjainak megszólaltatásához szükséges készségek fejlesztése

Tananyag

A „*jaj-nóták*” jellemzői

Az aszimmetrikus lüktetés

Az erdélyi éneklési stílus és díszítéstechnika

Táncszók, csujogatások

Az periódus és a tánc összefüggései

A *sánta dűvő* kíséret

Az adott évfolyamon választott táncokhoz kötődő népdalok

Az erdélyi zenekari felállások, ismert adatközlők

Követelmények

A tanult népdalok szöveg és dallamismerete, csoportos, kiscsoportos, egyéni bemutatása, díszítése, a táncszók ismerete, gyakorlati alkalmazása

A tanuló legyen képes a „*jaj-nóták*” felismerésére, éneklésre, a jellegzetes erdélyi hangszerek, a táncdallamok és tánc típus és kíséret módok felismerésére

8. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A zenei stílusok táji tagolódásának felismertetése
- A zenei dialektusok előadásmódjának, stílusjegyeinek felismertetése
- A kíséret mód és a tánc összefüggéseinek megismertetése, tudatosítása
- A tánc közbeni éneklés és csujogatózás készségszintű ismeretének kialakítása
- A szólóéneklés közönség előtti megvalósítása
- A táncszók funkciójának, használatának, szövegeinek (az adott tájegység szerinti) megismertetése
- A táji dialektusokra jellemző hangszín technikájának elsajátítása
- A stílusismeret, a zenefelismerés, az éneklési készség, a díszítéstechnika, az előadásmód fejlesztése
- A különböző népzenei dialektusok felismerési képességének, a dialektusok díszítésmódjainak megszólaltatásához szükséges készségek fejlesztése

Tananyag

A szinkópás ritmusok az erdélyi népzeneben

Az erdélyi éneklési stílus és díszítéstechnika

Táncszók, csujogatások tájegységnek megfelelően

Az adott évfolyamon választott táncokhoz kötődő népdalok

Az erdélyi zenekari felállások, ismert adatközlők (tájegységnek megfelelően)

A siratók és keservesek jellemzői

Táji dialektusokra jellemző hangszertársulások

Alapvető népzenei kiadványok hangzó anyagok ismerte

Követelmények

A tanuló ismerje a tanult népdalok szövegét, dallamát, a díszítéseket, a táncszókat, azok gyakorlati alkalmazását

A tanuló legyen képes az önálló, közönség előtti éneklésre, a hangszerek felismerésére, a táncdallamok és tánc típus felismerésére

9. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A tánc közbeni énekléstechnikájának fejlesztése
- Egyéni előadói képességek fejlesztése
- A zenei stílusok táji tagolódásának felismertetése
- A zenei dialektusok előadásmódjának, stílusjegyeinek felismertetése
- A kíséretmód és a tánc összefüggéseinek megismertetése, tudatosítása
- A táji dialektusokra jellemző hangszín technikájának elsajátítása
- A stílusismeret, a zenefelismerés, az éneklési készség, a díszítéstechnika, a légzéstechnika, az előadásmód fejlesztése
- A különböző népzenei dialektusok felismerési képességének, a dialektusok díszítésmódjainak megszólaltatásához szükséges készségek fejlesztése

Tananyag

A szinkópás ritmusok az erdélyi népzeneben

Táncszók, csujogatások tájegységnek megfelelően

Az adott évfolyamon választott táncokhoz kötődő, a helyi tantervben meghatározott népdalok

Az erdélyi zenekari felállások, ismert adatközlők (tájegységnek megfelelően)

Jellegzetes hangszerek: moldvai furulya, dob, koboz, doromb, hangszer–együttesek: hegedű, koboz, dob

Alapvető népzenei kiadványok hangzó anyagok ismerte

Követelmények

A tanuló ismerje a tanult népdalok szövegét, dallamát, díszítését, a táncszókat, azok gyakorlati alkalmazását

A tanuló legyen képes az önálló, közönség előtti éneklésre, a zenekísérettel együtt énekelni, a hangszerek felismerésére, a táncdallamok és tánc típus felismerésére és azonosítására, a csoportos, kiscsoportos, egyéni bemutatásra

10. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A vokális és instrumentális népzene dialektusterületeinek, az éneklési technikák stílusjegyeinek, a díszítési módoknak, a hangszeres népzene jellemzőinek képességfejlesztése
- A hangszeres népzene és a tánc típusok összefüggéseinek felismertetése
- A stílusismeret, a zenefelismerés, az éneklési készség, a díszítéstechnika, az előadásmód fejlesztése

Tananyag

A vokális és instrumentális népzene jellemzőinek összefoglalása, rendszerezése

A tanult népdalok ismétlése, gyakorlása

A tanult éneklési technikák gyakorlása

Hangszerfelismerés

Tánczene felismerés (tájegység, típus)

Az adatközlők életútja

Neves gyűjtők: Kodály Zoltán, Bartók Béla, Lajtha László, Kallós Zoltán

Követelmények

A tanuló ismerje a néptánc tantárgyon belül választott és a helyi tantervben meghatározott táncokhoz kötődő népdalokat, az alapvető ritmusértékeket, ritmusképleteket, az adott tájegység jellemző hangszereit, hangszer–együtteseit, zenekari felállásait, a periódus fogalmát, jellemzőit és összefüggéseit a táncokkal, a „jaj–nóta”, sirató és keserves fogalmát, ismert adatközlők, gyűjtők életútját

A tanuló legyen képes a tanult népdalok memoriter éneklésére önállóan, a tanult díszítési technikák alkalmazására, alkalmazkodni a csoport hangszínéhez, hangmagasságához, a tanult hangszerek, kíséretmódok felismerésére

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszköz

1 db tábla

1 db történelmi Magyarország térkép vagy néprajzi térkép

Videó vagy DVD lejátszó, televízió vagy monitor, laptop

A tananyaghoz kapcsolódó könyvek, kiadványok

Bodza Klára-Paksa katalin: Magyar népi énekiskola I-IV.

Sebő Ferenc: Népzenei olvasókönyv

Pátria sorozat

Népzenei kézikönyvek, lexikonok, kották

Népzenei hangfelvételek, videó és/vagy DVD filmek

FOLKLÓRISMERET

A konkrét népszokások megismertetésén keresztül a tanulók előtt fel kell tárni a néphagyomány ünnepi rítusainak formai és tartalmi összetevőit, megjelenését. Világítsa rá a hagyomány folyamatosan változó természetére, egykori történeti rétegeire, eredetére. Tegye élményszerűvé a jeles napok és ünnepi szokások megismerését. Aktualizálja az emberi élet fordulóihoz fűződő hagyományokat, szokásokat. A gyermekjátékok és táncok táji és történeti megismertetésével a gyakorlati képzésben elsajátított ismeretek rendszerezéséhez nyújtson segítséget.

Alapfokú évfolyamok

3. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A játék- és táncalkalmak szerepének megismertetése a faluközösség és az egyén életén keresztül, a kommunikációs képesség, verbális kommunikáció, szocializációs készség, közösségérzet, a tér- és időbeli tájékozódás fejlesztése
- A tananyaghoz kapcsolódóan más művészeti ágak alkotásaira való figyelemfelkeltés

Tananyag

A gyermekkorhoz kapcsolódó szokások, hiedelmek, jeles napok és ünnepi szokások megismertetése

Gyerekszületés, gyermekkor

- Jóló praktikák a gyermek születése előtt
- Komatál hagyománya
- Keresztelő
- A gyermek befogadása, helye a családban és a falu társadalmában
- Az anya avatása
- Munkára nevelés, gyermekmunka

A gyermekek játékalldmái és táncalkalmái

- A munkavégzéshez kötődő játékalldmák /libalegeltetés, kalákamunkák/
- A játszó helyszíne, időpontja, a falu társadalmi életében betöltött szerepe
- A tánc tanulása
- Gyermeklakodalmas (a felnőttek világának – szokások, táncok, zenei kultúra – tanulása)
- A gyerekek táncalkalmái (kukoricabál, pulyabál, aprók tánca, serketánc)

Az évkör ünnepei gyermekszemmel

- Szent Miklós napja
- Jézus születésének története
- Óévbúcsúztató és évkezdő szokások
- Szent Balázs napja, Balázsjárás
- Szent Gergely napja, Gergelyjárás
- Húsvét vasárnapjának és hétfőjének szokásai
- Pünkösdi királynéjárás

Követelmények

A tanuló ismerje az év során tanult jeles napok elhelyezkedését a naptárban, a gyermekkor jeles eseményeit, játék– és táncalkalmait

A tanuló legyen képes az együttműködésre, alkalmazkodásra, mások elfogadására, a szabályok betartására, a társak előtti kommunikációra, a tanult ismeretek megfogalmazására

4. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A kommunikációs képesség, a verbális kommunikáció, a szocializációs készség, a közösségérzet és a tér– és időbeli tájékozódás fejlesztése
- A tananyaghoz kapcsolódóan más művészeti ágak alkotásaira való figyelemfelkeltés

Tananyag

A tanuló előző évben megszerzett ismereteinek elmélyítése, bővítése

A legényélethez, leányélethez, párválasztáshoz, lakodalomhoz kapcsolódó szokások, hiedelmek, rituális cselekmények, jeles napok és ünnepi szokások megismertetése

A táncalkalmak jelentőségének megismertetése a párválasztás során

Legényélet, leányélet, párválasztás, lakodalom

- Munkavégzés a serdülő korban
- Legényavatás, leányavatás
- Udvarlási szokások, szerelmi élet, és azok szinterei
- Szokásjogok a paraszti társadalomban
- Leánynéző, háztűznéző, hozomány
- Leánykérés, eljegyzés, jegyajándék
- Lakodalmi előkészületek
- Lakodalmi tisztségviselők, feladatok
- Lakodalmi szokások, rítusok

Legények és lányok játék– és táncalkalmai

- A fonó helyszíne, szerepe a párválasztásban, társas kapcsolatokban
- Fonójátékok, tánc a fonóban (hangszerek, tánckíséret)
- Böjti időszak (tavaszköszöntő játékok és a böjti karikázó)
- Bálók időpontja, helyszíne, bálrendezés

Lányok és legények szerepe a kalendáris szokásokban

- Luca kettős alakja
- Betlehemezés
- Farsangi szokások
- A nagyhét eseményei
- A húsvéti tojás jelentése és díszítésének különböző technikái
- Pünkösdi királyválasztás
- Májusfaállítás
- Nyári napforduló szerepe, Szent Iván napi szokások

Követelmények

A tanuló ismerje az év során tanult jeles napok elhelyezkedését a naptárban, a leányélet, legényélet jeles eseményeit, táncalkalmait, a párválasztás szokásait, a lakodalom menetének, szereplőit

A tanuló legyen képes az együttműködésre, alkalmazkodásra, mások elfogadására, szabályok betartására, a társak előtti kommunikációra, a tanult ismeretek megfogalmazására

5. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A táncalkalmak szerepének változásai és a változások okainak feltárása
- A kommunikációs képesség, a verbális kommunikáció, a szocializációs készség, a közösségérzet valamint a tér- és időbeli tájékozódás fejlesztése
- A tananyaghoz kapcsolódóan más művészeti ágak alkotásaira való figyelemfelkeltés

Tananyag

A tanuló előző évben megszerzett ismereteinek elmélyítése, bővítése

A rituális cselekmények szerepe, a felnőtt- és öregkorhoz kapcsolódó szokások, hiedelmek, a jeles napok és ünnepi szokások megismertetése

Felnőttek, idősek és az elbúcsúztatás szokásai

- Paraszti munka, munkaszervezés
- Az idősek társadalmi szerepe a paraszti társadalomban
- Előjelek, jóslások, hiedelmek
- A haldoklóval, a halottal kapcsolatos szokások
- Virrasztás, temetés, siratás
- A halotti tor
- Fejfák, keresztek
- Mindenszentek napja
- Halottak napja, megemlékezés a halottakról

A házasság táncalkalmai

- Táncalkalmak a családi eseményeken (keresztelő, lakodalom)
- Táncalkalmak a farsangban (házasság bálja, batyusbál)
- Asszonyok mulatságai (asszonyfarsang, lakodalmi kontyoló)
- Férfiak mulatságai (pincézés, tejbemérés)

Felnőttek az évkör ünnepein

- Disznótorok ideje (alakoskodás, adománykérés)
- A regölés (időpontja, jelmezek, hangszerek, szereplők)
- Szent György napja
- Virágvasárnap
- A húsvéti ételek jelképrendszere
- Fehérvasárnap
- Aratás és a hozzá kapcsolódó szokások
- Szent István napja, új kenyér ünnepe

- Szüret, szüreti felvonulások, alakoskodás
- Szent Mihály napja
- Dömötör napja, Vendel napja

Követelmények

A tanuló ismerje az év során tanult jeles napok elhelyezkedését a naptárban, a felnőtt– és időskor jeles eseményeit, szokásait, a különböző életkorokhoz kapcsolódó táncalkalmakat, azok szerepét

A tanuló legyen képes az együttműködésre, alkalmazkodásra, mások elfogadására, a szabályok betartására, a társak előtti kommunikációra, a tanult ismeretek megfogalmazására

6. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- Az elméleti tananyag és az eddig tanult táncanyagok közötti összefüggések megfogalmazása
- A tananyagban meghatározott régi– és új stílusú táncrétegek jellemzőinek, a táncdialektusok elhelyezkedésének, földrajzi meghatározásának megismertetése
- A kommunikációs képesség, a verbális kommunikáció, a szocializációs készség, a közösségérzet valamint a tér– és időbeli tájékozódás fejlesztése
- A tananyaghoz kapcsolódóan más művészeti ágak alkotásaira való figyelemfelkeltés

Tananyag

Táncfolklorisztika

A régi és az új táncréteg jellemzői

Körtáncok

- Középkori táncagyomány, lánc– és körtáncok
- Énekes női körtáncok helye és szerepe a tánc kultúrában

Eszközös pásztortáncok

- Kanásztánc, pásztortánc
- Pásztorbotoló, cigánybotoló

Ugrós–legényes tánc típus

- Ugrós táncok (szóló, csoportos és páros formák, helyi sajátosságok)
- Erdélyi legényes táncok

Küzdő karakterű páros táncok

Forgós–forgatós páros táncok

- Reneszánsz táncagyomány, forgós–forgatós páros táncok
- Lassú tempójú páros táncok
- Mérsékelt és gyors tempójú páros táncok
- Az új táncréteg jellemzői
- A reformkor tánc kultúrája, a verbunk és csárdás kialakulása

Verbunk

- A szóló verbunk

– Szabályozott szerkezetű verbunkok

Csárdás

- A csárdás tagolódása (lassú és friss, valamint csendes, csárdás, ugrós)
- Körcsárdás, hármás csárdás

A dialektusok meghatározása, elhelyezkedése, jellemzői

- Dunai dialektus
- Tiszai dialektus
- Erdélyi dialektus

A tanult táncanyagok elhelyezése a nagy dialektusterületekben

Követelmények

A tanuló ismerje a régi és az új táncrétegbe tartozó tánc típusokat, a főbb jellemzőiket, a tanulmányok során megtanult táncok földrajzi elhelyezkedését, dialektusait

A tanuló legyen képes az együttműködésre, alkalmazkodásra, mások elfogadására, a szabályok betartására, a társak előtti kommunikációra, a tanult ismeretek megfogalmazására

Követelmények az alapfokú évfolyamok elvégzése után

A tanuló ismerje

A folklór, mint történeti hagyomány sajátosságait, az egyes jeles napok időpontját, a jeles napok vallási, hiedelmi funkcióját, magyarázó történetét

A hagyományos paraszti élet jellegzetes fordulópontjait, a magyar paraszti világkép legfőbb elemeit, eredetüket, s a hozzájuk fűződő mondákat, a parasztság hiedelemvilága főbb szereplőit, funkcióit

A tanuló legyen képes

A rítuscselekmények szövegeinek és tartalmának értelmezésére és használatára, a szakkifejezések, a megszerzett ismeretek alkalmazására, a tér–idő összefüggéseinek felismerésére

A paraszti társadalom erkölcsi és viselkedési normáinak megítélésére, értékeinek elfogadására

Az önálló ismeretszerzésre, az elméleti ismeretek alkalmazására a mindennapi életben

A magyar folklórhagyományokat a nemzettudat részeként értelmezni

Az azonosságok és különbségek felismerésére a hazai és egyetemes folklórban

A művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga írásbeli vagy szóbeli vizsgarészből áll

A vizsga tantárgya és időtartama

Folklórismeret

Írásbeli: 30 perc

Szóbeli: 5 perc

A vizsga tartalma

- A vizsga anyaga a helyi tanterv alapján a szaktanár által összeállított folklórismereti témakörökből áll
- Az írásbeli vizsga feladatlapja különböző típusú, a tanultak felidézését, alkalmazását, értelmezését, valamint problémamegoldást, néhány mondatos értelmező választ igénylő feladatokat tartalmaz
- A szóbeli vizsgán a tanulók egy tétel kihúzása után önállóan számolnak be tudásukról

Témakörök

Jeles napok

Munkavégző ünnepek

Az emberélet fordulói

Táncdialektusok

A régi és új táncréteg tánc típusai

A vizsga értékelése

Írásbeli vizsga

- A feladatsort vagy a tesztet az intézmény pedagógusai javítókulcs szerint javítják és pontozzák
- Az osztályzatra a pontok alapján a szaktanár tesz javaslatot, amelyet a vizsga elnöke hagy jóvá

Szóbeli vizsga

- A tanuló feleletének tartalmi és formai szempontok alapján történő értékelése
- Az osztályzatra a szaktanár tesz javaslatot, amelyet a vizsga elnöke hagy jóvá

Továbbképző évfolyamok

Továbbképző 7. – 8. évfolyamon szabadon választható tantárgyként szerepel a folklórismeret tantárgy.

7. évfolyam

Tananyag

Néphit, népi vallásosság

- ősi magyar hitvilág
- magyar néphit-európai néphit
- paraszti világkép
- természetfeletti lények
- mágia
- népi természetismeret
- népi gyógyászat
- népi vallásosság, bűcsújáró helyek

Követelmények

A tanuló ismerje a néphit, hiedelem, babona fogalmát. Magyar néphit-európai néphit közti párhuzam. Népi vallásosság fogalma. Bűcsújáráshelyek sajátos szokásai.

8. évfolyam

Tananyag

Népköltészet

A magyar folklorisztika története – áttekintés

Népballada – főbb műfaji jellemzők; előadásának alkalma, módja; nemek, korcsoportok közti különbségek

Népmese – magyar mesekutatás és gyűjtés; főbb műfaji jellemzők; területi csoportok; mesemondók

Monda – fogalom, meghatározás; magyar mondaanyag: eredetmagyarázó és történelmi mondák;

Találósok

Anekdota

Vicc

Népművészet

A népművészet fogalma, felfedezése

Népművészet – népi iparművészet

A népművészeti tárgyak alkotói

Népviselő – táji tagolódás; a népviselet alkalmát jelölő funkciói; polgárosodás hatása; helyi specialisták – parasztvarrónők; kivetkőzés fogalma; a népviselet, mint jelmez: úri-polgári használat

Követelmények

A tanuló ismerje a népköltészet az év során tanult műfajait, főbb jellemzőit. Tudjon mindegyikre legalább 2-3 példát mondani. Ismerje a népművészet fogalmát. Tudjon különbséget tenni a népművészet – népi iparművészet között. Ismerje a népviselet szemiotikáját, a kivetkőzés fogalmát, a polgárosodás hatását a népviseletre.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszköz

1 db tábla

1 db történelmi Magyarország térkép vagy néprajzi térkép

Videó vagy DVD lejátszó, televízió vagy monitor, laptop

A tananyaghoz kapcsolódó könyvek, kiadványok

Demarcsek Zsuzsa, Kácsor-Ignác Gabriella, Kovács Zsuzsanna: Néptánc-Oskola

Darmos István: Újesztendő, lyukas kendő...

Kósa-Szemerkenyi: Apáról fiúra

A magyar folklór szerk.: Voight Vilmos

Magyar Néprajz VII. kötet

Róheim Géza: Magyar néphit és népszokások

Hoppál-Jankovics-Nagy-Szmadám: Jelképtár

Néprajzi kézikönyvek, lexikonok

Néprajzi videó és/vagy DVD filmek

TÁNC-TÖRTÉNET

A tantárgy járuljon hozzá saját tánc kultúránk történetének megismeréséhez, a magyarságtudat erősítéséhez, a tanulók kommunikációs készségeinek fejlődéséhez, a más népek kultúrája iránti érdeklődés felkeltéséhez, a tantárgyhoz tartozó terminológiák használatához, igényes képi és hanganyag megismeréséhez, a táncművészet iránti érdeklődéshez, az arra fogékony közízlés fejlesztéséhez

Továbbképző évfolyamok

9. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- Az egyetemes tánc történet kronológiai rendjén keresztül a történelmi összefüggések felismertetése.
- A tánc történet szempontjából kiemelkedő események, alkotók megismertetése és meghatározó műveik elemzése során a komplex látásmód kialakítása és fejlesztése.
- Stílusérzék, logikus gondolkodás valamint a tánc műfajok iránti érzékenység fejlesztése
- Más népek tánc hagyományainak megismerésére, több tánc műfaj befogadására, a kulturált szórakozás elsajátítására valamint a saját tapasztalatainak gyarapítására ösztönözze a tanulót

Tananyag

Tánc történeti alapfogalmak: köznapi és művészi mozgás, közhasznú és művészi tánc

Az őskor táncélete: vallási szertartások, rítusok, ábrázoló táncok

Az ókori kultúrák közül az egyiptomi, a japán és a görög tánc kultúra

A középkor tánc kultúrája: tánc és a vallás kapcsolata, misztériumjáték, jokulátorok

A reneszánsz embereszménye, a magyarországi reneszánsz, Mátyás király udvartartásának tánc kultúrája

A barokk kialakulás és hatása Európa művészetére, XIV. Lajos, a barokk mesterei

A cselekményes balett kialakulása, Noverre munkássága

A jezsuita színházak szerepe a színpadi tánc történetében

A balett megjelenése Magyarországon – „Eszterházy esték”

A romantika hatása Európa táncéletére

A reformkori magyar „színpadi” táncművészet, paraszti táncok – Körmagyar

A legjelentősebb szaklapok, kiadványok, szakkönyvek, a táncos helyszínek és események megismertetése a tanulókkal

Követelmények

A tanuló ismerje az egyetemes tánc történet során a művészeti ág fejlődésében jelentős szerepet betöltött eseményeket, helyszíneket, műveket

A tanuló legyen képes néhány mondatban önállóan kifejezni magát egy adott témakörben, illetve önálló gondolatok megfogalmazására egy tánc koreográfia kapcsán

10. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A XX. századi táncművészet jelentősebb állomásainak, a műfajok közti átjárhatóság lehetőségeinek felismertetése
- A táncház-mozgalom kialakulásának és napjainkban betöltött szerepének felismertetése
- Az egyéni látásmód, stílusérzék, logikus gondolkodás valamint a táncműfajok iránti érzékenység nyitottság, befogadó készség fejlesztése
- A kulturált szórakozás igényének kialakítása, a saját tapasztalatszerzés ösztönzése.

Tananyag

Tánc történeti alapfogalmak: a konkrét és elvont jelleg a művészetben, a művészi mozgás fajtáinak esztétikája

A XX. század elejének táncművészeti újításai Amerikában (Isadora Duncan), hatásuk Európa táncéletére

A XX. századi magyar mozdulatművészet megújítói

A színpadi néptánc kialakulása: Gyöngyösbokréta, Csupajáték

Művészegyüttesek Magyarországon: Néphadsereg Központi Művészegyüttese – Honvéd Táncszínház (Szabó Iván), Állami Népi Együttes (Rábai Miklós), SZOT – Budapest Táncegyüttes (Molnár István), BM Duna Művészegyüttes (Náfrádi László)

A táncház-mozgalom kialakulása, hatása a mai táncművészetre

A koreográfusnemzedékek jelentősebb alkotói és kiemelkedő műveik a színpadi táncművészetben

A művész– és a jelentősebb amatőr együttesek napjaink magyar táncművészetében

A táncos szakma jelentősebb szervezetei, oktatási intézményei, országos rendezvényei

A legjelentősebb szaklapok, kiadványok, szakkönyvek megismertetése a tanulókkal, melyek nyújtsanak segítséget az év végi vizsgára való felkészüléshez

Követelmények

A tanuló ismerje a XX. századi magyar táncművészet jeles képviselőit, meghatározó műveiket, a színpadi néptáncművészet fontos fordulópontjait, a táncház-mozgalom legfontosabb eseményeit, az országos rendezvényeket, egyesületeket, szakmai szervezeteket, oktatási intézményeket

A tanuló legyen képes néhány mondatban önállóan kifejezni magát egy adott témakörben, gondolatainak megfogalmazására egy táncmű, koreográfia kapcsán, a tánc történet fordulópontjainak megnevezésére, a tánc műfajainak elkülönítésére, a terminológia helyes használatára

Követelmények a továbbképző évfolyamok elvégzése után

A tanuló ismerje:

Az egyetemes tánc történet során a művészeti ág fejlődésében jelentős szerepet betöltött eseményeket, helyszíneket, műveket, a magyar táncművészet jeles képviselőit, meghatározó műveiket, a színpadi néptáncművészet fontos fordulópontjait, a táncház-mozgalom legfontosabb eseményeit, az országos rendezvényeket, egyesületeket, szakmai szervezeteket, oktatási intézményeket

A tanuló legyen képes:

Néhány mondatban önállóan kifejezni magát egy adott témakörben, gondolatainak megfogalmazására egy táncmű, koreográfia kapcsán, a tánc történet fordulópontjainak megnevezésére, a tánc műfajainak elkülönítésére, a terminológia helyes használatára

A művészeti záróvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga írásbeli vagy szóbeli vizsgarészből áll

A vizsga tantárgya és időtartama

Tánc történet

Írásbeli: 30 perc

Szóbeli: 5–10 perc

A vizsga tartalma

A vizsga anyaga a helyi tanterv alapján a szaktanár által összeállított tánc történet témakörökből áll

Az *írásbeli vizsga* feladatlapja különböző tartalmú, a tanultak felidézését, alkalmazását, értelmezését valamint a problémamegoldást ill. értelmező választ igénylő feladatokat tartalmazza

– A *szóbeli vizsgán* a tanulók egy tétel kihúzása után önállóan számolnak be tudásukról

Választható témakörök:

Az őskor táncművészete

A középkor jellemző táncformái

A reneszánsz és barokk kor táncélete

A romantika

A reformkor táncélete

A XX. század táncélete

Gyöngyösbokréta mozgalom

Amatőr és hivatásos együttesek Magyarországon

Hazánk jeles alkotói és műveik

A táncos szakma jelentősebb szervezetei, oktatási intézményei, országos rendezvényei

A vizsga értékelése

Írásbeli vizsga

– A feladatsort vagy a tesztet az intézmény pedagógusai javítókulcs szerint javítják és pontozzák

– Az osztályzatra a helyi tantervben meghatározott formák szerint a szaktanár tesz javaslatot, amelyet a vizsga elnöke hagy jóvá

Szóbeli vizsga

– A tananyag tartalom elsajátításának mértéke

– Az összefüggések ismerete

– A szakmai kommunikáció fejlettsége

Az osztályzatra a helyi tantervben meghatározott formák szerint a szaktanár tesz javaslatot, amelyet a vizsga elnöke hagy jóvá

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszköz

1 db tábla

Videó vagy DVD lejátszó, televízió vagy monitor, laptop

A tananyaghoz kapcsolódó könyvek, kiadványok

Vályi Rózsi: Tánc történet

Kaán Zsuzsanna: Egyetemes tánc történet az őskortól a XIX. század végéig (tanjegyzet)

Tánc tudományi tanulmányok

Tánc történeti kézikönyvek, lexikonok

Tánc történeti videó és/vagy DVD filmek

TÁNCJELÍRÁS –OLVASÁS

A képzés járuljon hozzá a mozdulatok tudatos időbeli, (ritmikai) térbeli, (plasztikai) erőfokbeli (dinamikai) elemzéséhez, a testtudat, a mozgáskoordináció kialakításához, a magyar néptánc táncjelírással közölt folyamatainak megismeréséhez, egyszerű motívumok, motívumsorok lejegyzéséhez.

Továbbképző évfolyamok

9. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A mozdulatelemzés három alaptényezője (plasztika, ritmika, dinamika), összefüggéseinek feltárása
- A mozdulattípusok három leggyakoribb fajtája (lépés, ugrás, gesztusok) valamint a helyzettípusok fogalmának értelmezése
- A mozdulatok elemzésének módjának, a táncjelírás alapfogalmainak (vonallrendszer, irányok) rögzítése, a tanult mozdulat- és helyzettípusok jelölési rendszerének megismertetése
- A mozdulatanalizáló képesség, a mozgáskoordináció, a tér-, ritmus és dinamikai érzék, a testtudat fejlesztése

Tananyag

A tánc tagolódása: fázis, motívum, motívumfűzés

A mozdulatelemzés három alaptényezője (plasztika, ritmika, dinamika) és azok összefüggései

A táncjelírás alapfogalmai (vonallrendszer, irányok) és alkalmazásuk

A mozdulat típusai (lépés, súlyt hordó láb mozgása, gesztus, ugrás) és jelölése

A helyzet típusai (testpozíció–állás, súlytalan testrészek mozdulatlansága, szünet a testben, térben, helyen) és jelölésük

A táncjelírásban használt kiegészítő jelek (távolság csökkentés, növelés, földhöz közeli lábmozdulatok, kis térdhajlítás, feszítés, a lábfej részei, dinamikai jelek, pozíciójelek, forgatás jele) és alkalmazásuk

Követelmények

A tanuló ismerje a mozdulatelemzés alaptényezőit, a tanult mozdulat és helyzettípusokat, a táncjelírás vonallrendszerét és jeleit

A tanuló legyen képes a frontirányok felismerésére és helyes használatára, a gesztusirányok egzakt módon való meghatározására, a motívumok ritmusának pontos eltapsolására, a motívumokban szereplő mozdulattípusok felismerésére, az egyszerű motívumok, folyamatok pontos leolvasására és előadására

10. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A további mozdulattípusok: forgások, forgatások, keringés fogalmának, jelrendszerének értelmezése
- A mozdulatelemzéshez szükséges kiegészítő fogalmak: páros viszony, fogások, táncos-eszköz viszonyának rögzítése

- A mozdulatelemzésnél tanultak lejegyzése táncjelírással
- A mozdulatanalizáló és szintetizáló képesség, a mozgáskoordináció, a tér, ritmus és dinamikai érzék, a testtudat fejlesztése

Tananyag

A mozdulat további típusai (forgás, forgatás, keringés) jelölése és olvasása

Kiegészítő fogalmak (páros viszony, fogások, táncos-eszköz viszonya) jelölése és olvasása

Táncjelírásnál használt kiegészítő jelek (testrészek, ízületek) jelölése és olvasása

Követelmények

A tanuló ismerje a helyzet- és mozdulattípusokat és azok jelölését a vonalrendszerben

A tanuló legyen képes a különböző tánc típusok motívumainak helyes leolvasására, stílusos előadására, a csapásoló és eszközös motívumok pontos interpretálására, egy motívumsor leolvasására, folyamatos előadására

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszköz

1 db tábla

Videó vagy DVD lejátszó, televízió vagy monitor, laptop

Tankönyvek

Neuwirth Annamária: Táncjelírás és olvasás alapfokon

Lányi Ágoston: Néptáncolvasókönyv

Szentpál Mária: Táncjelírás I-III.

A számonkérés formája

A tanulók minden évfolyamon félévi és év végi vizsgán adnak számot tudásukról. A vizsga anyagát a szaktanár állítja össze. A bemutatás csoportosan történik. A minősítésre, az osztályzatra a szaktanár tesz javaslatot. A bizottság szótöbbséggel dönt.

A féléves vizsgát a szülők és a hozzátartozók számára nyitottan rendezzük. Ugyancsak ilyen módon, de viseletbe öltözve tartjuk az év végi vizsgát gálaműsor keretében.

Az értékelés szempontjai – minimumkövetelmények:

Előképző

Félévi beszámoló:

- a tanult játékok bemutatása;
- népdalok éneklése;
- mondókák és kiszámolók.

Év végi bemutató:

- a tanult játékfűzések, koreográfiák bemutatása..

Alapfok, továbbképző

Félévi beszámoló:

- gyakorlat – a tanult anyag biztos ismerete, improvizálás;
- elmélet – a tanult anyaghoz kapcsolódó elmélet (pl.: táncrend, viseletek, zenekari felállás stb.), népdalok ismerete, eléneklése.

Év végi bemutató:

- a tanult koreográfiák viseletben való színpadi bemutatása.

Pedagógiai program

A fent említett pedagógiai folyamat az egész ember nevelésére irányul, törekszik a szellemi és testi harmonikus fejlődés biztosítására, az önálló ismeretszerzés képességének kialakítására, az alkotó teremtőképesség és a tehetség kibontakoztatására.

Az iskolánkban megvalósuló nevelési, tanítási – tanulási folyamat teret ad a színes, sokoldalú iskolai életnek, a tanulásnak, munkának; fejleszti a tanulók önismeretét, együttműködési készségüket; edzi akaratukat; hozzájárul életmódjuk, motívumaik, szokásaik, az értékekkel történő azonosulásuk fokozatos kialakulásához, meggyökeresedéséhez.

Iskolánk pedagógiai programja a lelkiismereti és vallásszabadság, ill. vallási és világnézeti semlegesség, sokszínűség és elfogulatlanság alapján áll.

Kiemelten fontosnak tartja a képzés tartalmának nemzeti és európai – humanista jellegét, e kettő egyenértékét és harmóniáját, hiszen a művészetek egyaránt kötődnek a nemzeti és európai kultúrához, nemzeti és európaiságuk egymást feltételezi, harmóniájuk az azonosságtudat kialakításának, a nemzeti kultúra ápolásának, a világban való tájékozódásnak és a megfelelő minőségnek alapja és feltétele.

A tehetség, képesség kibontakozását segítő tevékenység

A néptánc sajátos helyzete lehetőséget biztosít a tehetséggondozásra, mely intézményünknek fontos feladata.

Iskolánk az alábbi lehetőségeket tudja biztosítani a különösen tehetséges tanulóknak képességük kibontakoztatására:

- megyei, területi vagy országos versenyeken való részvétel szóló, kamar és csoportos formában;
- felkészülés tanulmányi versenyekre;
- szaktáborok szervezése ill. ilyen táborokba küldés.

Az iskolai élet sajátosságai, élet – és munkarendje

A legtöbb esemény a képzés szakmai részéhez kapcsolódik. Kiemelkedően fontosak a hagyomány és közösségteremtő rendezvényeink, így pl.: Karácsonyi gála, Pünkösdi gála, néptánc tábor. A központilag meghirdetett szőlőtáncfesztiválokra háziversenyt rendezünk és az elért eredmények alapján indítjuk növendékeinket.

Heti állandó munkarendünkhöz igen nagymértékben kapcsolódik tanórán kívüli elfoglaltság (vendégkoreográfus, műsorszolgáltatás, zenekari próba, viselet próba), melynek kiegészítő szerepe van.

Szülőkkel való kapcsolat

Az információkból megállapítható, hogy a szülői háttér problémákkal terhelt. A szülők egzisztenciális helyzete évről-évre romlott.

A szülőkkal való kapcsolattartás során az derül ki, hogy igénylik a fegyelmezett munkára, igényességre való nevelő programot, elvárják, hogy kiemelt helyen szerepeljen a tanulmányi munka.

A szülőkkal való kapcsolattartás legtöbb esetben személyes, de lehetőség van a levelezéssel vagy telefonon történő kapcsolattartásra is.